

Briselē, **XXX**.
[...](2021) **XXX** draft

SENSITIVE*
UNTIL ADOPTION

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

**Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai
2022. gadā**

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai 2022. gadā

1.	IEVADS	6
2.	PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS	7
2.1	Piemērošanas joma.....	7
2.2	Atbalsta pasākumi, uz ko attiecas šīs pamatnostādnes	9
2.3	Pamatnostādņu struktūra	10
2.4	Definīcijas	10
3.	SADERĪGUMA NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU	24
3.1	Pozitīvais nosacījums: atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība ...	25
3.1.1	Ar pasākumu veicinātās saimnieciskās darbības identifikācija, tās pozitīvā ietekme uz sabiedrību kopumā un — attiecīgā gadījumā — tās nozīmīgums konkrētām Savienības rīcībpolitikām	25
3.1.2	Stimulējoša ietekme	25
3.1.3	Nav pārkāpts neviens attiecīgais Savienības tiesību akts	27
3.2	Negatīvais nosacījums: atbalsta pasākums nevar radīt tādu nepamatotu ietekmi uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm	27
3.2.1	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	27
3.2.1.1	Atbalsta nepieciešamība	27
3.2.1.2	Piemērotība.....	29
3.2.1.2.1	Piemērotība salīdzinājumā ar alternatīviem rīcībpolitikas instrumentiem	29
3.2.1.2.2	Piemērotība salīdzinājumā ar dažādiem atbalsta instrumentiem	29
3.2.1.3	Samērīgums	30
3.2.1.3.1	Kumulācija	32
3.2.1.4	Pārredzamība	32
3.2.2	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.....	33
3.3	Atbalsta pozitīvās ietekmes izsvēršana attiecībā pret negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību	35
4.	ATBALSTA KATEGORIJAS	36
4.1	Atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei, arī ar atbalstu atjaunojamo resursu enerģijai	36
4.1.1	Pamatojums	36
4.1.2	Darbības joma un atbalstītās darbības	36
4.1.3	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	37

4.1.3.1	Atbalsta nepieciešamība	37
4.1.3.2	Piemērotība.....	37
4.1.3.3	Atbilstība	37
4.1.3.4	Sabiedriskā apspriešana.....	39
4.1.3.5	Samērīgums	40
4.1.4	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana.....	42
4.2	Atbalsts ēku energoefektivitātes un vidiskā snieguma uzlabošanai	45
4.2.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	45
4.2.2	Darbības joma un atbalstītās darbības	45
4.2.3	Stimulējoša ietekme	46
4.2.4	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	46
4.2.4.1	Piemērotība.....	46
4.2.4.2	Samērīgums	47
4.2.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana.....	47
4.3	Atbalsts tīrai mobilitātei.....	48
4.3.1	Atbalsts tīro transportlīdzekļu iegādei un nomai un tīram pakalpojumu aprīkojumam, kā arī transportlīdzekļu modernizēšanai	49
4.3.1.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	49
4.3.1.2	Darbības joma un atbalstītās darbības	49
4.3.1.3	Stimulējoša ietekme	49
4.3.1.4	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	50
4.3.1.4.1	Piemērotība.....	50
4.3.1.4.2	Samērīgums	50
4.3.1.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana.....	52
4.3.2	Atbalsts uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai	53
4.3.2.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	53
4.3.2.2	Darbības joma un atbalstītās darbības	54
4.3.2.3	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	54
4.3.2.3.1	Atbalsta nepieciešamība.....	54
4.3.2.3.2	Piemērotība.....	54
4.3.2.3.3	Samērīgums	55
4.3.2.4	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana.....	56
4.4	Atbalsts resursefektivitātei un pārejai uz aprites ekonomiku	57
4.4.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	57
4.4.2	Darbības joma un atbalstītās darbības	58
4.4.3	Stimulējoša ietekme	59
4.4.4	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	59
4.4.4.1	Atbalsta nepieciešamība	59

4.4.4.2	Piemērotība.....	60
4.4.4.3	Samērīgums.....	60
4.4.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.....	62
4.5	Atbalsts tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, kas nav siltumnīcefekta gāzes.....	63
4.5.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	63
4.5.2	Darbības joma un atbalstītās darbības.....	63
4.5.3	Stimulējoša ietekme.....	64
4.5.4	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	64
4.5.4.1	Atbalsta nepieciešamība.....	64
4.5.4.2	Samērīgums.....	65
4.5.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.....	66
4.6	Atbalsts kontaminētu vietu remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, kā arī bioloģiskajai daudzveidībai un dabā balstītiem risinājumiem.....	66
4.6.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	66
4.6.2	Darbības joma un atbalstītās darbības.....	67
4.6.3	Stimulējoša ietekme.....	68
4.6.4	Samērīgums.....	69
4.7	Atbalsts nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.....	69
4.7.1	Atbalsts vides nodokļu un parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.....	69
4.7.1.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	69
4.7.1.2	Darbības joma un atbalstītā darbība.....	69
4.7.1.3	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	70
4.7.1.3.1	Nepieciešamība.....	70
4.7.1.3.2	Piemērotība.....	70
4.7.1.3.3	Samērīgums.....	71
4.7.2	Atbalsts vides aizsardzībai nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.....	71
4.7.2.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	71
4.7.2.2	Darbības joma un atbalstītā darbība.....	72
4.7.2.3	Stimulējoša ietekme.....	72
4.7.2.4	Samērīgums.....	72
4.7.2.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.....	73
4.8	Atbalsts elektroapgādes drošībai.....	73
4.8.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	73
4.8.2	Darbības joma un atbalstītā darbība.....	73
4.8.3	Atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība.....	74
4.8.3.1	Konkrētu saimniecisko darbību attīstības veicināšana.....	74

4.8.3.2	Stimulējoša ietekme	74
4.8.4	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	74
4.8.4.1	Nepieciešamība	74
4.8.4.2	Piemērotība.....	75
4.8.4.3	Atbilstība	76
4.8.4.4	Sabiedriskā apspriešana.....	76
4.8.4.5	Samērīgums	78
4.8.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana.....	78
4.9	Atbalsts energoinfrastrukturai.....	80
4.9.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	80
4.9.2	Darbības joma	81
4.9.3	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	82
4.9.3.1	Nepieciešamība un piemērotība	82
4.9.3.2	Atbalsta samērīgums	83
4.9.4	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana.....	83
4.10	Atbalsts centralizētai siltumapgādei vai aukstumapgādei.....	83
4.10.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	83
4.10.2	Darbības joma un atbalstītā darbība	84
4.10.3	Nepieciešamība un piemērotība	84
4.10.4	Atbalsta pasākuma samērīgums	84
4.10.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana.....	85
4.11	Atbalsts, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumu energoietilpīgiem lietotājiem	85
4.11.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	85
4.11.2	Darbības joma — nodevas, kuru gadījumā var piešķirt samazinājumu.....	86
4.11.3	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana.....	87
4.11.3.1	Atbilstība	87
4.11.3.2	Atbalsta pasākuma samērīgums	87
4.11.3.3	Valsts atbalsta veids	88
4.11.3.4	Energoauditi un vadības sistēmas	88
4.11.3.5	Pārejas noteikumi	89
4.12	Atbalsts akmeņogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanai.....	89
4.12.1	Atbalsts agrīnai slēgšanai	89
4.12.1.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	89
4.12.1.2	Darbības joma un atbalstītās darbības	89
4.12.1.3	Stimulējoša ietekme	90
4.12.1.4	Nepieciešamība un piemērotība	90

4.12.1.5	Samērīgums	90
4.12.1.6	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.....	91
4.12.2	Atbalsts ārkārtas izmaksu segšanai	91
4.12.2.1	Atbalsta nepieciešamības pamatojums.....	91
4.12.2.2	Darbības joma un atbalstītās darbības	91
4.12.2.3	Nepieciešamība un piemērotība	92
4.12.2.4	Stimulējoša ietekme un samērīgums	92
4.12.2.5	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.....	93
4.13	Atbalsts pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem par vides aizsardzības un enerģētikas jautājumiem	93
4.13.1	Darbības joma un atbalstītā darbība	93
4.13.2	Stimulējoša ietekme	93
4.13.3	Samērīgums	93
5.	IZVĒRTĒŠANA	94
6.	ZIŅOŠANA UN UZRAUDZĪBA.....	95
7.	PIEMĒROJAMĪBA	95
8.	PĀRSKATĪŠANA	96

1. IEVADS

1. Komisija Eiropas zaļo kursu ir noteikusi par vienu no galvenajām politiskajām prioritātēm ar mērķi pārveidot Savienību par taisnīgu un labklājīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, nevienu neatstājot novārtā. Komisijas vērienīgās klimatiskās ieceres tika nostiprinātas 2019. gadā ar paziņojumu par zaļo kursu¹, kurā izvirzīts mērķis panākt, ka siltumnīcefekta gāzu neto emisijas līdz 2050. gadam samazinās līdz nullei. Lai Savienību ievirzītu uz līdzsvarotu, reālistisku un piesardzīga ceļa kļūt klimatneitrālai līdz 2050. gadam, Komisija ir arī ierosinājusi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par vismaz 55 % līdz 2030. gadam salīdzinājumā ar 1990. gada līmeņiem². Šie vērienīgie mērķrādītāji ir nostiprināti Eiropas Klimata aktā³.
2. Turklāt pēc tam, kad Eiropadome 2020. gada decembrī apstiprināja 55 % samazināšanas mērķrādītāju 2030. gadam⁴, Komisija 2021. gada [jūlijā] pieņēma tiesību aktu priekšlikumu kopumu “*Fit for 55*”, lai atbalstītu minētā mērķrādītāja sasniegšanu⁵ un ievirzītu ES uz ceļa klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam.
3. Lai sasniegtu mērķus attiecībā uz klimatneitralitāti, pielāgošanos klimata pārmaiņām, resursefektivitāti un jo īpaši energoefektivitāti, apritīgumu, nulles piesārņojumu un bioloģiskās daudzveidības atjaunošanu un lai papildinātu šo zaļo pārkārtošanos, būs vajadzīgi ievērojami centieni un pienācīgs atbalsts. Lai sasniegtu paziņojumā par zaļo kursu noteiktās vērienīgās ieceres, būs vajadzīgas ievērojamas investīcijas, tostarp atjaunojamos energoresursos. Komisija ir aplēsusi, ka, lai sasniegtu nesen paaugstinātos 2030. gada klimata, enerģētikas un transporta mērķrādītājus, ik gadu būs vajadzīgas papildu investīcijas 350 miljardu EUR apmērā salīdzinājumā 2011.–2020. gada līmeni, kā arī papildu 130 miljardi EUR gadā pārējiem vidiskajiem mērķiem, kas aplēsti iepriekš⁶. Ņemot vērā šo investīciju apmēru, vajadzēs izmakslietderīgā veidā piesaistīt gan privātā, gan publiskā sektora līdzekļus. Tas ietekmēs visas nozares un tādējādi arī Savienības ekonomiku kopumā.
4. Konkurences politikai un jo īpaši valsts atbalsta noteikumiem ir svarīga nozīme Savienības iespējošanā un atbalstīšanā, lai tā varētu sasniegt savus zaļā kursa rīcībpolitiskos mērķus. Paziņojumā par zaļo kursu ir konkrēti noteikts, ka valsts atbalsta noteikumi tiks pārskatīti tā, lai atspoguļotu minētos rīcībpolitiskos mērķus, atbalstītu izmakslietderīgu un taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti un veicinātu pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā — it īpaši vispiesārņojošākā —, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus iekšējā tirgū. Šīs pamatnostādnes ir minētās pārskatīšanas rezultāts.

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640 final.

² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā”, COM(2020) 562 final.

³ [Jāpievieno atsauce uz tiesību aktu, tiklīdz līdztiesīgie likumdevēji to būs pieņēmuši]

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/47296/1011-12-20-euco-conclusions-en.pdf>

⁵ [Jāpievieno atsauce, tiklīdz kolēģija būs pieņēmusi tiesību aktu kopumu]

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0098&from=EN>

5. Lai novērstu to, ka valsts atbalsts rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus iekšējā tirgū un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā ir noteikts princips, ka valsts atbalsts ir aizliegts. Tomēr atsevišķos gadījumos šāds atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 2. un 3. punktu.
6. Dalībvalstīm saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu jāpaziņo valsts atbalsts, izņemot pasākumus, kas atbilst nosacījumiem, kuri izklāstīti Grupu atbrīvojuma regulā, ko Komisija pieņēmusi saskaņā ar 1. pantu Padomes Regulā (ES) 2015/1588⁷.
7. Šajās pamatnostādņēs ir sniegti norādījumi par to, kā Komisija novērtēs saderību attiecībā uz vides aizsardzību, tostarp klimata aizsardzību, un enerģētikas atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas paziņošanas prasība saskaņā ar 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Visas atsauces uz “vides aizsardzību” šajās pamatnostādņēs būtu jāsaprot kā atsauces uz vides aizsardzību, kas ietver arī klimata aizsardzību.
8. Saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu atbalsta pasākumu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja ir izpildīti divi nosacījumi — pozitīvais un negatīvais. Pozitīvais nosacījums paredz, ka atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība. Negatīvais nosacījums paredz, ka atbalstam nedrīkst būt tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.
9. Lai gan ir vispāratzīts, ka tirgi, kuros valda konkurence, parasti rada efektīvus rezultātus cenu, izlaides un resursu izmantojuma ziņā, var būt nepieciešama valsts iejaukšanās nolūkā veicināt tādu konkrētu saimniecisko darbību attīstību, kuras bez šāda atbalsta neattīstītos vai arī neattīstītos tādā pašā tempā vai ar tādiem pašiem nosacījumiem. Šāda iejaukšanās tādējādi veicina gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.
10. Vides aizsardzības kontekstā vidiskās eksternalitātes, informācijas nepilnības un koordinācijas trūkumi nozīmē to, ka tirgus dalībnieki, pieņemot lēmumus par patēriņu, investīcijām un ražošanu, varētu pilnībā neņemt vērā saimnieciskās darbības izmaksas un ieguvumus, neraugoties uz regulatīvu iejaukšanos. Šīs tirgus nepilnības, t. i., situācijas, kurās tirgi, ja tos atstāj pašplūsmā, visticamāk, neradīs efektīvus iznākumus, var nenodrošināt optimālu labklājību patērētājiem un sabiedrībai kopumā, kā rezultātā vides aizsardzības līmenis ir nepietiekams attiecībā pret veiktajām saimnieciskajām darbībām, ja nav valsts atbalsta.

2. PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

2.1 Piemērošanas joma

11. Šīs pamatnostādnes attiecas uz valsts atbalstu, ko piešķir, lai veicinātu saimniecisko darbību attīstību tādā veidā, ka tiek uzlabota vides aizsardzība, kā arī darbības enerģētikas nozarē, kuras reglamentē Līgums, ciktāl uz atbalsta pasākumiem attiecas šo pamatnostādņu 2.2. iedaļa. Tādējādi šīs pamatnostādnes ir piemērojamas arī tām nozarēm, uz kurām attiecas konkrēti Savienības noteikumi par valsts atbalstu, ja vien

⁷ Padomes Regula (ES) 2015/1588 (2015. gada 13. jūlijs) par to, kā piemērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu (OV L 248, 24.9.2015., 1. lpp.).

šādi konkrēti noteikumi neparedz citādi vai neietver normas par atbalstu vides aizsardzībai vai atbalstu enerģētikas nozarē, kuras piemērojamas tam pašam pasākumam, — tādā gadījumā noteicošie ir konkrētie nozares noteikumi. Šīs pamatnostādnes dominē pār Aviācijas pamatnostādņu⁸ 17. punkta b) apakšpunktu attiecībā uz vides atbalsta pasākumiem par labu lielām lidostām, kurās pasažieru skaits gadā pārsniedz 5 miljonus, neskarot minēto pamatnostādņu turpmākus grozījumus.

12. Šīs pamatnostādnes nepiemēro šādām jomām:

- (a) tādu videi nekaitīgu produktu, iekārtu vai transportlīdzekļu projektēšana un ražošana, ko paredzēts darbināt, izmantojot mazāk dabas resursu, kā arī darbības stacijās vai citos ražošanas blokos nolūkā uzlabot drošību vai higiēnu⁹;
- (b) valsts atbalsts pētniecībai, izstrādei un inovācijai, uz ko attiecas noteikumi, kuri izklāstīti Komisijas paziņojumā par nostādnēm par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai¹⁰;
- (c) valsts atbalsts bioloģiskās daudzveidības uzlabošanai, uz ko attiecas citi valsts atbalsta noteikumi (proti, noteikumi par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu¹¹, par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē¹² vai zivsaimniecības un akvakultūras primārās ražošanas nozarēs¹³);
- (d) valsts atbalstu kodolenerģētikai.

13. Atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai nedrīkst piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kā tie definēti Komisijas Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai¹⁴.

14. Novērtējot tādām uzņēmumiem paredzētu atbalstu, uz kuru attiecas neizpildīts atgūšanas rīkojums, kas izdots saskaņā ar iepriekšēju Komisijas lēmumu, ar kuru atbalsts atzīts par

⁸ Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par valsts atbalstu lidostām un aviokompānijām” (OV C 99, 4.4.2014., 3. lpp.).

⁹ Vides atbalsts parasti ir mazāk kropļojošs un efektīvāks, ja to piešķir videi nekaitīgu produktu patērētājam/lietotājam, nevis videi nekaitīgu produktu ražotājam/izgatavotājam. Minētais neskar dalībvalstu iespēju piešķirt vides atbalstu uzņēmumiem to ražošanas darbību vides aizsardzības līmeņa uzlabošanai;

¹⁰ Komisijas paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai un izstrādei” (OV C 198, 27.6.2014., 1. lpp.).

¹¹ Komisijas paziņojums “Eiropas Savienības nostādnes par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu” (OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.).

¹² Eiropas Savienības Pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos 2014.–2020. gadam (OV C 204, 1.7.2014., 1. lpp.).

¹³ Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes valsts atbalsta vērtēšanai zvejniecības un akvakultūras nozarē” (OV C 217, 2.7.2015., 1. lpp.).

¹⁴ Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai” (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija ņems vērā vēl atgūstamo atbalsta summu¹⁵.

2.2 Atbalsta pasākumi, uz ko attiecas šīs pamatnostādnes

15. Komisija ir noteikusi vairākas vides aizsardzības un enerģētikas pasākumu kategorijas, attiecībā uz kurām valsts atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu atbilstoši Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam, ievērojot konkrētus nosacījumus:
- (a) atbalsts siltumnīcefekta gāzu samazināšanai un piesaistei, arī piešķirot atbalstu atjaunojamai enerģijai;
 - (b) atbalsts ēku enerģētiskā un vidiskā snieguma uzlabošanai;
 - (c) atbalsts tīro transportlīdzekļu (ko izmanto pasažieru un kravu pārvadājumiem pa gaisu, autoceļiem, dzelzceļu, iekšzemes ūdensceļiem un jūras un piekrastes ūdensceļiem) iegādei un nomai, atbalsts transportlīdzekļu modernizēšanai, ko veic, lai tos varētu uzskatīt par tīriem transportlīdzekļiem, un atbalsts tīro pakalpojumu aprīkojumam;
 - (d) atbalsts bezemisiju un tīriem transportlīdzekļiem paredzētās uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai;
 - (e) atbalsts resursefektivitātei un pārejai uz aprites ekonomiku;
 - (f) atbalsts tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, kas nav siltumnīcefekta gāzes;
 - (g) atbalsts kontaminētu vietu remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai vai atjaunošanai un dabā balstītiem klimataadaptācijas risinājumiem;
 - (h) atbalsts nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā;
 - (i) atbalsts elektroapgādes drošībai;
 - (j) atbalsts energoinfrastrukturai;
 - (k) atbalsts centralizētai siltumapgādei un aukstumapgādei;
 - (l) atbalsts, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumu energoietilpīgiem lietotājiem;
 - (m) atbalsts akmeņogļu, kūdras un degslānekļa izmantošanas vietu slēgšanai;

¹⁵ Sk. Pirmās instances tiesas 1995. gada 13. septembra spriedumu *TWD/Komisija*, apvienotās lietas T-244/93 un T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, 56. punktu. Sk. arī Komisijas paziņojumu “Komisijas paziņojums par nelikumīga un nesaderīga valsts atbalsta atgūšanu”, C/2019/5396 (OV C 247, 23.7.2019., 1. lpp.).

- (n) atbalsts pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem par vides aizsardzības un enerģētikas jautājumiem.

2.3 Pamatnostādņu struktūra

16. Šo pamatnostādņu 3. nodaļā ir izklāstīti saderīguma kritēriji, kas vispārīgi piemērojami dažādajām atbalsta kategorijām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes. Pamatnostādņu 3.2.1.3.1. iedaļa kumulatīvi ir piemērojama visām atbalsta kategorijām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes. Pamatnostādņu 4. nodaļā ir izklāstīti īpaši saderīguma kritēriji, kas piemērojami atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas minētās nodaļas dažādās iedaļas. Saderības kritēriji, kas paredzēti 3. nodaļā, ir piemērojami, ja vien 4. nodaļas īpašajās iedaļās nav noteikti konkrētāki noteikumi.
17. Šajās pamatnostādnēs izklāstītie nosacījumi attiecas uz atbalsta shēmām un individuālu atbalstu neatkarīgi no tā, vai tā pamatā ir atbalsta shēma vai arī tas tiek piešķirts *ad hoc*, ja vien nav norādīts citādi.

2.4 Definīcijas

18. Šajās pamatnostādnēs piemēro šādas definīcijas:
- (1) “*ad hoc* atbalsts” ir atbalsts, ko piešķir, neizmantojot atbalsta shēmu;
 - (2) “atbalsta intensitāte” ir atbalsta bruto summa, kas izteikta procentos no attiecināmajām izmaksām. Visi izmantojamie skaitļi ir pirms jebkādu nodokļu vai citu nodevu atskaitīšanas. Ja atbalstu piešķir citā veidā, nevis kā dotāciju, atbalsta summai jābūt atbalsta dotācijas bruto ekvivalentam. Pa daļām maksājams atbalsts jāaprēķina, balstoties uz tā vērtību piešķiršanas brīdī. Procentu likmei, ko izmanto diskontēšanai un lai aprēķinātu atbalsta summu aizdevumam ar atvieglotiem nosacījumiem, jābūt atsaucies likmei, kas ir spēkā piešķiršanas brīdī. Atbalsta intensitāti aprēķina vienam atbalsta saņēmējam;
 - (3) “atbalstāmie apgabali” ir apgabali, kas atbalsta piešķiršanas brīdī ir norādīti apstiprinātā reģionālā atbalsta plānā, piemērojot Līguma 107. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktu;
 - (4) “balansēšana” attiecībā uz elektroenerģiju nozīmē balansēšanu, kā tā definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/943¹⁶ 2. panta 10. punktā;
 - (5) “balansatbildīgā puse (BAP)” ir balansatbildīgā puse, kā definēts Regulas (ES) 2019/943 2. panta 14) punktā;
 - (6) “bioloģiskā daudzveidība” ir bioloģiskā daudzveidība, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852¹⁷ 2. panta 15) punktā;

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.).

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar kuru groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

- (7) “biodegviela” ir biodegviela, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001¹⁸ 2. panta 33) punktā;
- (8) “biogāze” ir biogāze, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 28) punktā;
- (9) “bioloģiskais šķidrās kurināmais” ir bioloģiskais šķidrās kurināmais, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 32) punktā;
- (10) “biomasa” ir bioloģiskas izcelsmes produktu, atkritumu un atlikumu bioloģiski noārdāmā frakcija, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 24) punktā;
- (11) “biomasas kurināmais/degviela” ir biomasas kurināmais/degviela, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 27) punktā;
- (12) “jaudas mehānisms” ir elektroenerģijas piegādes drošības pasākums, kā definēts Regulā (ES) 2019/943;
- (13) “oglekļa uztveršana un uzglabāšana” jeb *CCS* ir tehnoloģiju kopums, ar ko uztver oglekļa dioksīdu (CO₂), kurš emitēts no rūpnieciskajām stacijām, ko darbina ar fosilo kurināmo vai biomasu, arī no elektrostacijām un stacijām, kur atkritumus pārveido enerģijā, [vai CO₂ uztver tieši no apkārtējā gaisa], to transportē uz uzglabāšanas vietu un CO₂ ievada piemērotos apakšzemes ģeoloģiskajos veidojumos nolūkā CO₂ uzglabāt pastāvīgi;
- (14) “oglekļa uztveršana un izmantošana” jeb *CCU* ir tehnoloģiju kopums, ar ko uztver CO₂, kurš emitēts no rūpnieciskajām stacijām, ko darbina ar fosilo kurināmo vai biomasu, tostarp no elektrostacijām un stacijām, kur atkritumus pārveido enerģijā, [vai CO₂ uztver tieši no apkārtējā gaisa] un to transportē uz CO₂ patēriņa vai izmantošanas vietu;
- (15) “CO₂ ekvivalents” ir metriska mērvienība, ko izmanto, lai pēc to globālās sasilšanas potenciāla¹⁹ salīdzinātu dažādu siltumnīcefekta gāzu emisijas, citu gāzu daudzumus pārrēķinot ekvivalentā oglekļa dioksīda daudzumā ar tādu pašu globālās sasilšanas potenciālu;
- (16) “CO₂ piesaiste” ir antropogēniskās darbības, ar kurām CO₂ piesaista no atmosfēras un to ilgstoši uzglabā ģeoloģiskos, sauszemes vai okeānu rezervuāros vai produktos. Tā ietver bioloģisku un ģeokīmisku piesaistītāju esošo un potenciālo antropogēnisko uzlabošanu un tiešu uztveršanu no gaisa un uzglabāšanu, bet neietver dabisko CO₂ uzņemšanu, ko tieši neizraisa cilvēka darbības;
- (17) “sertifikātu shēma” jeb “piegādātāja pienākuma shēma” ir shēma, kurā preču vai pakalpojumu nodrošināšanai tiek radīta vērtība, šīs preces vai pakalpojumus

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

¹⁹ Kā definēts Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes jaunākajā novērtējuma ziņojumā.

sertificējot un piegādātājiem vai patērētājiem nosakot pienākumu pirkt sertifikātus;

- (18) “tīrs aprīkojums apkalpošanai uz zemes” ir aprīkojums, ko izmanto pakalpojumu darbībā, kuras saistītas ar gaisa transportu, un kam nav nekādu tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju;
- (19) “tīrs terminālu aprīkojums” ir aprīkojums, ko izmanto preču un intermodālo pārvadājumu kravas vienību iekraušanai, izkraušanai un pārkraušanai un kam nav nekādu tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju;
- (20) “tīrs transportlīdzeklis” ir:
- (a) M1, M2 vai N1 kategorijas autotransporta līdzeklis, kas atbilst “tīra transportlīdzekļa” definīcijai, kura noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/1161²⁰ 4. panta 4. punkta a) apakšpunktā;
 - (b) M3, N2 vai N3 kategorijas autotransporta līdzeklis, kas atbilst šādām definīcijām:
 - līdz 2025. gada 31. decembrim attiecībā uz transportlīdzekļiem, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1242²¹: “mazemisiju lielas noslodzes transportlīdzekļa” definīcijai, kas noteikta minētās regulas 3. panta 12) punktā;
 - līdz 2025. gada 31. decembrim attiecībā uz transportlīdzekļiem, uz ko neattiecas Regula (ES) 2019/1242: tīra transportlīdzekļa definīcijai, kas noteikta Direktīvas (ES) 2019/1161 4. panta 4. punkta b) apakšpunktā;
 - no 2026. gada 1. janvāra: “lielas noslodzes bezemisiju transportlīdzekļa” definīcijai, kas noteikta Direktīvas (ES) 2019/1161 4. panta 5) punktā;
 - (c) L kategorijas transportlīdzeklis (divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļi vai kvadricikli), kuru izpūtēja CO₂ emisijas ir vienādas ar 0 g CO₂ e/km, rēķinot saskaņā ar emisiju testu, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 168/2013²² 4. pantā;
 - (d) iekšzemes ūdensceļu kuģis pasažieru vai kravas pārvadāšanai, kam nav nekādu tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju, vai — līdz 2025. gada 31. decembrim —

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1161 (2019. gada 20. jūnijs), ar ko groza Direktīvu 2009/33/EK par “tīro” un energoefektīvo autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu (OV L 188, 12.7.2019., 116. lpp.).

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1242 (2019. gada 20. jūnijs) par CO₂ emisiju standartu noteikšanu jauniem lielas noslodzes transportlīdzekļiem un ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 595/2009 un (ES) 2018/956 un Padomes Direktīvu 96/53/EK (OV L 198, 25.7.2019., 202. lpp.).

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 168/2013 (2013. gada 15. janvāris) par divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļu un kvadriciklu apstiprināšanu un tirgus uzraudzību (OV L 60, 2.3.2013., 52. lpp.).

- (i) iekšzemes ūdensceļu kuģis kravu pārvadāšanai, kura tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas uz tonnkilometru (g CO₂/tkm), ko aprēķina (vai — jaunu kuģu gadījumā — aplēš), izmantojot operacionālo energoefektivitātes rādītāju²³, ir par 50 % mazākas nekā vidējā CO₂ emisiju atsauces vērtība, kas noteikta lielas noslodzes transportlīdzekļiem (transportlīdzekļu apakšgrupa 5-LH) saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1242 11. pantu;
 - (ii) iekšzemes ūdensceļu kuģis pasažieru pārvadāšanai, kam ir hibrīddzinējs vai divu degvielu dzinējs un kas parastajai darbībai vismaz 50 % enerģijas iegūst no nulles tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju degvielas vai elektropieslēguma jaudas;
- (e) jūras vai piekrastes ūdeņu kuģis pasažieru vai kravu pārvadāšanai, kuģis operācijām ostā vai palīgdarbībām, kam nav nekādu tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju, vai — līdz 2025. gada 31. decembrim —
- (i) kam ir hibrīddzinējs vai divu degvielu dzinējs un kas vismaz 25 % enerģijas parastajai darbībai jūrā un ostās iegūst no nulles tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju degvielas vai elektropieslēguma;
 - (ii) kas sasniedzis projektētās energoefektivitātes indeksa (*EEDI*) vērtību, kura ir par 10 % mazāka nekā *EEDI* prasības, kas piemērojamas 2022. gada 1. aprīlī²⁴, turklāt kuģis spēj kuģot ar nulles tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju degvielu vai degvielu, ko iegūst no atjaunojamiem resursiem.
- (f) jūras un piekrastes ūdeņu kuģis kravu pārvadāšanai, ko izmanto vienīgi piekrastes un tuvsatiksmes pakalpojumu sniegšanai, lai kravas, ko patlaban transportē pa sauszemi, varētu pārcelt uz jūras transportu, ja šāda kuģa tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas, kas aprēķinātas, izmantojot Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (SJO) projektētās energoefektivitātes indeksu (*EEDI*)²⁵, ir par 50 % mazākas nekā vidējā atsauces vērtība CO₂ emisijām, kas noteikta lielas noslodzes transportlīdzekļiem (transportlīdzekļu apakšgrupa 5-LH) saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1242 11. pantu;
- (g) ritošais sastāvs, kas nerada nekādas tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas, vai ritošais sastāvs, kas nerada nekādas tiešās izpūtēja CO₂ emisijas, ja to ekspluatē maršrutos ar vajadzīgo infrastruktūru, un kas izmanto

²³ Operacionālo energoefektivitātes rādītāju definē kā CO₂ emisiju masas attiecību pret vienu transporta darba vienību. Tā ir kuģa ekspluatācijas energoefektivitātes reprezentatīva vērtība pastāvīgā periodā, kas reprezentē kuģa vispārējo tirdzniecības modeli. Norādījumi par to, kā šo rādītāju aprēķināt, ir sniegti SJO dokumentā MEPC.1/Circ. 684.

²⁴ *EEDI* prasības, par kurām Starptautiskās Jūrniecības organizācijas Jūras vides aizsardzības komiteja vienojās savā septiņdesmit piektajā sesijā. Kuģi, kuri pieder pie kuģu veidiem, kas noteikti *MARPOL* VI pielikuma Noteikumos Nr. 2, bet kurus neuzskata par jauniem kuģiem saskaņā ar minētajiem noteikumiem, var iesniegt sasniegtu *EEDI* vērtību, kas aprēķināta brīvprātīgi saskaņā ar *MARPOL* VI pielikuma 4. nodaļu, un saņemt minēto aprēķinu verifikāciju saskaņā ar *MARPOL* VI pielikuma 2. nodaļu.

²⁵ Projektētās energoefektivitātes indekss:
<http://www.imo.org/fr/MediaCentre/HotTopics/GHG/Pages/EEDI.aspx>.

konvencionālo dzinēju vietās, kur šāda infrastruktūra nav pieejama (elektrodīzeļvilcieni);

- (h) gaisa kuģis ar sertificētu metrisko vērtību, kas par vismaz 10 % pārsniedz Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (*ICAO*) jaunākos vides aizsardzības standartus, kuri noteikti Čikāgas konvencijas²⁶ 16. pielikumā, ieskaitot CO₂ metriskās vērtības “jauna tipa” gaisa kuģim, kā minēts Regulas (ES) 2018/1139²⁷ 9. panta 2. punktā, vai — alternatīvi — ja tas aizstāj gaisa kuģi, kas jau pārsniedz jaunākos *ICAO* trokšņa un emisiju vides aizsardzības standartus “jauna tipa” gaisa kuģiem, kuri noteikti Čikāgas konvencijas 16. pielikumā un minēti Regulas (ES) 2018/1139 9. panta 2. punktā, — gaisa kuģis, kas nodrošina vides aizsardzības līmeņa uzlabojumu par vismaz 10 % salīdzinājumā ar gaisa kuģi, kurš tiek aizstāts;
- (21) “tīrs pakalpojumu aprīkojums” ir tīrs terminālu aprīkojums un tīrs aprīkojums apkalpošanai uz zemes;
- (22) “koģenerācija” jeb kombinēta siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana ir koģenerācija, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2012/27²⁸ 2. panta 30) punktā;
- (23) “kontaminēta vieta” ir vieta, kurā ir apstiprināta cilvēka darbības izraisīta materiālu vai vielu klātbūtne tādā apmērā, kas rada ievērojamu risku cilvēka veselībai vai videi, ņemot vērā zemes pašreizējo un turpmāko apstiprināto izmantojumu;
- (24) “demonstrējuma projekts” ir projekts, kurā demonstrē tehnoloģiju, kas ir pirmā šāda veida tehnoloģija Savienībā un kas ir būtiska inovācija, kura ievērojami pārsniedz vispārējās komerciālās situācijas līmeni;
- (25) “digitalizācija” ir tādu tehnoloģiju ieviešana ar elektronisku ierīču un/vai sistēmu palīdzību, kas sniedz iespēju palielināt produktu funkcionalitāti, izstrādāt tiešsaistes pakalpojumus, modernizēt procesus vai pāriet uz darījumdarbības modeļiem, kuri balstās uz atteikšanos no starpniecības preču ražošanā un pakalpojumu sniegšanā, galu galā radot transformatīvu ietekmi;
- (26) “likvidēšana” ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK²⁹ 3. panta 19) punktā definētā “apglabāšana”;

²⁶ Konvencija par starptautisko civilo aviāciju, parakstīta Čikāgā, 1944. gada 7. decembrī.

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91.

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.), kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvu (ES) 2018/2002.

- (27) “sadales sistēmas operators” (“SSO”) ir sadales sistēmas operators, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 29) punktā;
- (28) “centralizētā siltumapgāde” vai “centralizētā aukstumapgāde” Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2010/31 2. panta 19. punktā definētā “centralizētā siltumapgāde” vai “centralizētā dzesēšana”;
- (29) “centralizētas siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas”, kas sastāv no siltuma ražošanas kompleksiem (siltumapgādes/aukstumapgādes stacijām), ir siltumapgādes/aukstumapgādes uzglabāšanas un sadales tīkls (gan “primārais” jeb pārvades, gan “sekundārais” cauruļvadu tīkls siltuma piegādei patērētājiem). Atsauce uz centralizēto siltumapgādi ir jāinterpretē kā atsauce uz centralizētās siltumapgādes un/vai aukstumapgādes sistēmām atkarībā no tā, vai tīkli piegādā siltumu vai aukstumu kopā vai atsevišķi;
- (30) “ekoinovācija” ir visu veidu inovācijas pasākumi, tostarp jauni ražošanas procesi, jauni produkti vai pakalpojumi un jaunas pārvaldības un uzņēmējdarbības metodes, kuru rezultāts vai mērķis ir ievērojami uzlabota vides aizsardzība un ievērojami samazināta piesārņojuma ietekme uz vidi. Šajā definīcijā par inovāciju neuzskata:
- (a) darbības, kuru rezultātā tiek ieviestas tikai nelielas izmaiņas vai uzlabojumi vides aizsardzībā;
 - (b) tādu ražošanas vai pakalpojumu jaudas palielinājumu, kas panākts, pievienojot ražošanas vai loģistikas sistēmas, kas ir ļoti līdzīgas tām, kuras jau tiek lietotas;
 - (c) tādas izmaiņas uzņēmējdarbībā, darba vietu organizēšanā vai ārējās attiecībās, kas balstās uz organizatoriskajām metodēm, kuras uzņēmumā jau izmanto;
 - (d) izmaiņas pārvaldības stratēģijā;
 - (e) apvienošanas un pārņemšanu;
 - (f) kāda procesa izmantošanas pārtraukšanu;
 - (g) vienkāršu kapitāla aizstāšanu vai paplašināšanu;
 - (h) izmaiņas, kas rodas tikai no izmaiņām resursu cenās, pielāgošanu, parastas sezonālās un citas cikliskas izmaiņas;
 - (i) jaunu vai būtiski uzlabotu produktu tirdzniecību;
- (31) “ekosistēma” ir ekosistēma, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 2. panta 13) punktā;

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).

- (32) “energoefektivitāte” ir jaudas, pakalpojumu, preču vai enerģijas izlaides attiecība pret enerģijas ielaidi;
- (33) “energoefektīva centralizētā siltumapgāde un aukstumapgāde” ir centralizētā siltumapgāde un aukstumapgāde, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 41. punktā un uz ko ir atsauce Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001³⁰ 2. panta 20. punktā;
- (34) “no atjaunojamiem energoresursiem iegūta enerģija” ir enerģija, kas ražota stacijās, kurās izmanto tikai atjaunojamus energoresursus, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001³¹ 2. panta 1) punktā, kā arī tā daļa enerģijas, izteikta siltumspējas izteiksmē, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem hibrīdstacijās, kurās izmanto arī konvencionālos energoresursus, un tā ietver atjaunīgo elektroenerģiju, ko izmanto, lai uzpildītu uzkrāšanas sistēmas, kuras pievienotas aiz skaitītāja (uzstādītas kopā vai kā papildinājums atjaunojamo energoresursu iekārtai), bet neietver elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot uzkrāšanas sistēmas;
- (35) “energoinfrastruktūra” ir jebkāds materiālais aprīkojums vai komplekss, kas atrodas Savienībā vai savieno Savienību ar vienu vai vairākām trešām valstīm un ietilpst kādā no šīm kategorijām:
- (a) attiecībā uz elektroenerģiju:
- (i) pārvades un sadales sistēmas, kur “pārvade” ir elektroenerģijas transportēšana apvienotajā ļoti augsta sprieguma un augstsprieguma pārvades sistēmā, lai to piegādātu galalietotājiem vai izplatītājiem, neietverot piegādi, savukārt “sadale” ir elektroenerģijas transportēšana augstsprieguma, vidēja sprieguma un zemsprieguma sadales sistēmās, lai to piegādātu lietotājiem, neietverot piegādi;
- (ii) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir vajadzīga, lai i) apakšpunktā minētās sistēmas būtu ekspluatācijā drošas, neapdraudētas un efektīvas, tostarp aizsardzības, monitoringa un vadības sistēmas visiem sprieguma līmeņiem un apakšstacijām;
- (iii) “pilnībā integrētas tīkla komponentes” ir pilnībā integrētas tīkla komponentes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944³² 2. panta 51. punktā;

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.) un kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvu (ES) 2018/2002.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

³² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

- (iv) viedie elektrotīkli, kas ir sistēmas un komponentes, kurās integrētas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, izmantojot operacionālās digitālās platformas, vadības sistēmas un sensoru tehnoloģijas gan pārvades, gan sadales līmenī, ar mērķi radīt efektīvāku un intelektiskāku elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu, palielināt jaudu, lai integrētu jaunus ražošanas, uzglabāšanas un patēriņa veidus, un veicināt jaunus darījumdarbības modeļus un tirgus struktūras;
 - (v) atkrastes elektroenerģijas tīkli, kas nozīmē jebkuru i) apakšpunkta aptverto elektroenerģijas pārvades vai sadales infrastruktūras aprīkojumu vai iekārtu, kurai ir divkārša funkcija — starpsavienošana un atkrastes atjaunīgās elektroenerģijas pārvade vai sadale no atkrastes ražotnēm uz divām vai vairākām valstīm. Tas ietver arī jebkuru blakusesošu atkrastes aprīkojumu vai iekārtu, kas ir būtiska drošai, neapdraudētai un efektīvai ekspluatācijai, tostarp aizsardzības, monitoringa un vadības sistēmas, un nepieciešamās apakšstacijas, ja tās arī nodrošina tehnoloģiju sadarbību un *inter alia* dažādu tehnoloģiju saskarņu saderību;
- (b) attiecībā uz gāzi:
- (i) pārvades un sadales cauruļvadi dabasgāzes, biogāzes un nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgo gāzu transportēšanai, kas ir daļa no tīkla, izņemot augstspiediena cauruļvadus, ko izmanto dabasgāzes augšposma sadalei;
 - (ii) pazemes krātuves, kas savienotas ar i) apakšpunktā minētajiem augstspiediena gāzes cauruļvadiem;
 - (iii) sašķidrinātas dabasgāzes (*LNG*) vai saspīestas dabasgāzes (*CNG*) pieņemšanas, uzglabāšanas un regazifikācijas vai dekompresijas kompleksi;
 - (iv) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir vajadzīga, lai sistēma būtu ekspluatācijā droša, neapdraudēta un efektīva vai lai nodrošinātu divvirzienu jaudu, tostarp kompresoru stacijas;
 - (v) viedie gāzes tīkli, kas nozīmē jebkuru šādu aprīkojumu vai iekārtu, kura/kuras mērķis ir darīt iespējamu un veicināt atjaunīgu un mazoglekļa gāzu (tostarp biometāna un ūdeņraža) integrāciju tīklā: digitālās sistēmas un komponentes, kurās integrētas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, vadības sistēmas un sensoru tehnoloģijas, lai būtu iespējams interaktīvs un intelektisks gāzes ražošanas, pārvades, sadales un patēriņa monitorings, uzskaitē, kvalitātes kontrole un pārvaldība gāzes tīklā. Turklāt viedie tīkli var ietvert arī aprīkojumu, kas nepieciešams, lai būtu iespējamas reversās plūsmas no sadales uz pārvades līmeni, un saistītos nepieciešamos modernizācijas darbus esošajā tīklā;
- (c) attiecībā uz ūdeņradi:

- (i) pārvades cauruļvadi ūdeņraža transportēšanai augstā spiedienā, kā arī cauruļvadi ūdeņraža vietējai sadalei, kas nodrošina pārredzamu un nediskriminējošu piekļuvi vairākiem tīkla lietotājiem;
- (ii) pazemes krātuves, kas savienotas ar i) apakšpunktā minētajiem augstspiediena ūdeņraža pārvades vai sadales cauruļvadiem;
- (iii) dispečēšanas, pieņemšanas, uzglabāšanas un regazifikācijas vai dekompresijas kompleksi sašķidrinātam ūdeņradim vai ūdeņradim, kas ir citās ķīmiskās vielās, ar mērķi ūdeņradi ievadīt tīklā;
- (iv) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir vajadzīga, lai ūdeņraža sistēma būtu ekspluatācijā droša, neapdraudēta un efektīva vai lai nodrošinātu divvirzienu jaudu, tostarp kompresoru stacijas.

Jebkuri no aktīviem, kas uzskaitīti i), ii), iii) un iv) apakšpunktā, var būt jaunuzbūvēti aktīvi vai aktīvi, kas no dabasgāzes aktīviem pārveidoti par ūdeņraža aktīviem, vai abu šo aktīvu veidu apvienojums.

Aktīvi, kas uzskaitīti i), ii), iii) un iv) apakšpunktā un uz ko attiecas trešo personu piekļuve, ir uzskatāmi par energoinfrastruktūru;

(d) attiecībā uz oglekļa dioksīdu:

- (i) cauruļvadi (izņemot augšposma cauruļvadu tīklu), kurus izmanto, lai no vairāk nekā viena avota, t. i., rūpnieciskām iekārtām (arī elektrostacijām), kur oglekļa dioksīds rodas sadedzināšanas procesā vai citās ķīmiskās reakcijās, kurās iesaistīti fosili vai nefosili oglekli saturoši savienojumi, oglekļa dioksīdu transportētu tā pastāvīgai ģeoloģiskai uzglabāšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/31/EK³³ 3. pantu vai lai oglekļa dioksīdu izmantotu par ievadvielu, vai lai uzlabotu bioloģisku procesu ražību;
- (ii) kompleksi oglekļa dioksīda sašķidrināšanai un buferglabāšanai, gatavojoties tā tālākai transportēšanai;
- (iii) infrastruktūra ģeoloģiskās formācijās, ko izmanto oglekļa dioksīda pastāvīgai ģeoloģiskajai uzglabāšanai saskaņā ar Direktīvas 2009/31/EK 3. pantu, un saistītie virszemes un iesūkņēšanas kompleksi;
- (iv) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai attiecīgā sistēma darbotos pareizi un būtu ekspluatācijā neapdraudēta un efektīva, tostarp aizsardzības, monitoringa un vadības sistēmas.

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

Aktīvi, kas uzskaitīti i), ii), iii) un iv) apakšpunktā un uz ko attiecas trešo personu piekļuve, ir uzskatāmi par energoinfrastruktūru;

- (e) infrastruktūra, ko izmanto siltuma/tvaika/aukstuma pārvadei vai sadalei no vairākiem ražotājiem/lietotājiem un kuras pamatā ir nulles oglekļa / mazoglekļa siltuma/tvaika vai rūpnieciskos lietojumos iegūtā atlikumsiltuma izmantošana;
- (f) kopīgu interešu projekti vai savstarpēju interešu projekti, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES)Nr. 347/2013 2. pantā un LESD 170. pantā³⁴;
- (g) citas infrastruktūras kategorijas, proti, infrastruktūra, kas ļauj izveidot fizisku vai bezvadu nulles oglekļa / mazoglekļa enerģijas savienojumu starp ražotājiem un lietotājiem no vairākiem piekļuves un izejas punktiem un kam var piekļūt trešās personas, kas nepieder pie infrastruktūras īpašnieku/pārvaldītāju uzņēmumiem;

aktīvi, kas uzskaitīti a)–g) apakšpunktā un kas uzbūvēti vienam *ex ante* identificētam lietotājam vai nelielai *ex ante* identificētu lietotāju grupai un pielāgoti to vajadzībām (“specializēta infrastruktūra”), par energoinfrastruktūru nav uzskatāmi;

- (36) “energoefektivitāte” ir ēkas energoefektivitāte, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/31/ES³⁵ 2. panta 4. punktā;
- (37) “enerģijas ietaupījums” ir enerģijas ietaupījums, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES³⁶ 2. panta 5. punktā;
- (38) “vides aizsardzība” ir jebkura darbība, kuras mērķis ir remediēt vai nepieļaut cilvēka darbību izraisītu piesārņojumu vai citu kaitējumu fiziskajai videi, ekosistēmām vai dabas resursiem, tostarp mazināt klimata pārmaiņas, samazināt šāda kaitējuma risku, aizsargāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību vai veicināt dabas resursu efektīvāku izmantošanu, ietverot energotaupības pasākumus un atjaunojamo energoresursu un citu metožu izmantošanu siltumnīcefekta gāzu emisiju un citu piesārņotāju mazināšanai, kā arī pāriet uz aprites ekonomikas modeļiem, lai samazinātu primāro materiālu izmantojumu un palielinātu efektivitāti. Tas ietver arī darbības, ar kurām nostiprina pielāgotiespēju un minimalizē neaizsargātību pret klimata ietekmi;
- (39) “vides nodoklis” ir nodoklis, kura apliekamajai bāzei ir izteikti negatīva ietekme uz vidi vai kura mērķis ir noteiktu darbību, preču vai pakalpojumu aplikšana ar

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.).

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti (OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp.).

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

nodokli tā, lai to cenā varētu iekļaut vidiskās izmaksas, vai tādā veidā, lai ražotājus un patērētājus rosinātu uz rīcību, kas labvēlīgāk ietekmē vidi;

- (40) “resursu pietiekamība” ir ražošanas jaudas līmenis, ko uzskata par pietiekamu, lai dalībvalstī jebkurā konkrētā laikposmā apmierinātu pieprasījuma līmeņus, pamatojoties uz parasto statistikas rādītāju, ko izmanto organizācijas, kuras Savienības iestādes atzīst par tādām, kam ir svarīga nozīme elektroenerģijas vienotā tirgus izveidē, piemēram, elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls (*ENTSO-E*);
- (41) “ražotājs” ir uzņēmums, kas ražo elektroenerģiju komerciālos nolūkos;
- (42) “augstas efektivitātes koģenerācija” ir augstas efektivitātes koģenerācija, kā definēts Direktīvas 2012/27/ES 34. panta 2. punktā;
- (43) “nebalanss” ir BAP ražošanas, patēriņa un komerciālu darījumu nesakritības noteiktā nebalansa norēķinu periodā;
- (44) “nebalansa norēķini” ir finanšu norēķinu mehānisms, kura mērķis ir atgūt no BAP nebalansa izrietošās balansēšanas izmaksas;
- (45) “nebalansa norēķinu periods” ir nebalansa norēķinu periods, kā definēts Regulas (ES) 2019/943 2. panta 15. punktā;
- (46) “individuāls atbalsts” ir *ad hoc* atbalsts un saskaņā ar atbalsta shēmu piešķirts atbalsts, par kuru ir jāziņo;
- (47) “pārtraucamības shēma” ir elektroapgādes drošības pasākums, kas paredzēts, lai nodrošinātu stabilu frekvenci elektrosistēmā vai risinātu elektroapgādes drošības īstermiņa problēmas, tostarp pārtraucot slodzi;
- (48) “dabā balstīts risinājums” ir pasākums, ko veic, lai aizsargātu, ilgtspējīgi apsaimniekotu un atjaunotu dabiskas vai pārveidotas ekosistēmas, un ar ko rezultatīvi un adaptīvi risina sabiedriskas nozīmes problēmas, vienlaikus nodrošinot ieguvumus cilvēku labbūtībai un bioloģiskajai daudzveidībai;
- (49) “tīkla rezerve” ir elektroapgādes drošības pasākums, kas paredzēts, lai kompensētu sistēmisku un ilgtermiņa nepietiekamību elektroenerģijas pārvades vai sadales tīklā;
- (50) “piesārņotājs” ir piesārņotājs, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 2. panta 10. punktā;
- (51) “piesārņojuma radītājs” ir kāds, kurš tiešā vai netiešā veidā nodara kaitējumu videi vai kurš rada apstākļus, kas izraisa šādu kaitējumu³⁷;

³⁷ Padomes ieteikums (1975. gada 3. marts) attiecībā uz izmaksu sadalījumu un publisko institūciju rīcību vides jautājumos (OV L 194, 25.7.1975., 1. lpp.).

- (52) “piesārņojums” ir piesārņojums, kā definēts Direktīvas (ES) 2010/75³⁸ 3. panta 2. punktā;
- (53) “princips “piesārņotājs maksā”” nozīmē, ka piesārņojuma likvidēšanas pasākumu izmaksas būtu jāsedz piesārņojuma radītājam, kurš piesārņojumu izraisījis;
- (54) “sagatavošana atkalizmantošanai” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 16) punktā definētā “sagatavošana atkārtotai izmantošanai”;
- (55) “uzlādes infrastruktūra” ir fiksēta vai mobila infrastruktūra, kas transportlīdzekļus vai tīro pakalpojumu aprīkojumu apgādā ar elektroenerģiju;
- (56) “atgūšana” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 15) punktā definētā “reģenerācija”;
- (57) “reciklēšana” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 17) punktā definētā “pārstrāde”;
- (58) “atsauces projekts” ir paraugprojekts, kas raksturo vidusmēra projektu atbalsta shēmas atbalsttiesīgo saņēmēju kategorijā;
- (59) “uzpildes infrastruktūra” ir fiksēta vai mobila infrastruktūra, kas dod iespēju tīros vai bezemisiju transportlīdzekļus vai tīro pakalpojumu aprīkojumu uzpildīt ar alternatīvajām degvielām, kuras minētas Direktīvas 2014/94/ES 5. un 6. pantā;
- (60) “atveseļošana” ir pārvaldības darbības, kuru mērķis ir atjaunot ekosistēmas darbības līmeni degradētās vietās un nolūks ir ekosistēmas pakalpojumu atjaunošana vai turpināšana, nevis noteiktas dabiskas vai pusdabiskas atsauces ekosistēmas bioloģiskā daudzveidība un integritāte;
- (61) “remediācija” ir pārvaldības darbība, piemēram, kontaminātu vai barības vielu pārpalikuma likvidēšana no augsnes un ūdens vai detoksifikācija ar mērķi likvidēt degradācijas avotus;
- (62) “atjaunojamie energoresursi” ir no atjaunojamiem resursiem iegūta enerģija jeb atjaunīgā enerģija, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 1. punktā;
- (63) “no atjaunojamiem energoresursiem ražota nebioloģiskas izcelsmes gāzveida transporta degviela” ir no atjaunojamiem energoresursiem ražota nebioloģiskas izcelsmes gāzveida transporta degviela, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 36. punktā;
- (64) “resursefektivitāte” ir tā ielaides daudzuma samazināšana, kas vajadzīgs, lai saražotu izlaides vienību vai aizstātu primāro ielaidi ar sekundāro ielaidi;
- (65) “atjaunošana” ir process, kurā ekosistēmai palīdz atkopties, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un ekosistēmas izturētspēju. Ekosistēmu atjaunošana ietver pasākumus, ko veic ekosistēmas stāvokļa uzlabošanai un ekosistēmas atkalradīšanai vai atkalizveidei, ja tās stāvoklis ir zudis;

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

- (66) “atkalizmantošana” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 13) punktā definētā “atkārtotā izmantošana”;
- (67) “mazs vai vidējs uzņēmums” (“MVU”) ir uzņēmums, kas atbilst nosacījumiem, kuri noteikti Komisijas Ieteikumā par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju³⁹;
- (68) “mazs vidējas kapitalizācijas uzņēmums” ir uzņēmums, kurš nav MVU un kura darbinieku skaits nepārsniedz 499, rēķinot saskaņā ar Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014⁴⁰ I pielikuma 3.–6. pantu, un kura gada apgrozījums nepārsniedz 100 miljonus EUR vai kura gada balance nepārsniedz 86 miljonus EUR. Vairākus subjektus uzskata par vienu uzņēmumu, ja ir izpildīts kāds no Regulas (ES) Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 3. punktā uzskaitītajiem nosacījumiem;
- (69) “viedgatavība” ir ēku (vai ēkas daļu) spēja savu funkcionēšanu pielāgot iemītnieku vajadzībām, tostarp optimizējot energoefektivitāti un kopējo sniegumu, un savu funkcionēšanu pielāgot, reaģējot uz signāliem no enerģotīkla;
- (70) “balansēšanas standartpienākumi” ir uz visām tehnoloģijām attiecināmi nediskriminējoši balansēšanas pienākumi, no kuriem nav atbrīvots neviens ražotājs, kā noteikts Regulas (ES) 2019/943 5. pantā;
- (71) “darbu sākums” ir pirmās stingri noteiktās saistības (piemēram, pasūtīt aprīkojumu vai sākt būvniecību), kas padara investīcijas neatgriezeniskas. Zemes pirkšanu un tādus sagatavošanās darbus kā atļauju saņemšanu un priekšizpēti veicšanu par darbu sākumu neuzskata. Attiecībā uz pārņemšanu “darbu sākums” ir brīdis, kad tiek iegādāti aktīvi, kas ir tieši saistīti ar iegādāto uzņēmējdarbības vietu;
- (72) “stratēģiskā rezerve” ir elektroapgādes drošības pasākums, kurā elektroenerģijas jauda (piemēram, ražošana, uzkrāšana vai pieprasījuma reakcija) tiek turēta ārpus elektroenerģijas tirgus un tiek dispečēta tikai īpašos apstākļos;
- (73) “kopējās īpašumtiesību izmaksas” ir transportlīdzekļa iegādes un turēšanas īpašumā kopējās izmaksas visā tā ekspluatācijas laikā, tostarp ar transportlīdzekļa iegādi vai nomu saistītās izmaksas, degvielas izmaksas, tehniskās uzturēšanas un remonta izmaksas, apdrošināšanas izmaksas, finansēšanas izmaksas un nodokļi;
- (74) “pārvades sistēmas operators” (PSO) ir pārvades sistēmas operators, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 35) punktā;
- (75) “transportlīdzeklis” ir jebkurš no šiem:
- (a) M1, M2, N1, M3, N2, N3 vai L kategorijas autotransporta līdzeklis;

³⁹ Komisijas Ieteikums (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

⁴⁰ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

- (b) iekšzemes vai jūras un piekrastes ūdeņu kuģis pasažieru vai kravas pārvadāšanai;
 - (c) ritošais sastāvs vai
 - (d) gaisa kuģis;
- (76) “apstrāde” ir apstrāde, kā definēts Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 14) punktā;
- (77) “Savienības minimālais nodokļu līmenis” ir Savienības tiesību aktos noteiktais minimālais nodokļu līmenis. Attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju tas ir minimālais nodokļu līmenis, kas noteikts Padomes Direktīvas 2003/96/EK⁴¹ I pielikumā;
- (78) “Savienības standarts” ir:
- (a) obligāts Savienības standarts, ar ko nosaka līmeņus, kādi vides jomā jāsasniedz atsevišķiem uzņēmumiem, izņemot standartus vai mērķrādītājus, kas noteikti Savienības līmenī un ir saistoši dalībvalstīm, bet ne atsevišķiem uzņēmumiem;
 - (b) pienākums atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2010/75/ES⁴² piemērot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP) un nodrošināt, ka piesārņotāju emisijas līmenis nav augstāks par to, kāds tas būtu, piemērojot LPTP; gadījumos, kad emisijas līmeņi, kas atbilst LPTP, ir noteikti īstenošanas aktos, kuri pieņemti saskaņā ar Direktīvu 2010/75/ES, šo pamatnostādņu nolūkā būs piemērojami minētie līmeņi; ja minētie līmeņi ir izteikti kā diapazons, būs piemērojama pirmā ar LPTP sasniegtā robežvērtība;
- (79) “atkritumi” ir atkritumi, kā definēts Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 1) punktā;
- (80) “bezemisiju transportlīdzeklis” ir:
- (a) M1, M2 vai N1 kategorijas transportlīdzeklis, kam nav nekādu izpūtēja emisiju, kuras nosaka saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) 2017/1151⁴³;
 - (b) M3, N2 vai N3 kategorijas transportlīdzeklis, kas atbilst “bezemisiju lielas noslodzes transportlīdzekļa” definīcijai, kura noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/1242⁴⁴;

⁴¹ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

⁴² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

⁴³ Komisijas Regula (ES) 2017/1151 (2017. gada 1. jūnijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 715/2007 par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem attiecībā uz emisijām no vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem (“Euro 5” un “Euro 6”) un par piekļuvi transportlīdzekļa remonta un tehniskās apkopes informācijai, groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2007/46/EK, Komisijas Regulu (EK) Nr. 692/2008 un Komisijas Regulu (ES) Nr. 1230/2012 un atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 692/2008 (OV L 175, 7.7.2017., 1. lpp.).

- (c) L kategorijas transportlīdzeklis, kas definēts Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. pantā, tostarp divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļi vai kvadricikli, un kā izpūtēja CO₂ emisijas ir vienādas ar 0 g CO₂ e/km, rēķinot saskaņā ar emisiju testu, kas noteikts minētajā regulā;
- (d) iekšzemes vai jūras un piekrastes ūdensceļu kuģis pasažieru vai kravas pārvadāšanai, kam nav nekādu tiešo (izpūtēja/izplūdes) CO₂ emisiju;
- (e) ritošais sastāvs, kam nav nekādu tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju;
- (f) gaisa kuģis, kam nav nekādu tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju.

3. SADERĪGUMA NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU

19. Šajās pamatnostādnēs ir sniegti saderīguma kritēriji atbalsta pasākumiem klimata un vides aizsardzības un enerģētikas mērķiem saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, uz kuriem attiecas paziņošanas prasība, kas noteikta Līguma 108. panta 3. punktā.
20. Pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var uzskatīt valsts atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību Savienībā (pozitīvais nosacījums), ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm (negatīvais nosacījums).
21. Attiecībā uz atbalstu, kas minēts 20. punktā, Komisija, analizējot turpmāk izklāstītos aspektus, novērtēs, vai valsts atbalstu var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.
 - (a) Attiecībā uz pirmo (pozitīvo) nosacījumu **“atbalsts vides aizsardzībai un enerģētikai veicina saimnieciskās darbības attīstību”**:
 - (i) ar pasākumu veicinātās saimnieciskās darbības identifikācija, tās pozitīvā ietekme uz sabiedrību kopumā un — attiecīgā gadījumā — tās nozīmīgums konkrētām Savienības rīcībpolitikām (sk. 3.1.1. iedaļu);
 - (ii) atbalsta stimulējošā ietekme (sk. 3.1.2. iedaļu) un
 - (iii) nav pārkāpts neviens attiecīgais Savienības tiesību akts (sk. 3.1.3. iedaļu).
 - (b) Attiecībā uz otro nosacījumu **“atbalsts vides aizsardzībai un enerģētikai nerada nepamatotu nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm”**:
 - (i) vajadzība pēc valsts iejaukšanās (sk. 3.2.1.1. iedaļu);

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1242 (2019. gada 20. jūnijs) par CO₂ emisiju standartu noteikšanu jauniem lielas noslodzes transportlīdzekļiem un ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 595/2009 un (ES) 2018/956 un Padomes Direktīvu 96/53/EK (OV L 198, 25.7.2019., 202. lpp.).

- (ii) atbalsta piemērotība (sk. 3.2.1.2. iedaļu);
- (iii) atbalsta samērīgums (atbalsts ir ierobežots līdz minimumam, kas nepieciešams tā mērķa sasniegšanai), tostarp kumulācija (sk. 3.2.1.3. iedaļu);
- (iv) atbalsta pārredzamība (sk. 3.2.1.4. iedaļu);
- (v) izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību (sk. 3.2.2. iedaļu) un
- (vi) atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršana (sk. 3.3. iedaļu).

3.1 Pozitīvais nosacījums: atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība

3.1.1 *Ar pasākumu veicinātās saimnieciskās darbības identifikācija, tās pozitīvā ietekme uz sabiedrību kopumā un — attiecīgā gadījumā — tās nozīmīgums konkrētām Savienības rīcībpolitikām*

- 22. Paziņojot atbalstu, dalībvalstīm ir jāidentificē saimnieciskās darbības, kas tiks veicinātas atbalsta rezultātā, un tas, kā tiek atbalstīta minēto darbību attīstība.
- 23. Atbalsts, ko piešķir, lai novērstu vai mazinātu saimniecisko darbību negatīvo ietekmi uz klimatu vai vidi, var veicināt saimniecisko darbību attīstību, palielinot attiecīgās saimnieciskās darbības ilgtspēju. Atbalsts var arī nodrošināt, ka šī darbība var turpināties nākotnē, neradot nepieņemamu kaitējumu videi un atbalstot jaunu saimniecisko darbību un pakalpojumu radīšanu (atbalstot tā dēvētās “zaļās ekonomikas” attīstību).
- 24. Dalībvalstij ir arī jāapraksta, vai un kā tā sniegs ieguldījumu Savienības klimata rīcībpolitikas, vides rīcībpolitikas un enerģētikas rīcībpolitikas mērķu sasniegšanā, un jo īpaši paredzami atbalsta sniegtie labumi, proti, tā būtiskais ieguldījums vides aizsardzībā, tostarp klimata pārmaiņu mazināšanā, vai iekšējā enerģijas tirgus efektīvā darbībā.

3.1.2 Stimulējoša ietekme

- 25. Uzskatīt, ka atbalsts veicina saimniecisku darbību, var tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme. Stimulējoša ietekme ir tad, ja atbalsts rosina atbalsta saņēmēju mainīt viņa uzvedību, iesaistīties papildu saimnieciskā darbībā vai videi nekaitīgākā saimnieciskā darbībā, ko atbalsta saņēmējs nedarītu, ja nebūtu atbalsta, vai darītu to ierobežotā vai atšķirīgā veidā.
- 26. Atbalsts nedrīkst segt darbības izmaksas, kas atbalsta saņēmējam rastos jebkurā gadījumā, un tas nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parasto uzņēmējdarbības risku⁴⁵.

⁴⁵ Sk. Tiesas 2013. gada 13. jūnija spriedumu, *HGA un citi / Komisija*, no C-630/11 P līdz C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, 104. punktu.

27. Stimulējošas ietekmes pierādīšana nozīmē arī identificēt faktisko scenāriju un varbūtējo hipotētisko scenāriju bez atbalsta. Komisija to izvērtēs, pamatojoties uz 3.2.1.3. iedaļā minēto skaitlisko aprēķinu.
28. Komisija uzskata, ka atbalstam nav atbalsta saņēmēju stimulējošas ietekmes, ja darbs pie projekta vai darbības jau ir uzsākts, pirms atbalsta saņēmējs iesniedz valsts iestādēm rakstisku atbalsta pieteikumu. Gadījumos, kad atbalsta saņēmējs sāk īstenot projektu pirms pieteikšanās atbalsta saņemšanai, atbalsts, kas piešķirts sakarā ar minēto projektu, principā netiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu.
29. Atbalsta pieteikums var būt dažādos veidos, piemēram, kā piedāvājums konkurenci veicinošā konkursa procedūrā. Ikvienā pieteikumā ir jānorāda vismaz pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds vai nosaukums, projekta vai darbības apraksts, tostarp tā atrašanās vieta, un tā īstenošanai vajadzīgā atbalsta summa.
30. Izņēmuma gadījumos atbalstam var būt stimulējoša ietekme pat attiecībā uz projektiem, kas sākti pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas. uzskata, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme jo īpaši šādās situācijās:
 - (a) atbalsts tiek piešķirts automātiski saskaņā ar mērķi un nediskriminējošiem kritērijiem, dalībvalstij neīstenojot nekādu turpmāku rīcības brīvību, un pasākums ir pieņemts un ir stājies spēkā, pirms tiek sākts darbs pie atbalstāmā projekta vai darbības, izņemot pēctecīgo fiskālo shēmu gadījumā, ja uz darbību jau agrāk ir attiekušās iepriekšējas shēmas nodokļu atvieglojumu veidā;
 - (b) valsts iestādes pirms darbu sākšanas ir publicējušas paziņojumu par to nodomu noteikt, ka ierosinātais atbalsta pasākums tiks atbalstīts tikai tad, ja Komisija apstiprinās pasākumu, kā to paredz Līguma 108. panta 3. punkts. Minētais paziņojums jādara pieejams publiskā tīmekļa vietnē vai citā publiski pieejamā plašsaziņas līdzeklī ar pielīdzināmi plašu un vienkāršu piekļuvi tam, un tajā skaidri jānorāda to projektu veids, kurus dalībvalsts ierosina kā atbilstīgus, un laiks, no kura dalībvalsts plāno šādus projektus uzskatīt par atbilstīgiem. Ierosināto atbilstīgumu nedrīkst nepamatoti ierobežot. Atbalsta saņēmējam pirms darbu sākšanas jābūt informējušam piešķirēju iestādi, ka ierosinātais atbalsta pasākums tika uzskatīts par priekšnosacījumu pieņemtajiem investīciju lēmumiem. Ja dalībvalsts pamatojas uz šādu paziņojumu, lai pierādītu stimulējošu ietekmi, tai kā daļa no sava valsts atbalsta paziņojuma jāiesniedz paziņojuma kopija un jānorāda saite uz tīmekļa vietni, kurā tas publicēts, vai attiecīgs pierādījums par tā pieejamību sabiedrībai;
 - (c) darbības atbalsts, kas piešķirts esošām iekārtām videi nekaitīgai ražošanai, ja darbi nav sākti, jo nav būtisku jaunu investīciju. Šādos gadījumos stimulējošo ietekmi var pierādīt, ieviešot izmaiņas, lai iekārtu ekspluatētu videi labvēlīgā veidā, nevis izmantojot lētāku alternatīvu ekspluatācijas režīmu, kas ir mazāk nekaitīgs videi.
31. Komisija uzskata, ka atbalstam, kas piešķirts tikai, lai segtu izmaksas, kuras saistītas ar pielāgošanos Savienības standartiem, principā nav stimulējošas ietekmes. Stimulējoša ietekme var būt tikai atbalstam, kas pārsniedz Savienības standartus. Tomēr gadījumos, kad attiecīgais Savienības standarts jau ir pieņemts, bet vēl nav spēkā, atbalstam var būt

stimulējoša ietekme, ja tas stimulē veikt investīcijas pirms standarta stāšanās spēkā (sk. 4.2.3. un 4.5.3. iedaļu).

3.1.3 *Nav pārkāpts neviens attiecīgais Savienības tiesību akts*

32. Ja atbalstītā darbība vai atbalsta pasākums vai ar to saistītie nosacījumi, tostarp tā finansēšanas metode, ja tā ir pasākuma neatņemama daļa, ir saistīti ar attiecīgu Savienības tiesību aktu pārkāpumu, atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Tā var būt, piemēram, gadījumā, ja uz atbalstu attiecas klauzulas, kas nosaka, ka tā piešķiršana ir tieši vai netieši atkarīga no produktu vai aprīkojuma izcelsmes, piemēram, prasības atbalsta saņēmējam pirkt vietēji ražotus produktus.

3.2 **Negatīvais nosacījums: atbalsta pasākums nevar radīt tādu nepamatotu ietekmi uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm**

3.2.1 *Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana*

3.2.1.1 Atbalsta nepieciešamība

33. Ierosinātajam valsts atbalsta pasākumam jābūt mērķorientētam uz situāciju, kurā tas var veicināt būtisku attīstību, ko tirgus viens pats nevar nodrošināt, piemēram, novēršot tirgus nepilnības, kuras saistītas ar projektiem vai darbībām, par ko atbalsts tiek piešķirts. Lai gan ir vispāratzīts, ka tirgi, kuros valda konkurence, mēdz radīt efektīvus rezultātus saimniecisko darbību attīstības, cenu, izlaides un resursu izmantojuma ziņā, apstākļos, kad pastāv tirgus nepilnības, publiska iejaukšanās valsts atbalsta veidā var uzlabot tirgu efektīvu darbību un tādējādi veicināt saimnieciskās darbības attīstību, ciktāl tirgus viens pats nevar sniegt efektīvu iznākumu. Dalībvalstij būtu jāidentificē tirgus nepilnības, kas liedz sasniegt pietiekama līmeņa vides aizsardzību vai traucē iekšējā enerģijas tirgus efektivitātei. Galvenās ar vides aizsardzību un enerģētiku saistītās tirgus nepilnības, kas var liegt panākt optimālu iznākumu un var novest pie neefektīva iznākuma, ir izklāstītas turpmāk.

- (a) Negatīvās eksternalitātes — tās ir visizplatītākās vides atbalsta pasākumos un rodas, kad piesārņojums nav pienācīgi novērtēts, tas ir, attiecīgais uzņēmums nesedz visas piesārņojuma radītās izmaksas. Šādā gadījumā uzņēmumiem, kas darbojas savās interesēs, var nebūt pietiekamu stimulu ņemt vērā negatīvās eksternalitātes, kas rodas to saimnieciskās darbības rezultātā, tiem izvēloties konkrētu tehnoloģiju vai lemjot par izlaides līmeni. Citiem vārdiem sakot, izmaksas, ko sedz uzņēmums, pilnībā neatspoguļo izmaksas, ko sedz patērētāji un sabiedrība kopumā. Tādēļ uzņēmumiem parasti nav pietiekama stimula samazināt to radītā piesārņojuma līmeni vai piemērot individuālus pasākumus, lai aizsargātu vidi.
- (b) Pozitīvās eksternalitātes — fakts, ka daļa no ieguvuma no investīcijām būs tirgus dalībniekiem, kas nav investors, var izraisīt to, ka uzņēmumi investē pārāk maz. Pozitīvās eksternalitātes var rasties, piemēram, kad investē ekoinovācijās, sistēmas stabilitātē, jaunu un novatorisku atjaunojamo energoresursu tehnoloģijās un novatoriskos pieprasījumu reakcijas pasākumos vai tādu energoinfrastruktūras vai elektroenerģijas piegādes drošības pasākumu gadījumā, kas dod labumu daudzām dalībvalstīm vai lielākam patērētāju skaitam.

- (c) Informācijas asimetrija — šāda situācija parasti rodas tirgos, kuros nesaskan informācija, kas pieejama vienā tirgus pusē, un informācija, kas pieejama otrā tirgus pusē. Tā varētu rasties, piemēram, ja ārējiem finanšu investoriem trūkst informācijas par projekta iespējamo ienesīgumu un riskiem. Tas var notikt arī pārrobežu infrastruktūru sadarbībā, kurā vienai pusei ir informācijas trūkums, salīdzinot ar otru pusi. Lai gan risks vai nenoteiktība paši par sevi neizraisa tirgus nepilnību, informācijas asimetrijas problēma ir saistīta ar šāda riska un nenoteiktības pakāpi. Gan viens, gan otrs mēdz būt augstāks vides investīcijām, kam parasti ir ilgāks amortizācijas periods, pastiprinot koncentrēšanos uz īstermiņa perspektīvu, ko varētu pasliktināt šādu investīciju finansēšanas nosacījumi, jo īpaši attiecībā uz MVU.
 - (d) Koordinācijas nepilnības — tās var aizkavēt projekta attīstību vai tā efektīvu plānošanu, jo investoriem ir atšķirīgas intereses un stimuli (tā sauktās pretrunīgās intereses — *split incentives*), līguma slēgšanas izmaksas vai atbildības apdrošināšanas kārtība, neskaidrība par sadarbības iznākumu un ietekmi uz tīklu, piemēram, elektroapgādes nepārtrauktību. Šādas koordinācijas nepilnības var rasties, piemēram, attiecībās starp ēkas īpašnieku un īrnieku attiecībā uz energoefektīviem risinājumiem. Arī informācijas problēmas, jo īpaši tās, kas saistītas ar informācijas asimetriju, var saasināt koordinācijas nepilnības. Koordinācijas nepilnības var rasties arī tad, ja jāsasniedz konkrēta kritiskā masa, pirms rodas komerciāla interese uzsākt projektu, kas var būt jo īpaši svarīgs aspekts (pārrobežu) infrastruktūras projektos.
34. Tomēr tikai tas vien, ka konkrētā kontekstā pastāv tirgus nepilnības, nav pietiekami, lai pierādītu valsts atbalsta nepieciešamību. Var jau būt ieviestas citas rīcībpolitikas un pasākumi, lai risinātu dažas no apzinātajām tirgus nepilnībām. Kā piemēru var minēt nozares regulējumu, obligātos Savienības standartus attiecībā uz piesārņojumu, piegādes pienākumus, cenu noteikšanas mehānismus, piemēram, Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu (ETS), un oglekļa nodokļus. Papildu pasākumus, tostarp valsts atbalstu, var vērst tikai uz atlikušajām tirgus nepilnībām, tas ir, tirgus nepilnībām, kas nav atrisinātas ar šādām citām rīcībpolitikām un pasākumiem. Svarīgi ir arī parādīt, kā valsts atbalsts nostiprina citas ieviestās rīcībpolitikas un pasākumus, kuru mērķis ir novērst tās pašas tirgus nepilnības. Tāpēc nepieciešamība pēc valsts atbalsta ir mazāka, ja tas mazina citu tādu rīcībpolitiku ietekmi, kuras ir vērstas uz tām pašām tirgus nepilnībām. Tāpēc dalībvalstij būtu arī jāidentificē jebkādas esošās rīcībpolitikas un pasākumi, kas jau ir vērsti uz identificētajām regulējuma vai tirgus nepilnībām.
 35. Komisija uzskatīs, ka atbalsts ir nepieciešams, ja dalībvalsts pierādīs, ka tas tiek efektīvi vērsts pret atlikušajām tirgus nepilnībām, ņemot vērā arī visas citas rīcībpolitikas un pasākumus, kas jau ieviesti, lai pievērstos dažām no identificētajām tirgus nepilnībām.
 36. Ja valsts atbalsts tiek piešķirts projektiem vai darbībām, kas attiecībā uz to tehnoloģisko saturu, riska līmeni un apmēru ir līdzīgi tiem, kuri jau īstenoti Savienībā tirgus apstākļos, Komisija principā pieņems, ka tirgus nepilnības nepastāv, un pieprasīs papildu pierādījumus un pamatojumu vajadzībai pēc valsts atbalsta.
 37. Lai pierādītu atbalsta nepieciešamību, dalībvalstij jāpierāda, ka projekts vai — shēmu gadījumā — atsauces projekts bez atbalsta netiktu īstenots. Komisija to novērtēs,

pamatojoties uz 3.2.1.3. iedaļā minēto skaitlisko aprēķinu vai īpašu uz pierādījumiem balstītu analīzi, ko dalībvalsts iesniedz, pierādot atbalsta nepieciešamību.

3.2.1.2 Piemērotība

38. Ierosinātajam atbalsta pasākumam jābūt rīcībpolitikas instrumentam, kas ir piemērots paredzētā atbalsta mērķa sasniegšanai, proti, nedrīkst būt tādu mazāk kropļojošu rīcībpolitikas un atbalsta instrumentu, ar ko varētu sasniegt tādus pašus rezultātus.

3.2.1.2.1 Piemērotība salīdzinājumā ar alternatīviem rīcībpolitikas instrumentiem

39. Valsts atbalsts nav vienīgais rīcībpolitikas instruments, kas pieejams dalībvalstīm, lai veicinātu vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanu vai nodrošinātu efektīvu iekšējo enerģijas tirgu. Var būt pieejami citi, piemērotāki instrumenti, piemēram, tirgus instrumenti vai pieprasījuma puses pasākumi, kas ietver regulējumu, publisko iepirkumu vai standartizāciju, kā arī publiskās infrastruktūras finansējuma palielināšana un vispārēji fiskāli pasākumi. Nesaistošiem instrumentiem, piemēram, brīvprātīgam ekomarķējumam un videi nekaitīgu tehnoloģiju izplatīšanai, arī var būt svarīga nozīme, lai sasniegtu augstāku vides aizsardzības līmeni⁴⁶.
40. Dažādi pasākumi vienas tirgus nepilnības novēršanai var būt pretrunā cits citam. Tas ir gadījumā, kad ir ieviests efektīvs tirgus mehānisms, piemēram, Savienības ETS, lai konkrēti risinātu eksternalitāšu problēmu. Papildu atbalsta pasākums tās pašas tirgus nepilnības novēršanai varētu mazināt tirgus mehānisma efektivitāti. Tāpēc, ja atbalsta shēma ir vērsta uz atlikušo tirgus nepilnību risināšanu, atbalsta shēmai jābūt izstrādātai tā, lai nemazinātu tirgus mehānisma efektivitāti.
41. Principa “piesārņotājs maksā” ievērošana vides jomas tiesību aktos ir vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka ar negatīvajām eksternalitātēm saistītās tirgus nepilnības tiks novērstas. Tāpēc valsts atbalsts nav piemērots instruments un to nevar piešķirt, ciktāl atbalsta saņēmēju var saukt pie atbildības par piesārņojuma radīšanu saskaņā ar spēkā esošajiem Savienības vai valstu tiesību aktiem.

3.2.1.2.2 Piemērotība salīdzinājumā ar dažādiem atbalsta instrumentiem

42. Valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai var piešķirt dažādos veidos. Tomēr dalībvalstij būtu jānodrošina, ka atbalsts tiek piešķirts tādā veidā, kas rada vismazākos tirdzniecības un konkurences izkropļojumus.
43. Šajā sakarā dalībvalstij ir jāpierāda, kāpēc citi, iespējams, mazāk kropļojoši atbalsta veidi, piemēram, atmaksājami avansi salīdzinājumā ar tiešām dotācijām, nodokļu

⁴⁶ Produktu vides marķējumu un norāžu izmantošana var būt vēl viena pieeja, kas ļauj patērētājiem/lietotājiem pieņemt apzinātus lēmumus par pirkumu un palielināt pieprasījumu pēc videi nekaitīgiem produktiem. Uzticami vides marķējumi un patiesas norādes — ja tie ir labi izstrādāti, atzīti un saprotami un attiecīgie patērētāji tiem uzticas un tos atzīst — var būt ietekmīgs rīks (patērētāju) uzvedības veidošanā un vadīšanā ceļā uz videi nekaitīgāku izvēļu veikšanu. Atzīta marķēšanas/sertificēšanas sistēma ar skaidriem kritērijiem, kam piemērotu ārēju (trešo personu veiktu) verificēšanu, būtu viens no visefektīvākajiem veidiem, kā uzņēmumi varētu pierādīt patērētājiem un ieinteresētajām personām, ka tie atbilst augstiem vides standartiem. Šajā kontekstā Komisija šo pamatnostādņu piemērošanas jomā neiekļauj konkrētus noteikumus attiecībā uz atbalstu videi nekaitīgu produktu projektēšanai un ražošanai.

kredīti salīdzinājumā ar nodokļu samazinājumiem vai atbalsta veidi, kas balstīti uz finanšu instrumentiem, piemēram, parāds salīdzinājumā ar pašu kapitāla instrumentiem, tostarp, piemēram, aizdevumi ar zemām procentu likmēm vai procentu likmes subsīdijas, valsts garantijas vai finansējuma alternatīva nodrošināšana ar izdevīgiem nosacījumiem, ir mazāk piemēroti.

44. Atbalsta instrumenta izvēlei vajadzētu būt atbilstošai, ņemot vērā tirgus nepilnību, ko paredzēts novērst ar atbalsta pasākumu. Ja faktiskie ieņēmumi ir nenoteikti, piemēram, energotaupiības pasākumu gadījumā, vispiemērotākais instruments var būt atmaksājams avansa maksājums.
45. Dalībvalstij jāpierāda, ka atbalsts un tā struktūra ir piemēroti, lai sasniegtu tā pasākuma mērķi, kuram atbalsts tiek piešķirts.

3.2.1.3 Samērīgums

46. Atbalstu uzskata par samērīgu, ja atbalsta summa katram atbalsta saņēmējam ir ierobežota līdz minimumam, kas nepieciešams, lai īstenotu atbalstīto darbību vai projektu.
47. Saskaņā ar vispārējo principu atbalstu uzskatīs par ierobežotu līdz atbalstītās darbības vai projekta īstenošanai nepieciešamajam minimumam, ja atbalsts būs atbilstošs neto papildu izmaksām (finansējuma deficītam), kas nepieciešamas, lai sasniegtu atbalstītā pasākuma mērķi, salīdzinājumā ar hipotētisko scenāriju gadījumā, ja atbalstu nepiešķir. Neto papildu izmaksas nosaka, aprēķinot starpību starp atbalstāmā projekta ekonomiskajiem ieņēmumiem un izmaksām (ieskaitot investīcijas un darbību) un tāda alternatīva projekta ekonomiskajiem ieņēmumiem un izmaksām, kādu atbalsta saņēmējs, visticamāk, īstenotu, ja nebūtu atbalsta.
48. Šo neto papildu izmaksu sīks novērtējums nebūs vajadzīgs, ja atbalsta summas tiek noteiktas konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, jo tā nodrošina ticamu aplēsi par atbalsta minimumu, kas vajadzīgs iespējamiem atbalsta saņēmējiem. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsta samērīgums ir nodrošināts, ja ir izpildīti šādi kritēriji:
 - (a) konkursa procedūra konkurenci veicinošam, proti, tā ir atklāta, skaidra, pārredzama un nediskriminējoša, balstīta uz objektīviem kritērijiem, noteikta *ex ante* saskaņā ar pasākuma mērķi un minimalizē stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku;
 - (b) kritēriji tiek publiskoti pietiekamu laiku pirms pieteikumu iesniegšanas termiņa, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci⁴⁷;
 - (c) ar konkursa procedūru saistītais budžets vai apjoms ir saistošs ierobežojums, proti, var gaidīt, ka ne visi pretendenti saņems atbalstu;

⁴⁷ Parasti pietiek ar sešām nedēļām. Īpaši sarežģītās vai jaunās procedūrās vajadzīgais laiks var būt ilgāks. Pamatotos gadījumos, piemēram, ar vienkāršām vai regulārām/atkārtotām procedūrām, piemērots var būt īsāks laiks.

- (d) paredzamais piedāvājumu iesniedzēju skaits ir pietiekams lai nodrošinātu efektīvu konkurenci; to konkursa procedūru plānojums, kurās tiek saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu, tiek labots, lai atjaunotu efektīvu konkurenci turpmākajā konkursa procedūrā vai tiklīdz tas ir iespējams;
 - (e) izvairās no konkursa procedūras iznākuma *ex post* korekcijām (piemēram, turpmākām sarunām par konkursa rezultātiem vai normēšanas), jo tās var mazināt procedūras iznākuma efektivitāti.
49. Atlases kritērijiem konkurenci veicinošā konkursa procedūrā parasti vajadzētu būt balstītiem uz pieteikuma iesniedzēja prasīto atbalsta summu, to tieši vai netieši izsverot attiecībā pret ieguldījumu pasākuma mērķa sasniegšanā (piemēram, mērot vides aizsardzības vienībās vai enerģijas vienībās). Dažos izņēmuma gadījumos var būt atbilstoši iekļaut citus ar cenām nesaistītus atlases kritērijus (piemēram, papildu vidiskus, tehnoloģiskus vai sociālus kritērijus). Šādos gadījumos šādu citu kritēriju īpatsvars nedrīkst būt lielāks par 25 % no visu atlases kritēriju svēruma. Dalībvalstij jānorāda iemesli ierosinātajai pieejai un jānodrošina, ka tā ir piemērota izvirzītajam mērķim.
50. Ja atbalstu nepiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, neto papildu izmaksas ir jānosaka, salīdzinot faktiskā scenārija un hipotētiskā scenārija rentabilitāti. Lai šādos gadījumos noteiktu finansējuma deficītu, dalībvalstij attiecībā uz faktisko scenāriju un ticamu hipotētisku scenāriju ir jāiesniedz skaitlisks aprēķins par visām galvenajām izmaksām un ieņēmumiem, aplēstā atbalsta saņēmēju vidējā svērtā kapitāla cena (WACC) turpmāko naudas plūsmu diskontēšanai, kā arī neto pašreizējā vērtība (NPV) par faktisko scenāriju un hipotētiskajiem scenārijiem par visu projekta laiku. Dalībvalstij ir jānorāda iemesli izmantotajiem pieņēmumiem par katru skaitliskā aprēķina aspektu un jāizskaidro un jāpamato izmantotā metodika. Parastās neto papildu izmaksas var aplēst kā starpību starp NPV par faktisko scenāriju un hipotētisko scenāriju visā atsaucē projekta laikā. Individuāla atbalsta gadījumos šie aprēķini jāsniedz sīki izstrādāta projekta darījumdarbības plāna līmenī, un par atbalsta shēmām — pamatojoties uz vienu vai vairākiem atsaucē projektiem.
51. Hipotētisks scenārijs dažkārt var būt tad, ja atbalsta saņēmējs neveic darbību vai investīciju vai turpina savu darbību bez izmaiņām. Ja pierādījumi liecina, ka tas ir visticamākais hipotētiskais scenārijs, neto papildu izmaksas var aptuveni noteikt pēc projekta negatīvās NPV faktiskajā scenārijā bez atbalsta visā projekta laikā (tādējādi netieši pieņemot, ka NPV hipotētiskajā scenārijā ir nulle). Tas jo īpaši ir iespējams attiecībā uz infrastruktūras projektiem.
52. Atsevišķos apstākļos var būt grūti pilnībā identificēt ieguvumus un izmaksas atbalsta saņēmējam un tādējādi arī skaitliski noteikt NPV faktiskajā scenārijā un hipotētiskajā scenārijā. Šādos gadījumos attiecībā uz īpašiem atbalsta veidiem var izmantot alternatīvas pieejas, kas sīki izklāstītas 4. nodaļā, piemēram, atļaujot atbalstu tikai par ierobežotu attiecināmo izmaksu summu, tas ir, atbalsta intensitāti.
53. Ja neizmanto konkursa procedūru, kas veicina konkurenci, un turpmākās izmaksu un ieņēmumu norises ir saistītas ar augstu nenoteiktības pakāpi, un pastāv spēcīga informācijas asimetrija, dalībvalstij var prasīt ieviest kompensācijas modeļus, kas nav pilnībā *ex ante*. Minētie modeļi ir *ex ante* un *ex post* apvienojums, vai arī ar tiem ievieš

ex post atgūšanas vai izmaksu uzraudzības mehānismus, vienlaikus saglabājot stimulus saņēmējiem minimalizēt izmaksas un laika gaitā efektīvi attīstīt darbību.

3.2.1.3.1 Kumulācija

54. Atbalstu var piešķirt vienlaikus saskaņā ar vairākām atbalsta shēmām vai to kumulējot ar *ad hoc* vai *de minimis* atbalstu par tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja atbalsta kopsumma darbībai vai projektam neizraisa pārmērīgu kompensāciju vai nepārsniedz maksimālo atbalsta summu, kas atļauta saskaņā ar šīm pamatnostādņēm. Ja dalībvalsts atļauj atbalstu, ko piešķir viena pasākuma ietvaros, kumulēt ar atbalstu, ko piešķir citu pasākumu ietvaros, tai par katru pasākumu ir jānorāda metode, kas izmantota, lai nodrošinātu atbilstību šajā punktā izklāstītajiem nosacījumiem.
55. Savienības finansējums, ko pārvalda centralizēti un kas nav tiešā vai netiešā dalībvalsts kontrolē, nav uzskatāms par valsts atbalstu. Ja šādu Savienības finansējumu apvieno ar valsts atbalstu, ir jānodrošina, ka tā publiskā finansējuma kopējā summa, kuru piešķir saistībā ar tām pašām attiecināmajām izmaksām, neizraisa pārmērīgu kompensāciju.

3.2.1.4 Pārredzamība

56. Lai mazinātu negatīvo ietekmi, nodrošinot, ka konkurentiem ir piekļuve būtiskai informācijai par atbalstītajām darbībām, attiecīgajai dalībvalstij ir jānodrošina, ka Komisijas atbalsta pārredzamības modulī⁴⁸ vai visaptverošā valsts atbalsta tīmekļa vietnē valsts vai reģionālā līmenī publicē:
- (a) apstiprinātās atbalsta shēmas vai lēmuma par individuālā atbalsta piešķiršanu un tā īstenošanas noteikumu pilnu tekstu vai saiti uz to;
 - (b) informāciju par katru individuālo atbalstu, kas piešķirts *ad hoc* vai saskaņā ar atbalsta shēmu, kura apstiprināta, pamatojoties uz šīm pamatnostādņēm, un kas pārsniedz 100 000 EUR.
57. Dalībvalstīm savas visaptverošās valsts atbalsta tīmekļa vietnes, kurās publicējama šajā iedaļā prasītā informācija, jāorganizē tādā veidā, lai informācijai varētu viegli piekļūt. Informācija jāpublicē tabulās bezīpašnieka formātā, kas nodrošina efektīvu iespēju datus meklēt, izgūt, lejupielādēt un viegli publicēt internetā, piemēram, *CSV* vai *XML* formātā. Plašai sabiedrībai jāvar piekļūt tīmekļa vietnei bez ierobežojumiem. Lai piekļūtu tīmekļa vietnei, nedrīkst būt nepieciešama lietotāja iepriekšēja reģistrācija.
58. Attiecībā uz shēmām nodokļu vai parafiskālo nodevu atvieglojumu veidā 56. punkta (b) apakšpunktā izklāstītos nosacījumus uzskata par izpildītiem, ja dalībvalstis prasīto informāciju par individuālā atbalsta summām publicē pa šādiem diapazoniem (miljonos euro):

0,1–0,5;

⁴⁸

Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskā meklēšana, pieejama vietnē <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>.

0,5–1;
1–2;
2–5;
5–10;
10–30;
30–60;
60–100;
100–250,
250 un vairāk.

59. Informācija, kas minēta 56. punkta (b) apakšpunktā, jāpublicē sešu mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas vai — atbalstam nodokļu atvieglojumu veidā — viena gada laikā no dienas, kad jāiesniedz nodokļu deklarācija⁴⁹. Nelikumīga, bet saderīga atbalsta gadījumā dalībvalstīm būs jānodrošina, ka šī informācija tiek publicēta *ex post* sešu mēnešu laikā no dienas, kad Komisija pieņēmusi lēmumu, ar ko atbalstu atzīst par saderīgu. Lai varētu nodrošināt Līgumā paredzēto valsts atbalsta noteikumu izpildi, minētajai informācijai jābūt pieejamai vismaz 10 gadus no atbalsta piešķiršanas dienas.
60. Komisija savā tīmekļa vietnē publicē saites uz visām valsts atbalsta tīmekļa vietnēm, kas minētas 57. punktā.

3.2.2 Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

61. Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts ļauj Komisijai atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, atzīt par saderīgu, taču tikai tad, “ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm”.
62. Lai piemērotu šo negatīvo nosacījumu, vispirms ir jānovērtē attiecīgā atbalsta kropļojošā ietekme uz tirdzniecības apstākļiem. Jebkurš atbalsta pasākums pēc savas būtības radīs konkurences izkropļojumus, un tam būs ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo tas nostiprina atbalsta saņēmēju konkurences stāvokli, pat ja atbalsta pasākums ir nepieciešams, piemērots, samērīgs un pārredzams.
63. Atbalsts mērķiem vides jomā pēc savas būtības sliecas atbalstīt videi nekaitīgus produktus un tehnoloģijas uz citu, vairāk piesārņojošu produktu un tehnoloģiju rēķina, un šāda ietekme principā netiks uzskatīta par nepamatotu konkurences izkropļojumu, jo tā ir vērsta pret tirgus nepilnībām, kuru dēļ ir vajadzīgs atbalsts. Turklāt atbalsts klimatam nekaitīgiem produktiem un tehnoloģijām veicina 2030. un 2050. gadam noteikto Eiropas Klimata pakta mērķu sasniegšanu. Tāpēc attiecībā uz pasākumiem vides aizsardzībai Komisija jo īpaši ņems vērā kropļojošo ietekmi uz konkurentiem, kas tāpat darbojas, pamatojoties uz videi nekaitīgu pieeju, arī tad, ja nesaņem atbalstu.

⁴⁹ Ja nav oficiālas prasības iesniegt gada deklarāciju, tad reģistrācijas vajadzībām par piešķiršanas datumu uzskata tā gada 31. decembri, par kuru piešķirts atbalsts.

64. Komisija uzskata, ka shēmām, kas ir pieejamas plašākam potenciālo atbalsta saņēmēju lokam, ir vairāk ierobežota kropļojošā ietekme uz konkurenci nekā atbalstam, kas vērsts tikai uz ierobežotu konkrētu atbalsta saņēmēju skaitu, jo īpaši tad, ja atbalsta pasākuma darbības joma ietver visus konkurentus, kas vēlas sniegt to pašu pakalpojumu, produktu vai ieguvumu.
65. Valsts atbalstam, ko piešķir vides aizsardzības un enerģētikas mērķiem, var būt tāda neparedzēta ietekme, ka tas grauj tirgus atalgojumu visefektīvākajiem un visinovatīvākajiem ražotājiem, kā arī stimulus vismazāk efektīvajiem ražotājiem īstenot uzlabojumus, pārstrukturēšanu vai pamest tirgu. Tas var arī izraisīt nevajadzīgus šķēršļus visefektīvāko un visinovatīvāko potenciālo konkurentu ienākšanai tirgū. Ilgtermiņā šādi izkropļojumi var kavēt inovāciju, efektivitāti un tīrāku tehnoloģiju pieņemšanu. Šai kropļojošajai ietekmei var būt īpaši svarīga nozīme, kad atbalstu piešķir projektiem, kuri rada ierobežotu pārejošu ieguvumu, bet ilgākā termiņā neļauj tirgū ienākt tīrākām tehnoloģijām, tostarp tām, kas nepieciešamas, lai sasniegtu Eiropas Klimata paktā noteiktos vidēja termiņa un ilgtermiņa klimata mērķrādītājus. Tā var būt, piemēram, gadījumā, kad atbalstu piešķir konkrētām darbībām, kurās izmanto fosilo kurināmo, kas ļauj tūlītēji samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, bet palēnina emisiju samazinājumu ilgtermiņā. Visiem citiem apstākļiem esot vienādiem, jo tuvāk laika ziņā attiecīgajam mērķdatumam ir atbalstītās investīcijas, jo lielāka varbūtība, ka to pārejošie ieguvumi atsvērs iespējamās antistimulus virzīties uz tīrākām tehnoloģijām. Tāpēc Komisija savā novērtējumā ņems vērā šo iespējamo īstermiņa un ilgtermiņa negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību.
66. Atbalsts var arī izkropļot konkurenci, nostiprinot vai saglabājot ievērojamu atbalsta saņēmēja ietekmi tirgū. Pat tad, ja atbalsts tieši nenostiprina ievērojamu ietekmi tirgū, tas šādu ietekmi var radīt netieši, nemotivējot esošos konkurentus paplašināt darbību vai veicinot to aiziešanu no tirgus, vai atturot jaunu konkurentu ienākšanu tirgū. Šis aspekts ir jo īpaši jāņem vērā tad, ja atbalsta pasākums ir vērsts uz konkrētu atbalsta saņēmēju ierobežotu skaitu vai ja esošie tirgus dalībnieki ir guvuši ietekmi tirgū pirms tirgus liberalizācijas, kā tas dažkārt ir, piemēram, enerģijas tirgu gadījumā. Tas ir būtiski arī konkurenci veicinošās konkursa procedūrās jaunos tirgos, kur pastāv risks, ka tirgus dalībnieks ar spēcīgu ietekmi tirgū gūs panākumus lielākajā daļā piedāvājumu un ievērojami traucēs jauniem dalībniekiem ienākt tirgū.
67. Neatkarīgi no izkropļojumiem produktu tirgos atbalsts var ietekmēt arī tirdzniecību un atrašanās vietas izvēli. Šādi izkropļojumi var rasties starp dalībvalstīm, ja uzņēmumi iesaistās pārrobežu konkurencē vai ja tie apsver citas vietas investīciju veikšanai. Atbalsts, kura nolūks ir saglabāt saimniecisko darbību kādā reģionā vai pārcelt to no citiem iekšējā tirgus reģioniem, var izraisīt darbību vai investīciju pārcelšanu no viena reģiona uz citu, neradot tiešu pozitīvu ietekmi uz vidi. Komisija pārbaudīs, vai atbalsts nerada acīm redzami negatīvu ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Piemēram, par saderīgu ar iekšējo tirgu netiks uzskatīts atbalsts vides un enerģētikas mērķiem, kas tikai izraisa saimnieciskās darbības atrašanās vietas maiņu, neuzlabojot esošo vides aizsardzības līmeni dalībvalstīs.

3.3 Atbalsta pozitīvās ietekmes izsvēršana attiecībā pret negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību

68. Visbeidzot, Komisija izsvērs identificēto atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecības apstākļiem attiecībā pret plānotā atbalsta pozitīvo ietekmi uz atbalstītajām saimnieciskajām darbībām, tostarp tā ieguldījumu vides aizsardzībā un enerģētikas rīcībpolitikas mērķu sasniegšanā un — konkrētāk — pārejā uz vidiski ilgtspējīgām darbībām un virzībā uz juridiski saistošo mērķrādītāju sasniegšanu saskaņā ar Eiropas Klimata aktu.
69. Šajā izsvēršanā Komisija īpašu uzmanību pievērš Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852⁵⁰ 3. pantam, tostarp principam “nenodari būtisku kaitējumu”, vai citām salīdzināmām metodēm. Turklāt, novērtējot negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, Komisija attiecīgā gadījumā var ņemt vērā atbalstītās darbības negatīvās eksternalitātes, ja tās var nelabvēlīgi iespaidot konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm pretrunā kopējām interesēm, radot vai palielinot tirgus nepilnības, tostarp jo īpaši tās eksternalitātes, kas var traucēt sasniegt atbilstīgi ES tiesību aktiem noteiktos klimata mērķus⁵¹.
70. Komisija uzskatīs atbalsta pasākumu par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja pozitīvā ietekme būs lielāka par negatīvo ietekmi. Gadījumos, kad ierosinātais atbalsta pasākums nav vērsts uz pienācīgi identificētu tirgus nepilnību piemērotā un samērīgā veidā, piemēram, ieguvuma pārejošā rakstura dēļ un ar to saistīto ilgtermiņa izkropļojumu dēļ, kā izklāstīts 65. punktā, negatīvā kropļojošā ietekme uz konkurenci parasti būs lielāka par pasākuma pozitīvo ietekmi. Tāpēc Komisija, visticamāk, secinās, ka ierosinātais atbalsta pasākums ir nesaderīgs.
71. Pasākumi, kas tieši vai netieši ietver atbalstu fosilajam kurināmajam, jo īpaši vispiesārņojošākajam, visticamāk, neradīs pozitīvu ietekmi uz vidi, un tiem bieži ir būtiska negatīva ietekme, jo tie var palielināt negatīvās vidiskās eksternalitātes tirgū. Tas pats attiecas uz pasākumiem, kas ietver jaunas investīcijas dabasgāzē, ja vien netiek pierādīts, ka nav iesīkstes efekta. Tas pozitīvo līdzsvarojumu attiecībā uz šādiem pasākumiem padara maz iespējamu, kā plašāk izskaidrots 4. nodaļā.
72. Papildu faktori, kas jāņem vērā, lai noteiktu konkrētu atbalsta shēmu vispārējo līdzsvaru konkrētos gadījumos, ir šādi:
- (a) prasība veikt *ex post* izvērtējumu, kā aprakstīts 5. nodaļā; šādos gadījumos Komisija var ierobežot shēmu ilgumu (parasti līdz četriem vai mazāk gadiem) ar iespēju vēlāk atkārtoti paziņot par to pagarināšanu;

⁵⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar kuru groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

⁵¹ Tas var notikt arī gadījumā, kad atbalsts kropļo to ekonomisko instrumentu darbību, kuri ieviesti, lai internalizētu šādas negatīvās eksternalitātes (piemēram, ietekmējot cenu signālus, ko sniedz Savienības ETS vai tamlīdzīgs instruments).

- (b) prasība — ja netiek rīkota konkurenci veicinoša konkursa procedūra — individuāli paziņot noteikta lieluma atbalsta projektus vai projektus, kam ir konkrētas iezīmes;
- (c) prasība piemērot atbalsta pasākumiem laika ierobežojumu.

4. ATBALSTA KATEGORIJAS

4.1 Atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei, arī ar atbalstu atjaunojamo resursu enerģijai

4.1.1 Pamatojums

- 73. Savienība tiesību aktos ir noteikusi saistošus un vērienīgus siltumnīcefekta gāzu samazināšanas mērķrādītājus 2030. un 2050. gadam. [ievietot atsauci uz Eiropas Klimata aktu pēc tā pieņemšanas] Lai sasniegtu šos Savienības un saistītos valstu mērķrādītājus, var būt nepieciešams valsts atbalsts.

4.1.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

- 74. Šajā iedaļā ir izklāstīti saderīguma noteikumi atbalsta pasākumiem, kuru galvenais mērķis ir samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, tostarp atbalstam atjaunojamās un mazoglekļa enerģijas ražošanai, atbalstam energoefektivitātei, tostarp augstas efektivitātes koģenerācijai, atbalstam oglekļa uztveršanai, uzglabāšanai un izmantošanai un atbalstam rūpniecisko procesu radīto emisiju samazināšanai vai novēršanai. Tas ietver arī atbalstu siltumnīcefekta gāzu piesaistei no vides. Šī iedaļa neattiecas uz pasākumiem, kuru galvenais mērķis nav samazināt vai piesaistīt siltumnīcefekta gāzu emisijas. Ja pasākums veicina gan siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, gan tāda piesārņojuma prevenciju vai samazināšanu, kuru nerada siltumnīcefekta gāzu emisijas, pasākuma saderīgumu novērtē, pamatojoties uz šo iedaļu vai 4.5. iedaļu atkarībā no tā, kurš no abiem mērķiem ir dominējošais.
- 75. Šī iedaļa aptver arī specializētas infrastruktūras projektus (tostarp attiecībā uz ūdeņradi un citām mazoglekļa gāzēm, kā arī CCS/CCU), uz kuriem neattiecas energoinfrastruktūras definīcija.
- 76. Atbalstu biodegvielai, bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam, biogāzei un biomasas kurināmajiem/degvielām var apstiprināt tikai tad, ja atbalstāmais kurināmais atbilst ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas kritērijiem, kas noteikti Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos.
- 77. Netieša zemes izmantošanas maiņa (*ILUC*) notiek tad, kad pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugu audzēšanu aizstāj ar tādu kultūraugu audzēšanu, kas paredzēti biodegvielai, bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam un biomasas kurināmajiem/degvielai. Šāds papildu pieprasījums palielina spiedienu uz zemes platībām, un tā rezultātā lauksaimniecības zemes platības var izplesties platībās ar augstu oglekļa koncentrāciju — tādās kā meži, mitrāji un kūdrāji —, radot papildu siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tāpēc Direktīvā (ES) 2018/2001 ir noteikts ierobežojums no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražotai biodegvielai, bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam un biomasas kurināmajiem/degvielām. Komisija uzskata, ka atsevišķi atbalsta pasākumi var saasināt netiešās negatīvās eksternalitātes. Tāpēc

Komisija principā uzskatīs, ka atbalsts biodegvielai, bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam, biogāzei un biomasas kurināmajiem/degvielām, kas pārsniedz maksimālos daudzumus, kuri nosaka to atbilstību no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas bruto galapatēriņa aprēķināšanai attiecīgajā dalībvalstī saskaņā ar minētās direktīvas 26. pantu, nerada pasākuma negatīvo ietekmi atsverošas pozitīvas sekas. Tāpēc Komisija pārbaudīs, vai dalībvalstis, izstrādājot atbalsta mehānismus, ir ņēmušas vērā vajadzību novērst biomasas atbalsta radītos izkropļojumus izejmateriālu tirgos, jo īpaši attiecībā uz meža biomasu.

4.1.3 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.1.3.1 Atbalsta nepieciešamība

78. Šo pamatnostādņu 33., 34., 35. un 36. punkts nav piemērojams pasākumiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai. Dalībvalstij ir jāidentificē rīcībpolitikas pasākumi, kas jau ieviesti, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tomēr, lai gan Savienības ETS un saistītās rīcībpolitikas un pasākumi internalizē daļu siltumnīcefekta gāzu emisiju izmaksu, tie vēl nevar internalizēt šīs izmaksas pilnā apjomā.
79. Dalībvalstīm būtu jāpierāda, ka atbalsts ir vajadzīgs ierosinātajām darbībām, kā prasīts 37. punktā, ņemot vērā attiecīgās izmaksas un ieņēmumus, tostarp tos, kas saistīti ar ETS un saistītām rīcībpolitikām un pasākumiem, kuri norādīti 78. punktā. Ja dalībvalsts pierāda, ka atbalsts ir vajadzīgs, Komisija pieņem, ka vēl joprojām pastāv tirgus nepilnības, ko var risināt, piešķirot atbalstu dekarbonizācijai, ja vien tai nav pierādījumu par pretējo.
80. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka atbalsts paliek nepieciešams visā to shēmu darbības laikā, kuras ilgst vairāk par vienu gadu, atjauninot to izmaksu un ieņēmumu analīzi katru gadu vai — par shēmām, kurās atbalstu piešķir retāk, — pirms atbalsta piešķiršanas, lai nodrošinātu, ka atbalsts paliek nepieciešams attiecībā uz katru saņēmēju atbilstīgo kategoriju. Ja atbalsts vairs nav vajadzīgs kādai atbalsta saņēmēju kategorijai, attiecīgā kategorija būtu jāizslēdz, pirms tiek piešķirts turpmāks atbalsts⁵².

4.1.3.2 Piemērotība

81. Šo pamatnostādņu 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama pasākumiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai. Komisija pieņem, ka valsts atbalsts principā var būt piemērots pasākums dekarbonizācijas mērķu sasniegšanā, ņemot vērā, ka citi rīcībpolitikas instrumenti parasti nav pietiekami, lai sasniegtu minētos mērķus, un ar nosacījumu, ka ir izpildīti visi pārējie saderības nosacījumi. Atkarībā no dekarbonizācijas problēmas apmēra un steidzamības var izmantot dažādus instrumentus, tostarp tiešās dotācijas.

4.1.3.3 Atbilstība

82. Paredzams, ka dekarbonizācijas pasākumi, kas vērsti uz konkrētām darbībām, kuras konkurē ar citām nesubsidētām darbībām, radīs lielākus konkurences izkropļojumus, salīdzinot ar visām konkurējošām darbībām pieejamajiem pasākumiem. Tāpēc dalībvalstīm būtu jānorāda iemesli pasākumiem, kas neaptver visas konkurējošās

⁵² Tas neskar tiesības saņemt jau piešķirtu atbalstu (piemēram, saskaņā ar 10 gadu līgumu).

tehnoloģijas un projektus, piemēram, visus projektus elektroenerģijas tirgū vai visus uzņēmumus, kas ražo aizstājamus produktus un kas tehniski spēj efektīvi veicināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu⁵³. Šiem iemesliem vajadzētu būt balstītiem uz objektīviem apsvērumiem, kas saistīti, piemēram, ar efektivitāti vai izmaksām vai citiem būtiskiem apstākļiem. Šādi iemesli attiecīgā gadījumā var būt balstīti uz pierādījumiem, kas savākti sabiedriskajā apspriešanās saskaņā ar 4.1.3.4. iedaļu.

83. Komisija novērtēs iemeslus, kas sniegti kā pamatojums, un uzskatīs, ka ierobežotāki atbilstības kritēriji nepamatoti neizkropļo konkurenci, piemēram, šādos gadījumos:
- (a) pasākums ir vērsts uz konkrētu Savienības tiesību aktos noteiktu nozares vai tehnoloģijas mērķrādītāju, piemēram, atjaunojamo enerģiju vai energoefektivitātes shēmu⁵⁴;
 - (b) pasākuma mērķis ir īpaši atbalstīt demonstrējuma projektus;
 - (c) pasākuma mērķis ir risināt ne tikai dekarbonizācijas problēmu, bet arī gaisa kvalitātes vai cita piesārņojuma jautājumu;
 - (d) dalībvalsts sniedz pierādījumus tam, ka atbalsttiesīgās nozares vai inovatīvas tehnoloģijas ilgtermiņā var dot nozīmīgu ieguldījumu vides aizsardzībā un visaptverošajā dekarbonizācijā, īpaši izmakslietderības ziņā;
 - (e) pasākums ir nepieciešams, lai sasniegtu diversifikāciju, kas nepieciešama, lai izvairītos no tādu jautājumu saasināšanās, kuri saistīti ar tīkla stabilitāti⁵⁵;
 - (f) paredzams, ka selektīvāka pieeja samazinās vides aizsardzības mērķa sasniegšanas izmaksas (piemēram, samazinot tīkla integrācijas izmaksas) un/vai radīs mazākus konkurences izkropļojumus.
84. Dalībvalstīm atbilstības noteikumi un ar to saistītie noteikumi būtu regulāri jāizskata, lai nodrošinātu, ka atbilstības ierobežojumu pamatošanai norādītie iemesli joprojām ir spēkā katrai shēmai visā darbības laikā, tas ir, lai nodrošinātu, ka jebkādus atbilstības

⁵³ Komisija parasti nepieprasīs pasākumu pieejamību pārrobežu kontekstā, lai gan tas var palīdzēt mazināt bažas par konkurences ierobežošanu.

⁵⁴ Atbilstība šādā gadījumā būtu jāierobežo tikai saskaņā ar attiecīgajām definīcijām, ja tādas ir pieejamas nozares tiesību aktos. Piemēram, shēmām, kas saistītas konkrēti ar atjaunojamiem energoresursiem, vajadzētu būt pieejamām visām tehnoloģijām, kas atbilst "atjaunojamo energoresursu" definīcijai Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvā (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 8. lpp.).

⁵⁵ Šādā gadījumā dalībvalstij būtu jāpierāda, ka, izmantojot tirgus un papildpakalpojumu modeli, vispirms ir veikti piemēroti pasākumi, lai uz investoriem attiektos ar "apcirpšanu" saistītie riski un atalgotu atrašanās vietas un tehnoloģiju izvēles, kas sekmē tīkla stabilitāti. Ja dalībvalsts identificē pastāvīgu vietējas piegādes drošības problēmu, kuru vidējā termiņā nevar atrisināt ar tirgus modeļa uzlabojumiem vai pietiekamu tīkla nostiprināšanu, saskaņā ar 4.8. iedaļu būtu jāizstrādā un jānovērtē pasākums, lai novērstu šīs bažas.

ierobežojumus joprojām var pamatot, kad tiek izstrādātas jaunas tehnoloģijas vai pieejas vai kļūst pieejams lielāks daudzums datu⁵⁶.

4.1.3.4 Sabiedriskā apspriešana

85. Pirms atbalsta paziņošanas, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos, dalībvalstīm ir publiski jāapspriežas par pasākumiem, kas jāpaziņo saskaņā ar šo iedaļu. Apspriešanās pienākums nav piemērojams attiecībā uz grozījumiem jau apstiprinātos pasākumos, kas nemaina to tvērumu vai atbilstību, un gadījumos, kas minēti 86. punktā. Lai noteiktu, vai pasākums ir pamatots, paturot prātā šajās pamatnostādnēs noteiktos kritērijus, ir vajadzīga šāda sabiedriskā apspriešanās:

(a) par pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķiramais atbalsts ir 150 miljoni EUR gadā vai lielāks, — vismaz astoņas nedēļas ilga sabiedriskā apspriešanās, aptverot šādus jautājumus:

- (i) atbilstība;
- (ii) subsīdijas metode un aplēse par novērsto CO₂ emisiju tonnu (katram atsaucējam projektam);
- (iii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi;
- (iv) atbalsta piešķiršanas procedūras galvenie parametri⁵⁷, tostarp konkurences veicināšanai starp dažādu veidu atbalsta saņēmējiem paredzētajiem⁵⁸;
- (v) galvenie pieņēmumi skaitliskā aprēķina pamatojumam, kas izmantoti, lai parādītu stimulējošu ietekmi, nepieciešamību un samērīgumu;
- (vi) gadījumos, kad iespējams atbalstīt jaunas investīcijas dabasgāzes ražošanā vai rūpnieciskajā ražošanā, piedāvātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu saderību ar Savienības klimata mērķrādītājiem (sk. 110. punktu);

(b) par pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķiramais atbalsts ir mazāks par 150 miljoniem EUR gadā, — vismaz četras nedēļas ilga sabiedriskā apspriešanās, aptverot šādus jautājumus:

- (i) atbilstība;

⁵⁶ Šis punkts neskar 4. pantu Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulā (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

⁵⁷ Piemēram, izpildes laiks starp konkursa procedūru un piegādes periodu, piedāvājuma noteikumi, cenu noteikšanas noteikumi.

⁵⁸ Piemēram, ja ir atšķirīgi līguma darbības termiņi, atšķirīga metodika dažādu tehnoloģiju attiecināmās jaudas / izlaides apjoma aprēķināšanai, atšķirīga metodika subsīdiju aprēķināšanai vai izmaksai.

- (ii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi;
 - (iii) gadījumos, kad iespējams atbalstīt jaunas investīcijas dabasgāzes ražošanā vai rūpnieciskajā ražošanā, piedāvātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu saderību ar Savienības klimata mērķrādītājiem (sk. 110. punktu).
86. Sabiedriskā apspriešanās nav vajadzīga pasākumiem, uz kuriem attiecas 85. punkta b) apakšpunkts, ja tiek izmantotas konkurenci veicinošās konkursa procedūras un pasākums neatbalsta investīcijas enerģijas ražošanā, izmantojot fosilo kurināmo, vai rūpnieciskajā ražošanā.
87. Apspriešanās anketas jāpublicē publiskā tīmekļa vietnē. Dalībvalstīm jāpublicē atbilde uz apspriešanos, apkopojot un iztīrējot saņemtās atbildes. Tajā būtu jāietver paskaidrojums, kā iespējamā negatīvā ietekme uz konkurenci ir minimizēta ar ierosinātā pasākuma darbības jomas / atbilstības starpniecību. Dalībvalstīm, paziņojot par atbalsta pasākumiem saskaņā ar šo iedaļu, jāsniedz saite uz apspriešanās gaitā saņemtajām atbildēm.
88. Ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija varētu apsvērt alternatīvu apspriešanās metožu izmantošanu, ja vien atbalsta (turpināšanas) īstenošanā tiek ņemts vērā ieinteresēto personu viedoklis. Šādos gadījumos apspriešanās var būt jāapvieno ar korigējošām darbībām, lai minimizētu pasākuma iespējamo kropļojošo ietekmi.

4.1.3.5 Samērīgums

89. Atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai parasti būtu jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, kas aprakstīta 48. un 49. punktā.
90. Konkursa procedūrai principā vajadzētu būt atvērtai visiem atbalsttiesīgajiem saņēmējiem, lai ļautu izmakslietderīgi sadalīt atbalstu un mazinātu konkurences izkropļojumus. Tomēr konkursa procedūru var attiecināt tikai uz vienu vai vairākām īpašām atbalsta saņēmēju kategorijām, ja ir iesniegti pierādījumi, tostarp attiecīgā gadījumā visi sabiedriskajā apspriešanās savāktie attiecīgie pierādījumi, piemēram, par to, ka:
- (a) vienota procedūra, kas pieejama visiem atbalsttiesīgajiem saņēmējiem, nesniegtu optimālu rezultātu vai neļautu sasniegt pasākuma mērķus; šādā pamatojumā var atsaukties uz 83. punktā noteiktajiem kritērijiem;
 - (b) ievērojami atšķiras atbalsta līmenis, kas varētu būt vajadzīgs dažādām atbalsta saņēmēju kategorijām⁵⁹; šādā gadījumā var izmantot atsevišķas konkurenci veicinošās procedūras, lai to saņēmēju kategorijas, kam ir līdzīgas izmaksas, varētu savstarpēji konkurēt.
91. Ja vairākas atbalsta saņēmēju kategorijas, kam varētu būt nepieciešams būtiski atšķirīgs atbalsta līmenis, tiek iesaistītas vienā konkurenci veicinošā konkursa procedūrā,

⁵⁹ Parasti tas būtu gadījumā, ja izmaksas atšķiras vairāk nekā par 15 %.

- dalībvalstīm būtu jāapsver lētāku tehnoloģiju pārmērīgas kompensācijas iespējamība. Komisija arī ņems to vērā savā novērtējumā. Attiecīgā gadījumā var būt nepieciešami cenu ierobežojumi, nosakot konkrētu kategoriju individuāliem pretendentiem maksimālo cenu. Visi cenu ierobežojumi būtu jāpamato, atsaucoties uz 50. un 51. punktā minēto atsaucē projekta skaitlisko aprēķinu.
92. Izņēmumus prasībai piešķirt atbalstu un noteikt atbalsta līmeni konkurenci veicinošā konkursa procedūrā var pamatot, iesniedzot pierādījumus, tostarp sabiedriskajā apspriešanās savāktos pierādījumus, ka ir piemērojams kāds no šādiem apstākļiem:
- (a) potenciālā piedāvājuma apjoms nav pietiekams konkurences nodrošināšana; šādā gadījumā dalībvalstij jāpierāda, ka nav iespējams palielināt konkurenci, samazinot budžetu vai papildinot shēmas atbilstības kritērijus;
 - (b) atbalsta saņēmēji ir mazi projekti, kas definēti šādi:
 - (i) elektroenerģijas ražošanas vai uzglabāšanas projektiem — projekti, kas nepārsniedz Regulas (ES) 2019/943 5. pantā noteikto sliekšni;
 - (ii) elektroenerģijas patēriņa jomā — projekti, kuru maksimālais pieprasījums ir mazāks par 400 kW;
 - (iii) siltuma un gāzes ražošanas tehnoloģijām — projekti, kuru uzstādītā jauda ir mazāka par 400 kW.
93. Individuāla atbalsta piešķiršanai bez konkurenci veicinošas konkursa procedūras dalībvalstīm jāpamato ierosinātie atbalsta līmeņi, pamatojoties uz individuālu darbības plānu konkrētajam atbalstāmajam projektam, iekļaujot visus 50. un 51. punktā uzskaitītos elementus.
94. Lai noteiktu atbalsta summu un piešķirtu atbalstu, dalībvalstis var arī izmantot konkurenci veicinošas sertifikātu / piegādātāja pienākuma shēmas ar nosacījumu, ka:
- (a) pieprasījums shēmā ir noteikts zem potenciālā piedāvājuma līmeņa;
 - (b) pārpirkšanas vai sankcijas cena, ko piemēro patērētājam vai piegādātājam, kurš nav nopircis nepieciešamo sertifikātu skaitu (tas ir, cenu, kas veido maksimālo summu, kuru var maksāt par atbalstu), ir noteikta pietiekami augstā līmenī, lai stimulētu šā pienākuma izpildi. Tomēr sankcijas cenai vajadzētu būt balstītai uz 50. un 51. punktā noteikto skaitlisko aprēķinu, lai izvairītos no tā, ka pārmērīgi augsts līmenis izraisa pārmērīgu kompensāciju.
95. Dalībvalstis var arī izstrādāt atbalsta shēmas, kas vērstas uz dekarbonizāciju, samazinot nodokļus vai parafiskālās nodevas. Šādām shēmām nav obligāti jāpiemēro konkurenci veicinošā konkursa procedūra. Tomēr šādu atbalstu principā piešķir vienādi visiem atbilstīgajiem uzņēmumiem, kuri darbojas vienā un tajā pašā saimnieciskās darbības nozarē un kuriem ir tāda pati vai līdzīga faktiskā situācija attiecībā uz atbalsta pasākuma mērķiem vai uzdevumiem. Paziņotājai dalībvalstij ir jāizveido ikgadējs monitoringa mehānisms, lai pārbaudītu, vai pasākums joprojām ir nepieciešams.

96. Ja atbalstu piešķir darbības atbalsta vai nodokļu samazinājuma veidā biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā vai biogāzes atbalstam un pastāv kvotas vai piegādes pienākums, kas faktiski nosaka atsevišķu tirgus cenu biodegvielai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt starpību starp to ražošanas izmaksām un tirgus cenu. Ražošanas izmaksās var tikt iekļauta saprātīga peļņas daļa.

4.1.4 *Izvērtēšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana*

97. Šo pamatnostādņu 3.2.2. un 3.3. iedaļa nav piemērojama pasākumiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai.
98. Subsīdija par tonnu novērsto CO₂ ekvivalenta emisiju ir jānovērtē katram atbalsta saņēmējam vai atsaucē projektam, un ir jānorāda pieņēmumi un metodika to aprēķināšanai. Cik vien iespējams, būtu jācenšas noteikt neto emisiju samazinājumu no darbības, ņemot vērā dzīves cikla emisijas, kas radušās vai samazinātas. Lai varētu salīdzināt dažādu vides aizsardzības pasākumu izmaksas, šai metodikai parasti vajadzētu būt līdzīgai visiem dalībvalsts atbalstītajiem pasākumiem⁶⁰.
99. Lai panāktu pozitīvu ietekmi uz vidi attiecībā uz dekarbonizāciju, ar atbalstu nedrīkst vienkārši pārlīgt emisijas no vienas nozares uz otru, un tam jānodrošina siltumnīcefekta gāzu emisiju vispārējs samazinājums. Būtu jāapsver īstermiņa un ilgtermiņa mijiedarbība ar jebkurām citām atbilstošajām rīcībpolitikām vai pasākumiem, tostarp Savienības ETS.
100. Lai novērstu dubultu subsīdiju risku un nodrošinātu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas pārbaudi, ar atbalstu rūpniecisko darbību dekarbonizācijai jāsamazina emisijas, kas rodas tieši no šīs rūpnieciskās darbības. Ar atbalstu rūpniecisko darbību energoefektivitātes uzlabošanai jāuzlabo atbalsta saņēmēju darbību energoefektivitāte.
101. Lai novērstu līdzekļu piešķiršanu projektiem, kas netiek īstenoti un var bloķēt jaunu dalībnieku ienākšanu tirgū, dalībvalstīm jāpierāda, ka tiks veikti pamatoti pasākumi, lai nodrošinātu, ka projekti, kuriem piešķirts atbalsts, faktiski tiks attīstīti, piemēram, nosakot skaidrus termiņus projektu izpildei, pārbaudot projektu realizējamību atbalsta saņemšanas pirmskvalifikācijas procesā, pieprasot, lai dalībnieki samaksā nodrošinājumu, vai uzraugot projekta izstrādi un būvniecību.
102. Uz pasākuma saņēmējiem būtu jāattiecas riskiem, kurus viņi var palīdzēt pārvaldīt, piemēram, riskiem, kas saistīti ar atjaunojamās enerģijas “apcirpšanu” sakarā ar pārmērīgas ražošanas periodiem vai nepietiekamu pārvadi.
103. Atbalsts dekarbonizācijai var tikt sniegts dažādi, tostarp kā sākotnējās dotācijas un līgumi par pastāvīgiem atbalsta maksājumiem, piemēram, līgumi par starpību⁶¹.

⁶⁰ Noderīgs atsaucē punkts ir principi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājuma aprēķinam, ko izmanto ES Inovāciju fondam; pieejami vietnē https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/call-annex_c_innovfund-lsc-2020-two-stage_en.pdf.

⁶¹ Līgums par starpību dod saņēmējam iespēju saņemt maksājumu, kas vienāds ar starpību starp fiksētu norunas cenu un atsaucē cenu, piemēram, tirgus cenu par izlaidis vienību. Pēdējos gados šādi līgumi ir izmantoti elektroenerģijas ražošanas pasākumiem, bet tie var ietvert arī atsaucē cenu, kas saistīta ar ETS,

Atbalstu, kas sedz pamatā ar darbību, nevis investīcijām, saistītās izmaksas, vajadzētu izmantot tikai tad, ja dalībvalsts skaidri pierāda, ka tā rezultātā tiek pieņemti videi mazāk kaitīgi operacionālie lēmumi.

104. Atbalsts jāveido tā, lai novērstu jebkādu nepamatotu efektīvas tirgu darbības izkropļojumu un jo īpaši saglabātu efektīvus darbības stimulus un cenu signālus. Piemēram, cenu svārstībām un tirgus riskam jāprojām jāattiecas uz atbalsta saņēmējiem, izņemot gadījumus, kad tas apdraud atbalsta mērķa sasniegšanu. Jo īpaši atbalsta saņēmējus nevajadzētu stimulēt izlaides produkciju piedāvāt lētāk par robežizmaksām, un viņi nedrīkst saņemt atbalstu par ražošanu periodā, kad šīs produkcijas tirgus vērtība ir negatīva⁶².
105. Komisija katrā individuālā gadījumā veiks novērtējumu par pasākumiem, kas ietver specializētas infrastruktūras projektus. Novērtējumā Komisija *inter alia* apsvērs infrastruktūras lielumu attiecībā pret konkrēto tirgu, ietekmi uz papildu tirgus investīciju iespējamību, to, cik lielā mērā infrastruktūra sākotnēji paredzēta individuālam lietotājam vai lietotāju grupai, un vai pastāv ticams plāns vai stingri noteiktas saistības izveidot savienojumu ar plašāku tīklu, jebkādu atkāpju vai atbrīvojumu no iekšējā tirgus tiesību aktiem ilgumu, attiecīgā tirgus struktūru un atbalsta saņēmēju pozīciju attiecīgajā tirgū.
106. Piemēram, ja infrastruktūra sākotnēji savieno tikai ierobežotu lietotāju skaitu, kropļojošo ietekmi var mazināt, ja tā ietilpst plānā attīstīt plašāku Savienības tīklu, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:
- (a) infrastruktūras uzskaitē būtu jānošķir no visām citām darbībām, un piekļuves un lietošanas izmaksas jāpadara pārredzamas;
 - (b) ja vien tas netraucē sasniegt atbalsta mērķi, atbalstam būtu jāpiemēro nosacījums padarīt infrastruktūru pieejamu trešām personām ar taisnīgiem, saprātīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem (tostarp publiskiem uzaicinājumiem iesniegt savienojuma pieprasījumus ar līdzvērtīgiem nosacījumiem);
 - (c) priekšrocības, ko atbalsta saņēmēji gūst līdz šādai plašākai attīstībai, var būt jākompensē, piemēram, veicinot turpmāku tīkla paplašināšanu;
 - (d) īpašo lietotāju gūtās priekšrocības var būt jāierobežo un/vai jāpārdala ar citiem dalībniekiem.
107. Lai neapdraudētu pasākuma mērķu vai citu Savienības vides aizsardzības mērķu sasniegšanu, nedrīkst radīt stimulus tādas enerģijas ražošanai, kas aizstātu mazāk piesārņojošus enerģijas veidus. Piemēram, atbalstot koģenerāciju, kuras pamatā ir neatjaunojami energoresursi, vai atbalstot biomasu, tam nedrīkst radīt stimulus ražot

t. i., “oglekļa” līgumi par starpību. Līgumi par starpību var ietvert arī atmaksas no atbalsta saņēmējiem nodokļu maksātājiem vai patērētājiem par laikposmiem, kuros atsaucis cena pārsniedz norunas cenu.

⁶² Mazas atjaunīgās elektroenerģijas iekārtas var gūt labumu no tieša cenu atbalsta, kas sedz visas ekspluatācijas izmaksas un neparedz tām pienākumu pārdot elektroenerģiju tirgū, atbilstoši atbrīvojumam, kas paredzēts Direktīvas (ES) 2018/2001 4. panta 3. punktā. Iekārtas uzskata par mazām, ja to jauda ir zemāka par piemērojamo sliekšni, kas noteikts Regulas (ES) 2019/943 5. pantā.

elektroenerģiju vai siltumu laikā, kad tas nozīmētu nulles gaisa piesārņojuma atjaunojamo energoresursu samazinājumu.

108. Atbalsts dekarbonizācijai var nepamatoti izkropļot konkurenci, ja ar to aizstāj investīcijas tīrākās alternatīvās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja veidojas noteiktu tehnoloģiju iesīkste, tādējādi kavējot plašāku tirgus attīstību un tīrāku risinājumu izmantojumu. Tāpēc Komisija arī pārbaudīs, vai atbalsta pasākums nestimulē vai nepaīdzina fosilās degvielas un enerģijas patēriņu⁶³, tādējādi kavējot tīrāku alternatīvu attīstību un ievērojami samazinot investīciju nodrošināto kopējo ieguvumu vidi. Dalībvalstīm būtu jāpaskaidro, kā tās plāno izvairīties no šāda riska, tostarp nosakot saistības galvenokārt izmantot atjaunojamo vai mazoglekļa degvielu vai pakāpeniski atteikties no fosilā kurināmā avotu izmantošanas.
109. Komisija uzskata, ka noteikti atbalsta pasākumi negatīvi ietekmē konkurenci un tirdzniecību, un tas, visticamāk, netiks kompensēts. Konkrēti, daži atbalsta pasākumi var saasināt tirgus nepilnības, radot neefektivitāti, kas nodara kaitējumu patērētājiem un sociālajai labklājībai. Piemēram, pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas enerģētikā vai rūpnieciskajā ražošanā, kurā izmanto vispiesārņojošāko fosilo kurināmo/degvielu, piemēram, ogles, dīzeļdegvielu, lignītu, naftu, kūdras un degslānekli, palielina negatīvas vidiskās eksternalitātes tirgū. Ņemot vērā šo kurināmo nesaderību ar Savienības klimata mērķrādītājiem, neuzskatīs, ka tiem ir pozitīva ietekme uz vidi.
110. Tāpat pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas enerģētikā vai rūpnieciskajā ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, īstermiņā var samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un citus piesārņotājus, taču ilgtermiņā var saasināt negatīvas vidiskās eksternalitātes, salīdzinot ar alternatīvām investīcijām. Lai varētu uzskatīt, ka investīcijām dabasgāzē ir pozitīva ietekme uz vidi, dalībvalstīm jāpaskaidro, kā tās nodrošinās, ka investīcijas palīdz sasniegt Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju. Dalībvalstīm jo īpaši būtu jāpaskaidro, kā tiks novērsta iesīkste šajā ar gāzi darbināmajā enerģijas ražošanā vai ar gāzi darbināmas enerģijas ražošanas iekārtās. Piemēram, tas var ietvert saistību noteikšanu saņēmējam īstenot dekarbonizācijas tehnoloģijas, piemēram, *CCS/CCU*, vai aizstāt dabasgāzi ar atjaunojamo vai mazoglekļa gāzi, vai arī slēgt staciju termiņā, kas atbilst Savienības klimata mērķrādītājiem⁶⁴.
111. Ja tiek konstatēti papildu konkurences izkropļojumu riski vai pasākumi ir īpaši inovatīvi vai sarežģīti, Komisija var piemērot 72. punktā izklāstītos nosacījumus.
112. Attiecībā uz individuālā atbalsta pasākumiem vai shēmām, kur ieguvēji ir īpaši ierobežots atbalsta saņēmēju skaits vai pašreizējais atbalsta saņēmējs, dalībvalstīm papildus būtu jāpierāda, ka ierosinātā atbalsta pasākuma rezultātā neradīsies lielāka ietekme tirgū.

⁶³ Ietverot enerģijas nesējus, kas nerada izpūtēja emisijas, bet tiek ražoti oglekļietilpīgā procesā.

⁶⁴ Turklāt, ja projekts ietver investīcijas ar dabasgāzi darbināmā enerģijas ražošanas vai rūpnieciskās ražošanas iekārtā, šādas iekārtas izmaksas parasti nebūs atbilstīgas, lai par tām saņemtu valsts atbalstu atbilstoši šai iedaļai, jo tās parasti uzskatīs par hipotētiskām investīcijām, kas tiktu veiktas, ja nebūtu atbalsta. Savukārt papildu elementi, kas rada emisiju samazinājumus, piemēram, *CCS* vai papildu izmaksas, kas saistītas ar koģenerāciju, būtu atbilstīgi, lai saņemtu atbalstu.

113. Ja ir izpildīti visi pārējie saderīguma nosacījumi, Komisija dekarbonizācijas pasākumu bilanci parasti uzskata par pozitīvu (tas ir, iekšējā tirgus izkropļojumus atsvēr pozitīvā ietekme), ņemot vērā to pienesumu klimata pārmaiņu mazināšanā, kas noteikts kā vides mērķis Regulā (ES) 2020/852, ja vien nav acīm redzamu pazīmju neatbilstībai principam “nenodari būtisku kaitējumu”.

4.2 Atbalsts ēku energoefektivitātes un vidiskā snieguma uzlabošanai

4.2.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

114. Pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot ēku energoefektivitāti un to vidisko sniegumu, ir vērsti uz negatīvām eksternalitātēm, radot individuālus stimulus mērķrādītāju sasniegšanai attiecībā uz enerģijas ietaupījumu un siltumnīcefekta gāzu un gaisa piesārņotāju emisiju samazināšanu. Papildus vispārējām tirgus nepilnībām, kas norādītas 3. nodaļā, konkrētas tirgus nepilnības var rasties ēku energoefektivitātes un vidiskā snieguma jomā. Piemēram, veicot ēku renovācijas darbus, labumu no energoefektivitātes pasākumiem parasti gūst ne tikai ēkas īpašnieks, kas parasti sedz renovācijas izmaksas, bet arī īrnieks. Tāpēc Komisija uzskata, ka var būt nepieciešams valsts atbalsts tādu investīciju veicināšanai, kuru mērķis ir uzlabot ēku energoefektivitāti un vidisko sniegumu.

4.2.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

115. Atbalstu var piešķirt ēku energoefektivitātes uzlabošanai.

116. Šādu atbalstu var apvienot ar atbalstu jebkuriem vai visiem no šiem pasākumiem:

- (a) tādu integrētu atjaunojamās enerģijas iekārtu uzstādīšana objektā, kas ražo elektroenerģiju, siltumu vai aukstumu;
- (b) aprīkojuma uzstādīšana atjaunojamās enerģijas iekārtu objektā saražotās enerģijas uzglabāšanai;
- (c) ēkas lietotāju vajadzībām paredzētas uzlādes infrastruktūras un ar to saistītās infrastruktūras, piemēram, kabeļkanālu, būvniecība un uzstādīšana, kur autostāvvietā atrodas vai nu ēkas iekšienē, vai fiziski blakus ēkai;
- (d) aprīkojuma uzstādīšana ēkas digitalizācijai, jo īpaši, lai palielinātu tās viedgatavību. Attiecināmās investīcijas var ietvert tikai pasākumus, kas attiecas uz pasīvajām iekšējām instalācijām vai strukturēto kabeļu ievilkšanu datu tīklu vajadzībām un, ja nepieciešams, pasīvā tīkla palīgdaļu privātīpašumā ārpus ēkas. Nav ietvertas instalācijas vai kabeļu ievilkšana datu tīklu vajadzībām ārpus privātīpašuma;
- (e) citas investīcijas ēkas vidiskā snieguma uzlabošanai, tostarp investīcijas zaļajos jumtos un aprīkojumā lietuss ūdens atgūšanai.

117. Atbalstu var piešķirt arī ēkas iekšpusē esošā siltumapgādes vai aukstumapgādes aprīkojuma energoefektivitātes uzlabošanai. Uz atbalstu ražošanas procesu energoefektivitātes uzlabošanai un enerģijas ražošanas aprīkojumam, ko izmanto iekārtu darbīšanai, šī iedaļa neattiecas, bet var attiekties 4.1. iedaļa. Uz atbalstu ar

centralizētās siltumapgādes sistēmas siltumapgādes vai aukstumapgādes aprīkojumam attiecas 4.10. iedaļa.

118. Atbalstam jāveicina:

- (a) esošo ēku renovācijas gadījumā — energoefektivitātes uzlabojumi, kā rezultātā primārās enerģijas pieprasījums samazinātos vismaz par 20 % salīdzinājumā ar situāciju pirms investīcijām. Atkāpjoties no minētā, ja uzlabojums ir daļa no pakāpeniski īstenotas renovācijas, šādas renovācijas rezultātā primārās enerģijas pieprasījumam kopumā jāsamazinās vismaz par 30 % salīdzinājumā ar situāciju pirms investīcijām trīs gadu periodā;
- (b) jaunu ēku gadījumā — energoefektivitātes uzlabojumi, kas ļautu ietaupīt vismaz 10 % no primārās enerģijas, salīdzinot ar sliksni, kas noteikts gandrīz nulles enerģijas ēku prasībām valsts pasākumos, ar kuriem īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/31/ES⁶⁵.

119. Atbalstu ēku energoefektivitātes uzlabošanai var piešķirt arī MVU un maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, kas nodrošina energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, lai veicinātu energoefektivitātes līgumus Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti 2. panta 27. punkta nozīmē.

4.2.3 Stimulējoša ietekme

120. Šo pamatnostādņu 121. un 122. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.

121. Komisija principā uzskata, ka atbalstam projektiem, kuru atmaksāšanās periods ir mazāks par pieciem gadiem, stimulējošas ietekmes nav. Dalībvalsts tomēr var iesniegt pierādījumus, kas apliecina, ka atbalsts ir nepieciešams, lai izraisītu izmaiņas uzvedībā, pat ja projektiem ir īsāks atmaksāšanās periods.

122. Tiks uzskatīts, ka atbalstam, ko piešķir, lai pielāgotos Savienības standartiem, kuri ir pieņemti, bet vēl nav stājušies spēkā, ir stimulējoša ietekme, ja investīcijas ir veiktas un pabeigtas vismaz 18 mēnešus pirms Savienības standartu stāšanās spēkā.

4.2.4 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.2.4.1 Piemērotība

123. Šo pamatnostādņu 124. punktā noteiktā prasība ir piemērojama papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.

124. Atbalsts energoefektivitātes līgumu veicināšanai var izpausties kā aizdevums vai garantija energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu nodrošinātājam saskaņā ar

⁶⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par energoefektivitāti (OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp.).

energoefektivitātes līgumu, vai arī tas var būt finanšu produkts, kura mērķis ir refinansēt attiecīgo pakalpojumu sniedzēju (piemēram, faktoringu, forfeitingu).

4.2.4.2 Samērīgums

125. Attiecināmās izmaksas atbilst vienīgi investīciju izmaksām, kas tieši saistītas ar augstāka energoefektivitātes vai vidiskā snieguma līmeņa sasniegšanu.
126. Atbalsta pamata intensitāte nedrīkst pārsniegt 30 % no attiecināmajām izmaksām.
127. Attiecībā uz atbalstu, kas piešķirts esošo ēku energoefektivitātes uzlabošanai, atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem, ja energoefektivitātes uzlabojumu rezultātā primārās enerģijas pieprasījums samazinās vismaz par 40 %.
128. Atbalsta intensitāti var palielināt par 20 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir maziem uzņēmumiem, vai par 10 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir vidējiem uzņēmumiem.
129. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kuri atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kuri atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
130. Izņēmuma kārtā, atkarībā no pasākuma īpašajām iezīmēm, dalībvalsts, pamatojoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā noteikts 47., 50. un 51. punktā, var arī pierādīt, ka ir vajadzīga lielāka atbalsta summa. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 50. un 51. punktā.
131. Ja atbalstu piešķir konkurenci veicinošas konkursa procedūras rezultātā, ko veic saskaņā ar 48. un 49. punktā izklāstītajiem kritērijiem, atbalsta summu uzskata par samērīgu.
132. Uz atbalstu, kas piešķirts kā finanšu instruments, neattiecas atbalsta maksimālā intensitāte, kas noteikta 126.–130. punktā. Ja atbalstu piešķir garantijas veidā, tas nedrīkstētu pārsniegt 80 % no pamatā esošā aizdevuma. Summai, ko ēkas īpašnieki atmaksā energoefektivitātes vai atjaunojamās enerģijas fondam vai citam finanšu starpniekam, jābūt vismaz vienādai ar aizdevuma nominālo vērtību.

4.2.5 *Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana*

133. Prasības, kas izklāstītas 134.–136. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
134. Pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas ar dabasgāzi darbināmā aprīkojumā, kura mērķis ir uzlabot ēku energoefektivitāti, īstermiņā var samazināt enerģijas pieprasījumu, bet ilgtermiņā var saasināt negatīvās vidiskās eksternalitātes, salīdzinot ar alternatīvām investīcijām. Turklāt atbalsts ar dabasgāzi darbināma aprīkojuma uzstādīšanai var nepamatoti izkropļot konkurenci, ja tas aizstāj investīcijas tīrākās alternatīvās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja veidojas noteiktu tehnoloģiju iesūksts, tādējādi kavējot plašāku tirgus attīstību un tīrāku tehnoloģiju izmantojumu. Komisija uzskata, ka tādu pasākumu pozitīvā ietekme, kas rada šādu iesūkstes efektu, visticamāk, neatsvērīs to negatīvo

ietekmi. Veicot novērtējumu, Komisija apsvērs, vai ar dabasgāzi darbināms aprīkojums aizstāj energoaprikojumu, kurā tiek izmantots vispiesārņojošākais fosilais kurināmais, piemēram, nafta un ogles.

135. Energoaprikojumam, kurā tiek izmantots vispiesārņojošākais fosilais kurināmais (piemēram, nafta un ogles), tirgū jau ir pieejamas alternatīvas. Šajā sakarā neuzskata, ka atbalsts tāda energoefektīva energoaprikojuma uzstādīšanai, kurā izmanto šādu kurināmo, rada tādu pašu pozitīvu ietekmi kā atbalsts tīrāka energoaprikojuma uzstādīšanai. Pirmkārt, nelielo uzlabojumu pieprasījuma pēc enerģijas samazinājumā atsver lielākas oglekļa emisijas, kas saistītas ar fosilā kurināmā izmantošanu. Otrkārt, atbalsta piešķiršana ar naftu vai oglēm darbināma energoaprikojuma uzstādīšanai rada ievērojamu risku, ka radīsies fosilo tehnoloģiju iesūksts, un ka tiks aizstātas investīcijas tīrākās un inovatīvākās alternatīvās, pieprasījumam novirzoties uz sliktākām alternatīvām. Tas arī atturētu no turpmākas tīru, nākotnes vajadzībām atbilstošu, nefosilo tehnoloģiju tirgus attīstības. Tāpēc Komisija uzskata par maz ticamu, ka negatīvā ietekme, ko rada atbalsts energoaprikojumam, kuru darbina ar naftu vai oglēm, tiks kompensēta.
136. Ja atbalstu piešķir kā dotāciju, pašu kapitālu, garantiju vai aizdevumu energoefektivitātes vai atjaunojamās enerģijas fondam vai citam finanšu starpniekam, Komisija pārbaudīs, vai ir ieviesti nosacījumi, kas nodrošina, ka energoefektivitātes vai atjaunojamās enerģijas fonds vai citi finanšu starpnieki nesaņem nepamatotas priekšrocības un energoefektivitātes atbalsta pasākuma īstenošanā piemēro komerciāli pamatotu investīciju stratēģiju. Proti, jābūt izpildītiem šādiem nosacījumiem:
- (a) finanšu starpniekus vai fondu pārvaldniekus izvēlas, izmantojot atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu procesu, kas tiek īstenots atbilstīgi piemērojamajiem Savienības un valsts tiesību aktiem;
 - (b) ir ieviesti nosacījumi, lai nodrošinātu, ka finanšu starpnieki, tostarp energoefektivitātes vai atjaunojamās enerģijas fondi, tiek pārvaldīti, pamatojoties uz komerciāliem principiem, un nodrošina peļņā balstītu finansēšanas lēmumu pieņemšanu;
 - (c) energoefektivitātes vai atjaunojamās enerģijas fonda pārvaldnieki vai citi finanšu starpnieki priekšrocības pēc iespējas lielākā mērā nodod galasaņēmējiem (ēku īpašniekiem vai īrniekiem) kā lielāku finansējuma apjomu, mazākas nodrošinājuma prasības, zemākas garantiju prēmijas vai zemākas procentu likmes.

4.3 Atbalsts tīrai mobilitātei

137. Šo pamatnostādņu 4.3.1. un 4.3.2. iedaļā ir izklāstīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem valsts atbalsts tīrai mobilitātei gaisa, autoceļu, dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu un jūras un piekrastes ūdensceļu pasažieru un kravas transporta nozarē var veicināt saimnieciskās darbības attīstību videi nekaitīgā veidā, neatstājot nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā Savienības kopīgajām interesēm.

4.3.1 *Atbalsts tīro transportlīdzekļu iegādei un nomai un tīram pakalpojumu aprīkojumam, kā arī transportlīdzekļu modernizēšanai*

4.3.1.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

138. Lai sasniegtu Savienības juridiski saistošo klimatneitralitātes mērķi līdz 2050. gadam, paziņojumā par zaļo kursu tika noteikts mērķis līdz 2050. gadam samazināt transporta emisijas par vismaz 90 % salīdzinājumā 1990. gada līmeņiem. Komisijas paziņojumā par ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģiju⁶⁶ ir apstiprinātas zaļā kursa ieceres un noteikti dažādi atskaites punkti (starpposma mērķrādītāji), lai nozarēm parādītu virzienu uz minētā mērķa sasniegšanu, dekarbonizējot gan individuālus transporta veidus, gan visu transporta ķēdi⁶⁷.
139. Lai gan pašreizējās rīcībpolitikas var paredzēt stimulus tīro transportlīdzekļu ieviešanai, nosakot saistošus CO₂ emisiju mērķrādītājus ražotāju jaunajam autotransporta līdzekļu parkam⁶⁸, internalizējot klimata un vidiskās eksternalitātes⁶⁹ vai palielinot transportlīdzekļu pieprasījumu ar publiskā iepirkuma starpniecību⁷⁰, tās nevar būt pietiekamas, lai pilnībā novērstu tirgus nepilnības, kas ietekmē attiecīgo nozari. Neraugoties uz pašreizējām rīcībpolitikām, atsevišķi tirgus šķēršļi un tirgus nepilnības var netikt novērsti, tostarp tīro transportlīdzekļu pieejamība salīdzinājumā ar parastajiem transportlīdzekļiem, ierobežota uzlādes vai uzpildes infrastruktūras pieejamība un vidisko eksternalitāšu esība. Tāpēc dalībvalstis var sniegt atbalstu šo atlikušo tirgus nepilnību novēršanai un atbalstīt tīras mobilitātes nozares attīstību.

4.3.1.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

140. Atbalstu var piešķirt tādu jaunu vai lietotu tīro transportlīdzekļu iegādei vai nomai, ko izmanto pasažieru un kravu pārvadājumiem pa gaisu, autoceļiem, dzelzceļu, iekšzemes ūdensceļiem, jūras un piekrastes ūdensceļiem, un tīra aprīkojuma apkalpošanai uz zemes un tīra terminālu aprīkojuma iegādei un nomai.
141. Atbalstu var piešķirt arī transportlīdzekļu modernizēšanai, ko veic, lai tos varētu uzskatīt par tīriem transportlīdzekļiem.

4.3.1.3 Stimulējoša ietekme

142. Šo pamatnostādņu 143.–147. punktā izklāstītie nosacījumi ir piemērojami papildus nosacījumiem, kas noteikti 3.1.2. iedaļā.

⁶⁶ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģija — Eiropas transporta virzība uz nākotni”, COM(2020) 789 final.

⁶⁷ Tie cita starpā ietver ieceri panākt līdz 2030. gadam, ka uz ceļiem ir vismaz 30 miljoni bezemisiju automobiļu, 80 000 bezemisiju kravas automobiļu un ka līdz 2050. gadam gandrīz visi automobiļi, furgoni, autobusi, kā arī jauni lielas noslodzes transportlīdzekļi būtu bezemisiju transportlīdzekļi.

⁶⁸ Regula (ES) 2019/631 un Regula (ES) 2019/1242.

⁶⁹ Piemēram, izmantojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/62/EK (1999. gada 17. jūnijs) par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu smagajiem kravas transportlīdzekļiem (OV L 187, 20.7.1999., 42. lpp.) un Savienības ETS.

⁷⁰ Piemēram, izmantojot Direktīvu (ES) 2019/1161.

143. Dalībvalstij ir jāiesniedz ticams hipotētiskais scenārijs atbalsta neesības gadījumā. Hipotētiskais scenārijs atbilst investīcijām ar tādu pašu jaudu, ekspluatācijas laiku un attiecīgā gadījumā citiem attiecīgajiem tehniskajiem parametriem kā videi nekaitīgas investīcijas. Ja investīcijas skar tīro transportlīdzekļu iegādi vai nomu, tad hipotētiskais scenārijs atbalsta neesības gadījumā parasti ir tādas pašas kategorijas un tās pašas jaudas transportlīdzekļu iegāde vai noma, kuri atbilst vismaz Savienības standartiem un kurus varētu iegādāties vai nomāt bez atbalsta.
144. Cits hipotētiskais scenārijs varētu būt arī esošā transportlīdzekļa uzturēšana ekspluatācijā uz laiku, kas atbilst videi nekaitīgu investīciju izmantošanas laikam. Šādā gadījumā būtu jāņem vērā diskontētās uzturēšanas, remonta un modernizācijas izmaksas šajā periodā.
145. Dažos gadījumos hipotētiskais scenārijs var būt transportlīdzekļa vēlāka nomaina, un tādā gadījumā būtu jāņem vērā transportlīdzekļa diskontētā vērtība un jāizlīdzina aprīkojuma attiecīgās saimnieciskās izmantošanas laika starpība. Šī pieeja var būt īpaši aktuāla transportlīdzekļiem ar ilgāku saimnieciskās izmantošanas laiku, piemēram, kuģiem, vilcieniem un gaisa kuģiem.
146. Transportlīdzekļiem, uz kuriem attiecas nomas līgumi, videi nekaitīga aprīkojuma nomas diskontētā vērtība būtu jāsalīdzina ar tāda videi mazāk labvēlīga transportlīdzekļa iegādes vai nomas diskontēto vērtību, kas tiktu izmantots atbalsta neesības gadījumā.
147. Atsevišķos gadījumos videi labvēlīgas investīcijas var būt aprīkojums, ko pievieno esošam transportlīdzeklim (piemēram, piesārņojuma kontroles sistēmu modernizācija). Šādā gadījumā attiecināmās izmaksas veidos kopējās investīciju izmaksas.

4.3.1.4 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.3.1.4.1 Piemērotība

148. Šo pamatnostādņu 149. un 150. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
149. Pārbaudot alternatīvu rīcībpolitikas instrumentu piemērotību, būtu jāņem vērā cita veida intervences (kas nav valsts atbalsts) iespējas tīras mobilitātes tirgus attīstības stimulēšanai un to paredzamā ietekme salīdzinājumā ar ierosinātā pasākuma ietekmi. Turklāt, novērtējot atbalsta piemērotību, būtu jāņem vērā to alternatīvo pasākumu ietekme, kuriem jāpasniedz tāds pats mērķis, piemēram, ietekme, ko rada ETS vai normatīvie pienākumi (tostarp mazemisiņu zonu esība attiecīgajā dalībvalstī), un publiskā iepirkuma noteikumi, piemēram, Direktīvā (ES) 2019/1161 paredzētie.
150. Atbalstu tīro transportlīdzekļu iegādei un noma, kā arī transportlīdzekļu modernizēšanai, ko veic, lai tos varētu uzskatīt par tīriem transportlīdzekļiem, var piešķirt jebkādā veidā, tostarp kā dotācijas, aizdevumus vai garantijas. Dalībvalstij ir jāpamato atbalsta instrumenta izvēle un jāpaskaidro, kāpēc ar mazāk kropļojošiem atbalsta instrumentiem nevarētu panākt tikpat efektīvus iznākus.

4.3.1.4.2 Samērīgums

151. Atbalsts nedrīkst pārsniegt izmaksas, kas nepieciešamas, lai veicinātu attiecīgās saimnieciskās darbības attīstību veidā, kas paaugstina vides aizsardzības līmeni (tas ir, pārejot no tradicionālajiem uz tīrajiem transportlīdzekļiem), salīdzinot ar hipotētisko scenāriju atbalsta neesības gadījumā. Valsts atbalstu var uzskatīt par samērīgu, ja ir izpildīti 152.–159. punktā izklāstītie nosacījumi.
152. Neto papildu izmaksas (attiecināmās izmaksas) atbilst starpībai starp to tīro transportlīdzekļu īpašumtiesību kopējām izmaksām, kurus paredzēts iegādāties vai nomāt ar valsts atbalstu, un kopējām īpašumtiesību izmaksām hipotētiskajā scenārijā.
153. Par izmaksām, kas nav tieši saistītas ar augstāka vides aizsardzības līmeņa sasniegšanu, nevarēs saņemt atbalstu.
154. Attiecībā uz transportlīdzekļu modernizāciju, ko veic, lai tos varētu uzskatīt par tīriem transportlīdzekļiem, saskaņā 146. punktu attiecināmās izmaksas ir modernizācijas kopējās izmaksas, pieņemot, ka hipotētiskajā scenārijā bez modernizācijas transportlīdzekļi saglabā tādu pašu saimnieciskās izmantošanas laiku.
155. Atbalsts jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, ko veic saskaņā ar kritērijiem, kuri noteikti 48. un 49. punktā.
156. Ja konkurenci veicinošā konkursa procedūrā tiek ietverti citi kritēriji, nevis pieteikuma iesniedzēja prasītā atbalsta summa, piemēro 49. punktu. Atlases kritēriji var būt saistīti, piemēram, ar paredzamajiem investīciju radītajiem ieguvumiem videi CO₂ ekvivalenta vai citu piesārņotāju samazināšanas izteiksmē visā to izmantošanas laikā. Šādos gadījumos, lai būtu vieglāk noteikt ieguvumu videi, dalībvalsts var prasīt pieteikuma iesniedzējiem savos piedāvājumos attiecīgos gadījumos norādīt paredzamo emisijas samazināšanas līmeni investīciju rezultātā, salīdzinot ar salīdzināma, Savienības standartiem atbilstoša transportlīdzekļa emisiju līmeni. Konkurenci veicinošā konkursa procedūrā izmantotie vidiskie kritēriji var ietvert arī ekspluatācijas cikla apsvērumus, piemēram, nolietota produkta apsaimniekošanas ietekmi uz vidi.
157. Konkurenci veicinošās konkursa procedūras izstrādē ir jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem joprojām ir pietiekami stimuli iesniegt piedāvājumus par projektiem attiecībā uz bezemisiju transportlīdzekļu iegādi (ciktāl tie ir pieejami attiecīgajā transporta veidā), kas parasti ir dārgāki nekā videi mazāk labvēlīgas alternatīvas. Tas nozīmē, ka ir arī jānodrošina, ka atlases kritēriju piemērošana nenostāda šādus projektus neizdevīgā situācijā salīdzinājumā ar citiem tīrajiem transportlīdzekļiem, kas nav uzskatāmi par bezemisiju transportlīdzekļiem. Piemēram, vidiskos kritērijus var noteikt kā prēmijas, kas ļauj piešķirt augstāku punktu skaitu projektiem, kuri rada ieguvumus videi papildus ieguvumiem, kuri izriet no atbilstības prasībām vai shēmas primārā mērķa.
158. Atkāpjoties no 155., 156. un 157. punkta, ja paredzamais dalībnieku skaits nav pietiekams, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci vai izvairītos no stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas, vai ja konkurenci veicinošu konkursa procedūru, kas aprakstīta 48. un 49. punktā, nevar organizēt, atbalstu var piešķirt bez konkurenci veicinošās konkursa procedūras. Šādos gadījumos atbalsta pamata intensitāte nedrīkst pārsniegt 40 % no attiecināmajām izmaksām. Šo atbalsta intensitāti var palielināt par

10 procentpunktiem bezemisiju transportlīdzekļiem un par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem.

159. Izņēmuma kārtā, atkarībā no pasākuma īpašajām iezīmēm, dalībvalsts, pamatojoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā noteikts 47., 50. un 51. punktā, var arī pierādīt, ka ir vajadzīga lielāka atbalsta summa. Šādā gadījumā dalībvalstij jāveic *ex post* monitorings, lai pārbaudītu izdarītos pieņemumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 53. punktā. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 50. un 51. punktā.

4.3.1.5 Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana

160. Prasības, kas izklāstītas 161.–166. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
161. Komisija uzskata, ka noteikti atbalsta pasākumi negatīvi ietekmē konkurenci un tirdzniecību, un tas, visticamāk, netiks kompensēts. Jo īpaši pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas ar dabasgāzi (tostarp *CNG* un *LNG*) darbināmos transportlīdzekļos, īstermiņā var samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un citus piesārņotājus, taču ilgtermiņā var saasināt negatīvās vidiskās eksternalitātes, salīdzinot ar alternatīvām investīcijām. Turklāt atbalsts tīro transportlīdzekļu iegādei var nepamatoti izkropļot konkurenci, ja ar to aizstāj investīcijas tīrākās alternatīvās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja veidojas noteiktu tehnoloģiju iesīkste, tādējādi kavējot tīrāku tehnoloģiju tirgus plašāku attīstību un šādu tehnoloģiju izmantojumu. Tāpēc šajos gadījumos Komisija uzskata, ka maz ticams, ka tiks kompensēta negatīvā ietekme uz konkurenci, kāda ir atbalstam, kurš piešķirts tīro, ar dabasgāzi darbināmo transportlīdzekļu, kā piemēram, *CNG* un *LNG* transportlīdzekļu, iegādei vai nomai.
162. Atbalstu *CNG* un *LNG* transportlīdzekļu iegādei vai nomai var uzskatīt par tādu, kas nerada ilgtermiņa iesīkstes efektu un neaizstāj investīcijas tīrākās tehnoloģijās, ja brīdī, kad dalībvalsts informē Komisiju par plāniem īstenot atbalsta pasākumu, vai atbalsta pasākuma īstenošanas brīdī dalībvalsts pierāda, ka tīrākas alternatīvas nav tirgū tūlītēji pieejamas un nav gaidāms, ka tās būs pieejamas īstermiņā⁷¹. Atbalstu var uzskatīt par tādu, kas nerada iesīkstes efektu vai neaizstāj investīcijas tīrākās alternatīvās, arī tad, ja dalībvalsts apņemas nodrošināt, ka minētie transportlīdzekļi tiks ekspluatēti, izmantojot biogāzes vai no atjaunojamiem energoresursiem ražotas nebioloģiskas izcelsmes gāzveida transporta degvielas sajaukumu (vismaz 20 %).
163. Alternatīvas transportlīdzekļiem, kas izmanto vispiesārņojošāko fosilo degvielu (piemēram, dīzeļdegvielu vai sašķidrināto naftas gāzi (*LPG*)), jau ir pieejamas tirgū izmantošanai autotransporta, iekšzemes un jūras transporta, piekrastes ūdenstransporta un dzelzceļa transporta nozarēs. Tāpēc neuzskata, ka atbalsts minēto transportlīdzekļu iegādei vai nomai, pat ja tie ir jaunās paaudzes transportlīdzekļi, kas attiecīgā gadījumā pārsniedz Savienības standartus, sniedz tādu pašu pozitīvu efektu kā atbalsts tīro transportlīdzekļu ar zemākām tiešajām (izpūtēja / izplūdes) CO₂ emisijām iegādei vai

⁷¹ Lai veiktu šādu novērtējumu, Komisija parasti ņems vērā četru gadu periodu pēc paziņošanas vai atbalsta pasākuma īstenošanas. Savu novērtējumu tā balstīs uz neatkarīgiem tirgus pētījumiem, ko iesniegusi dalībvalsts, vai uz citiem atbilstošiem pierādījumiem.

nomai. Pirmkārt, nelielo uzlabojumu tiešo CO₂ un piesārņotāju emisiju samazinājumā atsver ar fosilās degvielas izmantošanu saistīto oglekļa emisiju turpināšanās. Otrkārt, atbalsta piešķiršana šādu veidu transportlīdzekļu iegādei rada ievērojamu risku, ka notiks fosilo tehnoloģiju iesūksts un ka tiks aizstātas investīcijas tīrākās alternatīvās, kas pieejamas tirgū, pieprasījumam pēc tām novirzoties uz transportlīdzekļiem, kas darbināmi ar nefosilu alternatīvu degvielu. Tas arī atturētu no turpmākas tīru, nākotnes vajadzībām atbilstošu, nefosilo tehnoloģiju tirgus attīstības. Tāpēc Komisija uzskata, ka ir maz ticams, ka tiks kompensēta negatīvā ietekme uz konkurenci, kāda ir atbalstam, kuru piešķir transportlīdzekļiem, kas izmanto vispiesārņojošāko fosilo degvielu, piemēram, dīzeļdegvielu vai *LPG*.

164. Novērtējot konkurences izkropļojumus, ko rada atbalsts tīro transportlīdzekļu iegādei, Komisija apsvērs, vai jaunu transportlīdzekļu nodošana ekspluatācijā izraisīs tirgus nepilnības vai saasinās esošās tirgus nepilnības, piemēram, jaudas pārpalikumu attiecīgajā nozarē.
165. Attiecībā uz dzelzceļa transportu, ņemot vērā papildu jaudas vajadzības sakarā ar mērķtiecīgo šā transporta veida izmantošanas palielināšanu, dalībvalstīm jānodrošina, ka atbalsts neizraisa bezemisiju ritošā sastāva priekšlaicīgu norakstīšanu metāllūžņos. Šajā nolūkā bezemisiju ritošais sastāvs, ko atbalsta rezultātā vairs neizmanto, būtu jādara pieejams tirgū vismaz trīs mēnešu laikā par tirgus cenu, izmantojot pienācīgi publiskotu, atklātu, pārredzamu un beznosacījumu pārdošanas procesu.
166. Attiecībā uz gaisa transportu dalībvalstij jānodrošina, ka tad, ja atbalsts tiek piešķirts uzņēmumam, kas jau darbojas attiecīgajā nozarē, to piešķir videi mazāk labvēlīgu gaisa kuģu nomaiņai ar salīdzināmas gaisa kuģu klases tīriem gaisa kuģiem un ka atbalsts neizraisa tā saņēmēja flotes paplašināšanu.

4.3.2 Atbalsts uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai

4.3.2.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

167. Plašai tīro transportlīdzekļu izplatībai un pārejai uz bezemisiju mobilitāti ir nepieciešams visaptverošs uzlādes un uzpildes infrastruktūras tīkls. Faktiski īpaši kritisks šķērslis tīro transportlīdzekļu ieviešanai tirgū ir ierobežota infrastruktūras pieejamība to uzlādei vai uzpildei. Turklāt uzlādes un uzpildes infrastruktūra dalībvalstīs atšķiras. Tajā pašā laikā, kamēr ekspluatācijā esošo tīro transportlīdzekļu īpatsvars joprojām ir ierobežots, tirgus vien nevar nodrošināt nepieciešamo uzlādes un uzpildes infrastruktūru.
168. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/94/ES⁷² ir izveidota vienota pasākumu sistēma alternatīvu degvielu infrastruktūras ieviešanai transporta nozarē Savienībā un ir paredzēti noteikumi dalībvalstīm šādas infrastruktūras ieviešanai. Turklāt arī citas tīro transportlīdzekļu izmantošanu veicinošas rīcībpolitikas jau var dot investīciju signālus uzlādes un uzpildes infrastruktūras ieviešanai. Tomēr minētās rīcībpolitikas vien var nebūt pietiekamas, lai pilnībā novērstu konstatētās tirgus

⁷² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/94/ES (2014. gada 22. oktobris) par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu (OV L 307, 28.10.2014., 1. lpp.).

nepilnības. Tāpēc dalībvalstis var piešķirt atbalstu šo atlikušo tirgus nepilnību novēršanai un atbalstīt uzlādes un uzpildes infrastruktūras ieviešanu.

4.3.2.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

169. Atbalstu var piešķirt uzlādes vai uzpildes infrastruktūras būvniecībai un ierīkošanai vai modernizācijai.
170. Projekti var ietvert arī iekārtas viedās uzlādes darbībām un lokālai elektroenerģijas vai ūdeņraža ražošanai ar atjaunojamiem energoresursiem, kuras savienotas ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, izmantojot tiešu savienojumu, kā arī tādas krātuves, kas paredzētas, lai elektroenerģiju un ūdeņradi, kurš jāpiegādā kā transporta degviela, uzglabātu lokāli turpat objektā.

4.3.2.3 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.3.2.3.1 Atbalsta nepieciešamība

171. Dalībvalstij, izmantojot *ex ante* atklātu sabiedrisko apspriešanu vai neatkarīgu tirgus pētījumu, jāpārbauda atbalsta nepieciešamība, lai stimulētu vienas un tās pašas kategorijas uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanu⁷³. Dalībvalstij jo īpaši jāpārliedzinās, vai līdzīgu infrastruktūru īstermiņā nevarētu attīstīt, pamatojoties uz komercnoteikumiem⁷⁴.
172. Novērtējot atbalsta nepieciešamību tādas bezemisiju un tīrajiem transportlīdzekļiem paredzētas uzlādes un uzpildes infrastruktūras ieviešanai, kurai var piekļūt trešās personas, tostarp publiski pieejamai uzlādes vai uzpildes infrastruktūrai, var apsvērt tādu tīro transportlīdzekļu ienākšanu tirgū, kurus šāda infrastruktūra apkalpotu.

4.3.2.3.2 Piemērotība

173. Šo pamatnostādņu 174. un 175. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
174. Pārbaudot alternatīvu rīcībpolitikas instrumentu piemērotību, būtu jāņem vērā jaunas regulatīvās intervences iespējas pārejas uz tīru mobilitāti stimulēšanai un to paredzamā ietekme salīdzinājumā ar ierosinātā pasākuma ietekmi. Dalībvalstij jo īpaši būtu jāapsver attiecīgā gadījumā ETS ietekme un pienākumi, piemēram, tie, kas noteikti Direktīvā 2014/94/ES.
175. Attiecībā uz piemērotības pārbaudi, salīdzinot dažādus atbalsta instrumentus, atbalstu uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai var piešķirt jebkādā veidā, tostarp kā dotācijas, aizdevumus vai garantijas. Dalībvalstij ir jāpamato atbalsta instrumenta izvēle un jāpaskaidro, kāpēc ar mazāk kropļojošiem atbalsta instrumentiem nevarētu panākt tikpat efektīvus iznākus.

⁷³ Piemēram, uzlādes infrastruktūrai — normālas jaudas vai lieljaudas.

⁷⁴ Lai veiktu šādu novērtējumu, Komisija parasti apsvērs, vai uzlādes vai uzpildes infrastruktūru paredzēts ieviest atbilstoši komercnoteikumiem trīs gadu laikā. Savu novērtējumu tā balstīs uz 171. punktā minētās *ex ante* sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, neatkarīgiem tirgus pētījumiem, ko iesniegusi dalībvalsts, vai uz citiem atbilstošiem pierādījumiem.

4.3.2.3.3 *Samērīgums*

176. Atbalsts nedrīkst pārsniegt izmaksas, kas nepieciešamas, lai veicinātu attiecīgās saimnieciskās darbības attīstību tādā veidā, kas paaugstina vides aizsardzības līmeni. Valsts atbalstu var uzskatīt par samērīgu, ja ir izpildīti 177. un 182. punktā minētie nosacījumi.
177. Attiecināmās izmaksas ir investīciju izmaksas uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ierīkošanai un uzstādīšanai vai modernizācijai. Šeit var ietilpt šādas izmaksas:
- (a) pašas uzlādes vai uzpildes infrastruktūras izmaksas;
 - (b) tādu elektrisko vai citu komponentu, piemēram, uzlādes infrastruktūras viedgatavībai paredzēto, tostarp jaudas transformatoru, uzstādīšanas vai modernizācijas izmaksas, kas nepieciešami, lai pievienotu uzlādes vai uzpildes infrastruktūru tīklam vai vietējam elektroenerģijas vai ūdeņraža ražošanas vai uzglabāšanas blokam;
 - (c) saistītā tehniskā aprīkojuma izmaksas;
 - (d) saistīto inženiertehnisko darbu izmaksas;
 - (e) ar to saistīto zemes vai ceļa pielāgojumu izmaksas;
 - (f) saistīto atļauju iegūšanas izmaksas.
178. Ja projektā ir paredzēta atjaunīgās elektroenerģijas vai atjaunīgā ūdeņraža lokāla ražošana vai atjaunīgās elektroenerģijas vai atjaunīgā ūdeņraža lokāla uzglabāšana, attiecināmās izmaksas var ietvert investīciju izmaksas par blokiem, kas lokālo ražo atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi, vai par lokālajām atjaunīgās elektroenerģijas vai atjaunīgā ūdeņraža krātuvēm.
179. Atbalsts jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, ko veic saskaņā ar kritērijiem, kuri noteikti 48. un 49. punktā. Konkurenci veicinošas konkursa procedūras izstrādē ir jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem joprojām ir pietiekami stimuli iesniegt piedāvājumus par projektiem, kuri saistīti ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kas piegādā tikai atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi. Piešķiršanas kritēriju piemērošana nedrīkst radīt situāciju, ka projekti, kas saistīti ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kura piegādā tikai atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi, ir sliktākā situācijā nekā projekti, kas attiecas uz uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kura piegādā arī oglekļietilpīgu elektroenerģiju vai ūdeņradi.
180. Atkāpjoties no 179. punkta, atbalstu var piešķirt, pamatojoties uz metodēm, kas nav konkurenci veicinoša konkursa procedūra, šādos gadījumos:
- (a) ja paredzamais dalībnieku skaits nav pietiekams, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci vai izvairītos no stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas, vai
 - (b) ja konkurenci veicinošu konkursa procedūru, kā aprakstīts 48. un 49. punktā, nav iespējams noorganizēt.

181. Pamatnostādņu 180. punktā uzskaitītajos gadījumos atbalsta summu var noteikt, pamatojoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā norādīts 47., 50. un 51. punktā. Dalībvalstij jāveic *ex post* monitorings, lai pārbaudītu izdarītos pieņemumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 53. punktā.
182. Alternatīvi 181. punktam atbalsta pamata intensitāte nedrīkst pārsniegt 30 % no attiecināmajām izmaksām vai 40 % no attiecināmajām izmaksām, ja uzlādes vai uzpildes infrastruktūra piegādā tikai attiecīgi atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi. Šo atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
- 4.3.2.4 Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana
183. Prasības, kas izklāstītas 184.–189. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
184. Atbalsts uzpildes infrastruktūras ieviešanai vai modernizācijai var nepamatoti izkropļot konkurenci, tas aizstāj investīcijas tādās tīrākās alternatīvās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja veidojas noteiktu tehnoloģiju iesīkste, tādējādi kavējot plašāku tirgus attīstību un tīrāku tehnoloģiju izmantojumu. Tāpēc šajos gadījumos Komisija uzskatīs, ka ir maz ticams, ka tiks kompensēta negatīvā ietekme uz konkurenci, kāda ir atbalstam, kurš piešķirts tādās uzpildes infrastruktūras ieviešanai vai modernizācijai, kas piegādā dabasgāzes degvielu, piemēram, *CNG* un *LNG*.
185. Atbalstu *CNG* un *LNG* uzpildes infrastruktūras ieviešanai vai modernizācijai var uzskatīt par tādu, kas nerada ilgtermiņa iesīkstes efektu un neaizstāj investīcijas tīrākās tehnoloģijās, ja brīdī, kad dalībvalsts informē Komisiju par plāniem īstenot atbalsta pasākumu, vai atbalsta pasākuma īstenošanas brīdī dalībvalsts pierāda, ka tīrākas alternatīvas nav tirgū pieejamas un nav gaidāms, ka tās būs pieejamas īstermiņā⁷⁵. Atbalstu *CNG* un *LNG* uzpildes infrastruktūras ieviešanai vai modernizācijai var uzskatīt par tādu, kas nerada ilgtermiņa iesīkstes efektu, arī tad, ja dalībvalsts apņemas nodrošināt, ka *CNG* un *LNG* tiks sajaukta ar biogāzi vai no atjaunojamiem energoresursiem ražotas nebioloģiskas izcelsmes gāzveida transporta degvielu (vismaz 20 %).
186. Alternatīvas fosilajai degvielai jau ir pieejamas tirgū izmantošanai autotransporta, iekšzemes un jūras transporta, piekrastes ūdenstransporta un dzelzceļa transporta nozarēs. Tādēļ uzskata, ka atbalsts tādās uzpildes infrastruktūras ieviešanai vai modernizācijai, kas piegādā fosilo degvielu, piemēram, oglekļietilpīgu ūdeņradi, nerada tādu pašu pozitīvu ietekmi kā atbalsts tādās uzpildes infrastruktūras ieviešanai, kas piegādā nefosilo degvielu. Pirmkārt, transporta nozarē panākto uzlabojumu CO₂ emisiju

⁷⁵ Lai veiktu šādu novērtējumu, Komisija parasti ņems vērā četru gadu periodu pēc paziņošanas vai atbalsta pasākuma īstenošanas. Savu novērtējumu tā balstīs uz neatkarīgiem tirgus pētījumiem, ko iesniegusi dalībvalsts, vai uz citiem atbilstošiem pierādījumiem.

samazinājumā, visticamāk, atsvērs ar fosilās degvielas ražošanu un izmantošanu saistīto oglekļa emisiju turpināšanās. Otrkārt, ja dalībvalsts neapņemas nodrošināt, ka uzpildes infrastruktūra piegādās atjaunīgo vai vismaz mazoglekļa ūdeņradi, atbalsta piešķiršana ūdeņraža uzpildes infrastruktūras ieviešanai var radīt risku, ka notiks oglekļietilpīga ūdeņraža ražošanas iesākums, tādējādi aizstājot investīcijas tīrākās alternatīvās, pieprasījumam novirzoties no nefosilās ražošanas procesiem. Tas arī atturētu no turpmākas tīru, nākotnes vajadzībām atbilstošu, nefosilo tehnoloģiju tirgus attīstības nolūkā nodrošināt bezemisiju mobilitāti, kā arī nefosilā kurināmā un enerģijas ražošanu. Tāpēc Komisija uzskata, ka ir maz ticams, ka tiks kompensēta negatīvā ietekme uz konkurenci, kāda ir atbalstam, kuru piešķir tādas uzpildes infrastruktūras ieviešanai vai modernizācijai, kas piegādā fosilo degvielu, piemēram, oglekļietilpīgu ūdeņradi.

187. Ja nav piemērotu aizsardzības pasākumu, atbalsta rezultātā var rasties vai nostiprināties ietekme tirgū, kas var novērst vai kavēt efektīvu konkurenci topošajos vai jaunattīstības tirgos. Tāpēc dalībvalstij jānodrošina, lai atbalsta pasākuma plānā būtu ietverti piemēroti aizsardzības pasākumi šāda riska novēršanai. Tie var ietvert, piemēram, pasākuma budžeta maksimālās procentuālās daļas noteikšanu, ko var piešķirt vienam uzņēmumam.
188. Koncesijas vai cita veida pilnvarojumi trešai personai attiecībā uz uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ekspluatāciju jāpiešķir konkurenci veicinošā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā, attiecīgā gadījumā pienācīgi ievērojot Savienības publiskā iepirkuma noteikumus.
189. Ja atbalstu piešķir trešām personām pieejamas uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai vai modernizācijai, tostarp publiski pieejamai uzlādes vai uzpildes infrastruktūrai, pēdējai minētajai infrastruktūrai jābūt sabiedrībai pieejamai un jānodrošina lietotājiem nediskriminējoša piekļuve, tostarp attiecīgā gadījumā attiecībā uz tarifiem, autentifikāciju un apmaksas metodēm un citiem izmantošanas nosacījumiem. Turklāt dalībvalstij būtu jānodrošina, ka maksa, ko iekasē no lietotājiem–trešām personām par uzlādes vai uzpildes infrastruktūras izmantošanu, atbilst tirgus cenai.

4.4 Atbalsts resursefektivitātei un pārejai uz aprites ekonomiku

4.4.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

190. Aprites ekonomikas rīcības plāns (CEAP)⁷⁶ nodrošina tālejošu programmu, kuras mērķis ir paātrināt Savienības pāreju uz aprites ekonomiku kā daļu no paziņojumā par zaļo kursu veicinātajām pārmaiņām. CEAP veicina aprites ekonomikas procesus, stimulē ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu, un tā mērķis ir nodrošināt, lai tiktu novērsta atkritumu rašanās un Savienības ekonomikā izmantojamie resursi tiktu saglabāti pēc iespējas ilgāk. Šie mērķi ir arī priekšnoteikums, lai sasniegtu Savienības 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju un tīrāku un ilgtspējīgāku ekonomiku.

⁷⁶ Komisijas paziņojums “Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu” (COM(2020) 98 final).

191. *CEAP* ir īpaši minēta vajadzība atspoguļot mērķus, kas saistīti ar aprites ekonomiku, veicot valsts atbalsta pamatnostādņu pārskatīšanu vides un enerģētikas jomā. Šajā sakarā finansiālam atbalstam valsts atbalsta veidā, to apvienojot ar plašākiem, skaidrākiem un saskaņotiem noteikumiem, var būt svarīga nozīme aprites atbalstīšanā ražošanas procesos kā daļai no Savienības ražošanas nozares plašākas pārveides tās virzīšanā uz klimatneitralitāti un ilgtermiņa konkurētspēju. Tam var būt arī svarīga nozīme, palīdzot radīt tādu labi funkcionējošu Savienības sekundāro izejmateriālu tirgu, kas samazinās slodzi uz dabas resursiem un radīs ilgtspējīgu izaugsmi un darbvietas.

4.4.2 *Darbības joma un atbalstītās darbības*

192. Atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt:

- (a) investīcijām resursefektivitātes uzlabošanā, izmantojot vienu vai abas no šīm iespējām:
 - (i) to resursu neto samazinājumu, kas patērēti tāda paša izlaides daudzuma ražošanā⁷⁷;
 - (ii) primāro izejmateriālu vai ievadmateriālu aizstāšana ar sekundāriem (atkalizmantotiem vai reciklētiem) izejmateriāliem vai ievadmateriāliem;
- (b) investīcijas atbalsta saņēmēja radīto atkritumu samazināšanai, rašanās novēršanai, sagatavošanai atkalizmantošanai, sagatavošanai reciklēšanai un reciklēšanai⁷⁸ vai investīcijas trešo personu radīto atkritumu sagatavošanai atkalizmantošanai, sagatavošanai reciklēšanai un reciklēšanai, kuri citādi tiktu likvidēti vai apstrādāti, pamatojoties uz apstrādes darbību, kas atrodas zemāk atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā⁷⁹, vai resursu ziņā mazāk efektīvā veidā⁸⁰, vai kuri pazeminātu reciklēšanas kvalitāti;
- (c) investīcijas atbalsta saņēmēja vai trešo personu radītu citu produktu, materiālu vai vielu⁸¹ sagatavošanai atkalizmantošanai, sagatavošanai reciklēšanai un reciklēšanai, kuri citādi netiktu izmantoti, tiktu likvidēti vai atgūti resursu ziņā mazāk efektīvā veidā⁸² vai kuri pazeminātu reciklēšanas kvalitāti;

⁷⁷ Patērētie resursi var ietvert visus patērētos materiālos resursus, izņemot enerģiju. Samazinājumu var noteikt, izmērot vai aplēšot patēriņu pirms un pēc atbalsta pasākuma īstenošanas, ieskaitot jebkādas korekcijas attiecībā uz ārējiem apstākļiem, kas var ietekmēt resursu patēriņu.

⁷⁸ Atkalizmantošanas, sagatavošanas atkalizmantošanai, reciklēšanas un atkritumu definīcijas sk. 18. punkta (54)., (57)., (66). un (79). apakšpunktā.

⁷⁹ Atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā ietilpst a) atkritumu rašanās novēršana, b) sagatavošana atkalizmantošanai, c) reciklēšana, d) cita atgūšana, piemēram, enerģijas atgūšana, un e) likvidēšana. Sk. Direktīvas 2008/98/EK 4. panta 1. punktu.

⁸⁰ Ņemot vērā investīcijas resursefektivitātes uzlabošanai, kas aprakstītas 192. punkta (a) apakšpunkta (i) un (ii) punktā.

⁸¹ Citi produkti, materiāli vai vielas var ietvert blakusproduktus (kā minēts Direktīvas 2008/98/EK 5. pantā), lauksaimniecības un mežsaimniecības atliekas, notekūdeņus, lietus ūdeni un noteces ūdeni, minerālvielas, barības vielas, ražošanas procesos atlikušās gāzes, liekos produktus, daļas un materiālus utt. Liekie produkti, daļas un materiāli ir produkti, daļas vai materiāli, kas to turētājam vairs nav vajadzīgi vai noderīgi, bet ir piemēroti atkalizmantošanai.

⁸² Sk. 95. zemsvītras piezīmi.

- (d) investīcijas atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītai savākšanai⁸³ un šķirošanai, lai tos sagatavotu atkalizmantošanai vai reciklēšanai.
193. Noteiktos apstākļos atbalstu pamatdarbības izmaksu segšanai var piešķirt par konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu dalītu savākšanu un šķirošanu (sk. 216. punktu).
194. Atbalsts, kas saistīts ar atlikumsiltuma atgūšanu no ražošanas procesiem, vai atbalsts, kas saistīts ar CCU, tiks novērtēts saskaņā ar nosacījumiem, kas piemērojami atbalstam siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un kas noteikti 4.1. iedaļā.
195. Šī iedaļa neattiecas uz pasākumiem, kas minēti 192. punkta (a)–(d) apakšpunktā un ko atbalsta ar kompensācijām par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.

4.4.3 Stimulējoša ietekme

196. Prasības, kas izklāstītas 197.–201. punktā, ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
197. Dalībvalstij ir jāiesniedz ticams hipotētiskais scenārijs. Hipotētiskais scenārijs parasti atbilst investīcijām ar tādu pašu jaudu, ekspluatācijas laiku un attiecīgā gadījumā citiem attiecīgajiem tehniskajiem parametriem kā videi nekaitīgas investīcijas.
198. Hipotētiskais scenārijs var būt arī esošo iekārtu vai aprīkojuma uzturēšana ekspluatācijā uz laiku, kas atbilst videi nekaitīgu investīciju izmantošanas laikam. Šādā gadījumā būtu jāņem vērā diskontētās uzturēšanas, remonta un modernizācijas izmaksas šajā periodā.
199. Dažos gadījumos hipotētiskais scenārijs var būt iekārtu vai aprīkojuma vēlāka nomaiņa, un tādā gadījumā būtu jāņem vērā iekārtu un aprīkojuma diskontētā vērtība un jāizlīdzina iekārtu vai aprīkojuma attiecīgā saimnieciskās izmantošanas laika starpība.
200. Aprīkojumam, uz kuru attiecas nomas līgumi, videi nekaitīga aprīkojuma nomas diskontētā vērtība būtu jāsalīdzina ar tāda aprīkojuma nomas diskontēto vērtību, kas ir videi mazāk labvēlīgs un tiktu izmantots, ja attiecīgā atbalsta nebūtu.
201. Ierobežotos gadījumos videi nekaitīgas investīcijas var būt iekārtas vai aprīkojums, ar ko papildina esošās investīcijas. Šādā gadījumā attiecināmajām izmaksām būtu jāveido investīciju kopējās izmaksas.

4.4.4 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.4.4.1 Atbalsta nepieciešamība

202. Prasības, kas izklāstītas 203.–205. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.1.1. iedaļā izklāstītajām prasībām.
203. Atbalstu var uzskatīt par nepieciešamu tikai tad, ja atkritumi vai citas vielas vai materiāli citādi tiktu likvidēti, apstrādāti, pamatojoties uz apstrādes darbību, kas atrodas

⁸³ Termina “dalīta savākšana” definīciju sk. Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 11. punktā.

zemāk atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā, vai resursu ziņā mazāk efektīvi, vai citādi netiktu izmantoti.

204. Atbalstītās investīcijas nedrīkst atbilst ekonomiski izdevīgai praksei. Tāpēc process vai procesi, ar kuriem atkritumus vai citus produktus, materiālus vai vielas sagatavo atkalizmantošanai vai reciklēšanai vai reciklē, nedrīkst atbilst ekonomiski izdevīgai vai iedibinātai komercpraksei. Vajadzības gadījumā tas jāpārbauda no tādas prakses viedokļa, ko parasti izmanto visā Savienībā un visās tehnoloģijās⁸⁴.
205. Ja atbalstu piešķir par atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītu savākšanu un šķirošanu, dalībvalstij jāpierāda, ka šāda dalīta savākšana un šķirošana šajā dalībvalstī ir nepietiekami attīstīta. Ja tiek piešķirts atbalsts pamatdarbības izmaksu segšanai, dalībvalstij jāpierāda, ka šāds atbalsts ir vajadzīgs pārejas periodā, lai veicinātu pāreju uz aprites ekonomiku, tostarp (bet ne tikai) sagatavošanu atkalizmantošanai, sagatavošanu reciklēšanai vai reciklēšanu. Dalībvalstij ir jāņem vērā visi pienākumi saskaņā ar paplašinātās ražotāja atbildības shēmām.

4.4.4.2 Piemērotība

206. Prasības, kas izklāstītas 207. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
207. Saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā”⁸⁵ uzņēmumus, kas rada atkritumus, nevajadzētu atbrīvot no to apstrādes izmaksām. Tādēļ atbalstam uzņēmumus, kas rada atkritumus, nevajadzētu atbrīvot no jebkādam izmaksām vai saistībām sakarā ar atkritumu apstrādi, kas tiem būtu jāsedz vai jāievēro saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem, tostarp saskaņā ar paplašinātās ražotāja atbildības shēmām. Turklāt atbalstam nevajadzētu atbrīvot uzņēmumus no izmaksām, kas būtu jāuzskata par parastām uzņēmuma izmaksām.

4.4.4.3 Samērīgums

208. Attiecināmās izmaksas ir papildu investīciju izmaksas, ko veido starpība starp atbalstīto investīciju vai darbības izmaksām un investīciju izmaksām hipotētiskajā scenārijā, kas var būt kāds no šiem:
- (a) salīdzināmas investīcijas, kā aprakstīts 197. punktā, kas būtu ticami realizējamas bez atbalsta un kas nesasniedz tādu pašu resursefektivitātes līmeni;
 - (b) atkritumu apstrāde, pamatojoties uz apstrādes darbību, kas atrodas zemāk atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā, vai resursu ziņā mazāk efektīvā veidā;
 - (c) tradicionālais ražošanas process attiecībā uz primāro izejmateriālu vai produktu, ja atkalizmantoto vai reciklēto (sekundāro) produktu tehniski un ekonomiski var aizstāt ar primāro izejmateriālu vai produktu, vai

⁸⁴ No tehnoloģiskā viedokļa, piemēram, var būt lietderīgi pārbaudīt, vai plānotās investīcijas ļaus sasniegt augstāku reciklējamības pakāpi vai reciklēta materiāla augstāku kvalitāti, salīdzinot ar parasto praksi.

⁸⁵ Definīciju sk. 18. punkta (53). apakšpunktā.

- (d) jebkāds cits hipotētisks scenārijs, kas balstīts uz pienācīgi pamatotiem pieņēmumiem.
209. Gadījumā, kad produkts, viela vai materiāls ir atkritumi, ja vien tos neizmanto atkal un nav likumīgas prasības šo produktu, vielu vai materiālu likvidēt vai citādi apstrādāt, attiecināmās izmaksas var atbilst investīcijām, kas nepieciešamas attiecīgā produkta, vielas vai materiāla atgūšanai.
210. Atbalsta pamata intensitāte nedrīkst pārsniegt 40 % no attiecināmajām izmaksām.
211. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem.
212. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
213. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem ekoinovācijas darbībām, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:
- (a) ekoinovācijas darbībai jābūt jaunai vai būtiski uzlabotai salīdzinājumā ar nozares vispārējo situāciju Savienībā⁸⁶;
 - (b) paredzamajam ieguvumam videi jābūt ievērojami lielākam nekā uzlabojumam, ko līdzīgās darbības jomās radītu vispārējās situācijas normālā attīstība⁸⁷;
 - (c) darbības novatoriskā būtība nepārprotami ietver risku tehnoloģiju, tirgus vai finanšu ziņā, kas ir lielāks nekā risks, kurš parasti saistīts ar salīdzināmām darbībām, kas neietver inovāciju⁸⁸.
214. Atkāpjoties no 210.–213. punkta, dalībvalsts, pamatojoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā norādīts 47., 50. un 51. punktā, var arī pierādīt, ka ir nepieciešama lielāka atbalsta intensitāte. Šādā gadījumā dalībvalstij jāveic *ex post* monitorings, lai pārbaudītu izdarītos pieņēmumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 53. punktā. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 50. un 51. punktā.

⁸⁶ Novatorisko raksturu dalībvalstis var pierādīt, piemēram, precīzi aprakstot attiecīgo inovāciju un tirgus nosacījumus tās ieviešanai vai izplatīšanai, salīdzinot to ar esošo situāciju attiecībā uz procesiem vai organizatoriskajiem paņēmieniem, ko parasti izmanto citi uzņēmumi tajā pašā nozarē.

⁸⁷ Ja, salīdzinot ekoinovācijas darbības ar standarta darbībām, kas neietver inovāciju, var izmantot kvantitatīvus parametrus, “ievērojami lielāks” nozīmē to, ka minimālajam uzlabojumam, kādu gaida no ekoinovācijas darbībām attiecībā uz vides apdraudējuma vai piesārņojuma samazināšanu vai lielāku energoefektivitāti vai resursefektivitāti, vajadzētu būt vismaz divreiz lielākam nekā minimālajam uzlabojumam, ko gaida no vispārējās tādu salīdzināmu darbību attīstības, kuras neietver inovāciju. Ja konkrētā gadījumā ierosinātā pieeja nav piemērojama vai ja nav iespējams veikt kvantitatīvo salīdzinājumu, valsts atbalsta pieteikuma dokumentā jāietver sīks apraksts par metodēm, kas izmantotas, lai novērtētu šo kritēriju, nodrošinot standartu, kas ir pielīdzināms ierosinātajai metodei.

⁸⁸ Šo risku dalībvalsts var pierādīt, piemēram, ar šādiem datiem: izmaksas attiecībā pret uzņēmuma apgrozījumu, izstrādei vajadzīgais laiks, no ekoinovācijas darbības sagaidāmie ieguvumi salīdzinājumā ar izmaksām un neizdošanās varbūtība.

215. Ja atbalstu piešķir atbilstoši konkurenci veicinošai konkursa procedūrai, ko veic saskaņā ar 48. un 49. punktā izklāstītajiem kritērijiem, atbalsta summu uzskata par samērīgu.
216. Atbalsts var segt arī pamatdarbības izmaksas, ja tas attiecas uz konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītu savākšanu un šķirošanu, lai tos sagatavotu atkalizmantošanai vai reciklēšanai, un šādā gadījumā jāizpilda šādi kumulatīvie nosacījumi.
- (a) atbalsts jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, ko veic saskaņā ar 48. un 49. punktā izklāstītajiem kritērijiem un kam nediskriminējoši ir jābūt atvērtai visiem tirgus dalībniekiem, kuri sniedz dalītas savākšanas un šķirošanas pakalpojumus;
 - (b) gadījumā, ja ir liela neskaidrība par pamatdarbības izmaksu turpmāko attīstību pasākuma laikā, konkursa procedūras plānā var ietvert noteikumus, kas ierobežo kompensāciju noteiktos labi identificējamos apstākļos, ja šie noteikumi un apstākļi ir pārrēdzami noteikti *ex ante*;
 - (c) jebkurš investīciju atbalsts, kas piešķirts attiecībā uz iekārtu, kuru izmanto konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu dalītai atkritumu savākšanai un šķirošanai, jāatskaita no darbības atbalsta, kas piešķirts attiecībā uz to pašu iekārtu, ja abi atbalsta veidi sedz tās pašas attiecināmās izmaksas;
 - (d) atbalstu var piešķirt uz laikposmu, kas nepārsniedz piecus gadus.

4.4.5 Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

217. Prasības, kas izklāstītas 218.–221. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
218. Atbalsts nedrīkst stimulēt atkritumu rašanos.
219. Atbalsts nedrīkst palielināt pieprasījumu pēc atkritumiem vai citiem materiāliem un resursiem, kurus paredzēts atkalizmantot, reciklēt vai atgūt, nepalielinot šo materiālu savākšanu.
220. Novērtējot atbalsta ietekmi uz tirgu, Komisija ņems vērā atbalsta iespējamo ietekmi uz to primāro un sekundāro materiālu tirgu darbību, kas saistīti ar attiecīgajiem produktiem.
221. Novērtējot atbalsta ietekmi uz pamatdarbības izmaksām, kas saistītas ar konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītu savākšanu un šķirošanu, lai tos sagatavotu atkalizmantošanai vai reciklēšanai, Komisija jo īpaši ņems vērā iespējamo mijiedarbību ar paplašinātās ražotāja atbildības shēmām attiecīgajā dalībvalstī.

4.5 Atbalsts tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, kas nav siltumnīcefekta gāzes

4.5.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

222. Paziņojumā par zaļo kursu paredzētajai nulles piesārņojuma iecerei būtu jānodrošina, ka līdz 2050. gadam piesārņojums tiek samazināts līdz līmenim, kas vairs nav kaitīgs cilvēkiem un dabas ekosistēmām un kas nepārkāpj planētas iespēju robežas, tādējādi radot netoksisku vidi saskaņā ar Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam⁸⁹ un Astotās vides rīcības programmas ilgtermiņa mērķiem⁹⁰. Savienība ir noteikusi īpašus mērķrādītājus piesārņojuma līmeņa samazināšanai, piemēram, tīrākam gaisam⁹¹ un nulles piesārņojumam ūdenstilpēs⁹², mazākam troksnim, plastmasas atkritumu un mikroplastmasas piesārņojumam un atkritumiem⁹³, kā arī mērķrādītājus attiecībā uz barības vielu un mēslošanas līdzekļu pārpalikumiem, kaitīgiem pesticīdiem un vielām, kas izraisa rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem⁹⁴.

223. Finansiāls atbalsts valsts atbalsta veidā var būtiski palīdzēt sasniegt vidisko mērķi samazināt tāda piesārņojuma veidus, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzu emisijas.

4.5.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

224. Atbalstu tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzu emisijas, var piešķirt investīcijām, kas ļauj uzņēmumiem pārsniegt Savienības vides aizsardzības standartus, paaugstināt vides aizsardzības līmeni, ja nav attiecīgu Savienības standartu, vai ievērot vēl spēkā nestājušos Savienības standartus.

⁸⁹ Sk. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030> Agenda for Sustainable Development web.pdf.

⁹⁰ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2030. gadam, COM(2020) 652 final.

⁹¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Programma "Tīru gaisu Eiropā"", COM(2013) 0918 final. Attiecībā uz piezemes ozonu, suspendētām daļiņām, slāpekļa oksīdiem, bīstamiem smagajiem metāliem un vairākiem citiem piesārņotājiem sk. arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/107/EK (2004. gada 15. decembris) par arsēnu, kadmiju, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskiem aromātiskiem ogļūdeņražiem apkārtējā gaisā (OV L 23, 26.1.2005., 3. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.). Attiecībā uz lielāko daļu svarīgu gaisa pārrobežu piesārņotāju — sēra dioksīdiem, slāpekļa oksīdiem, amonjaku, nemetāna gaistošiem organiskiem savienojumiem un suspendētām daļiņām — sk. arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

⁹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.), ir noteikts, ka visām virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu tilpēm ir jābūt ar labiem ķīmiskās kvalitātes rādītājiem, ja vien nav piemērojami izņēmumi.

⁹³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Rīcības plāns virzībai uz veselīgu planētu visai ES. Ceļā uz nulles piesārņojumu gaisā, ūdenī un augsnē", COM(2021) 400 final.

⁹⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Stratēģija "No lauka līdz galdam". Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā", COM(2020) 381 final.

225. Ja atbalstu piešķir kā tirgojamas emisijas atļaujas⁹⁵, atbalsta pasākumam jābūt strukturētam tā, lai sasniegtu vidiskos mērķus, pārsniedzot tos, kas jāsasniedz, pamatojoties uz Savienības standartiem, kuri ir obligāti attiecīgajiem uzņēmumiem.
226. Atbalstam galvenokārt jābūt vērstam uz tāda piesārņojuma prevenciju vai samazināšanu, kas tieši saistīts ar atbalsta saņēmēja darbību.
227. Ar atbalstu nedrīkst tikai pārvietot piesārņotājus no vienas nozares uz citu vai no viena vides aģenta uz citu (piemēram, no gaisa uz ūdeni). Ja atbalsts ir vērsts uz piesārņojuma samazināšanu, ar to jāsasniedz vispārējs piesārņojuma samazinājums.
228. Šī iedaļa neattiecas uz atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas 4.1. iedaļas piemērošanas joma. Ja pasākums veicina gan siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, gan tāda piesārņojuma prevenciju vai samazināšanu, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzu emisijas, pasākuma saderību novērtēs, pamatojoties uz 4.1. iedaļu vai šo iedaļu, atkarībā no tā, kurš no abiem mērķiem ir svarīgāks.

4.5.3 Stimulējoša ietekme

229. Šo pamatnostādņu 230. un 231. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
230. Atbalsts investīcijām, kas ļauj atbalsta saņēmējam pārsniegt piemērojamās Savienības standartus, veicina vidiskā vai enerģētikas mērķa sasniegšanu. Lai dalībvalstis neatturētu noteikt obligātos valsts standartus, kas ir stingrāki par attiecīgajiem Savienības standartiem, atbalsta pasākumiem var būt stimulējoša ietekme neatkarīgi no tā, vai pastāv obligāti valsts standarti, kas ir stingrāki par Savienības standartiem. Tas ietver, piemēram, pasākumus ūdens un gaisa kvalitātes uzlabošanai atbilstoši standartiem, kas ir augstāki par obligātajiem Savienības standartiem. Šāds pozitīvs devums pastāv arī tad, ja ir obligāti valsts standarti, kas pieņemti, ja Savienības standartu nav.
231. Tiks uzskatīts, ka atbalstam, ko piešķir, lai pielāgotos Savienības standartiem, kuri ir pieņemti, bet vēl nav stājušies spēkā, ir stimulējoša ietekme, ja investīcijas tiek veiktas un pabeigtas vismaz 18 mēnešus pirms Savienības standartu stāšanās spēkā.

4.5.4 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.5.4.1 Atbalsta nepieciešamība

232. Prasības, kas izklāstītas 233. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.1.1. iedaļā izklāstītajām prasībām.
233. Attiecībā uz atbalstu tirgojamu emisijas atļauju veidā⁹⁶ dalībvalstij jāpierāda, ka ir izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:

⁹⁵ Tirgojamās emisijas atļaujas var ietvert valsts atbalstu, jo īpaši, ja dalībvalstis piešķir atļaujas un kvotas zem to tirgus vērtības.

- (a) visu atļauju/kvotu izsole ievērojami paaugstina ražošanas izmaksas katrai nozarei vai individuālu atbalsta saņēmēju kategorijai;
- (b) ražošanas izmaksu ievērojamo palielinājumu nevar novirzīt uz lietotājiem, neradot pārdošanas apjomu ievērojamu samazinājumu⁹⁷;
- (c) atsevišķiem uzņēmumiem nozarē nav iespējas samazināt emisiju līmeni tā, lai cena par sertifikātu būtu pieņemama. To, ka enerģijas patēriņu nav iespējams samazināt, var pierādīt ar emisijas līmeņiem, kuri izriet no efektīvākā paņēmiena rādītājiem, kas tiek izmantots Eiropas Ekonomikas zonā, un izmantojot tos kā etalonu. Katrs uzņēmums, kas izmanto visefektīvāko paņēmieni, drīkst saņemt, lielākais, tādu kvotu, kura atbilst ražošanas izmaksu palielinājumam, kas izriet no tirgojamo emisijas atļauju shēmas, izmantojot visefektīvāko paņēmieni, un ko nevar novirzīt uz lietotājiem. Katrs uzņēmums, kuram būs sliktāks vidiskais sniegums, saņem mazāku kvotu, kas ir samērīga ar vidisko sniegumu.

4.5.4.2 Samērīgums

- 234. Attiecināmās izmaksas ir papildu investīciju izmaksas, kas tieši saistītas ar augstāka vides aizsardzības līmeņa sasniegšanu.
- 235. Papildu investīciju izmaksas veido starpība starp atbalstītajām investīciju izmaksām un investīciju izmaksām hipotētiskajā scenārijā, kā aprakstīts 197.–201. punktā. Ja projekts ietver agrīnu pielāgošanos Savienības standartiem, kas vēl nav stājušies spēkā, hipotētiskajam scenārijam vajadzētu būt principā tādam, kā aprakstīts 199. punktā.
- 236. Atbalsta pamata intensitāte nedrīkst pārsniegt 40 % no attiecināmajām izmaksām.
- 237. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem.
- 238. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
- 239. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem ekoinovācijas darbībām, ja ir izpildīti 213. punktā izklāstītie nosacījumi.
- 240. Atkāpjoties no 236.–239. punkta, dalībvalsts, pamatojoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā norādīts 47., 50. un 51. punktā, var arī pierādīt, ka ir nepieciešama lielāka atbalsta summa. Šādā gadījumā dalībvalstij jāveic *ex post* monitorings, lai pārbaudītu izdarītos pieņēmumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 53. punktā. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 50. un 51. punktā.

⁹⁶ Tirgojamās emisijas atļaujas var ietvert valsts atbalstu, jo īpaši, ja dalībvalstis piešķir atļaujas un kvotas zem to tirgus vērtības.

⁹⁷ Analīzi var veikt, pamatojoties uz aplēsēm par attiecīgās nozares produkta cenu elastību, kā arī uz citiem faktoriem un zaudēto pārdošanas apjomu aplēsēm un to ietekmi uz rentabilitāti atbalsta saņēmējam.

241. Ja atbalstu piešķir konkurenci veicinošas konkursa procedūras rezultātā, ko veic saskaņā ar 48. un 49. punktā izklāstītajiem kritērijiem, atbalsta summu uzskata par samērīgu.

242. Attiecībā uz atbalstu tirgojamu emisijas atļauju veidā Komisija arī pārbaudīs, vai:

- (a) atļauju vai kvotu sadale tiek veikta pārredzamā veidā, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem un pieejamajiem augstākās kvalitātes datu avotiem;
- (b) to tirgojamo atļauju vai kvotu kopējā summa, kas piešķirta katram uzņēmumam par cenu, kura ir zemāka par to tirgus vērtību, nepārsniedz to paredzamās vajadzības, kas prognozētas situācijai, kad tirdzniecības shēmas nav.

4.5.5 *Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*

243. Prasības, kas izklāstītas 244. punktā, ir piemērojamas papildus prasībām, kas izklāstītas 3.2.2. iedaļā.

244. Attiecībā uz atbalstu tirgojamu emisijas atļauju veidā Komisija arī pārbaudīs, vai:

- (a) atbalsta saņēmēju atlase ir balstīta uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem un atbalsta piešķiršana notiek principā tādā pašā veidā visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā;
- (b) sadales metodē netiek dota priekšroka noteiktiem uzņēmumiem⁹⁸ vai noteiktām nozarēm, ja vien tas nav pamatots ar pašas shēmas vides apsvērumiem vai ja šādi noteikumi ir nepieciešami, lai nodrošinātu saskaņotību ar citām vides rīcībpolitikām;
- (c) jaunpienācēji principā nedrīkst saņemt atļaujas vai kvotas ar izdevīgākiem nosacījumiem nekā esošie uzņēmumi, kas darbojas tajos pašos tirgos;
- (d) ja esošajām iekārtām tiek piešķirti lielāki piešķirumi salīdzinājumā ar jaunpienācējiem, nedrīkstētu rasties nepamatoti šķēršļi iekļūšanai tirgū.

4.6 **Atbalsts kontaminētu vietu remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, kā arī bioloģiskajai daudzveidībai un dabā balstītiem risinājumiem**

4.6.1 *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

245. Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam⁹⁹ mērķis ir aizsargāt dabu, apturēt ekosistēmu degradāciju un tās atjaunot un vadīt Eiropas Savienības bioloģiskās daudzveidības virzību uz atveseļošanos līdz 2030. gadam. Kā paziņojuma par zaļo kursu nozīmīga daļa tā nosaka augstus mērķrādītājus un saistības līdz 2030. gadam, lai panāktu veselīgas un noturīgas ekosistēmas.

⁹⁸ Piemēram, jaunpienācēji vai gluži pretēji — esošie uzņēmumi vai iekārtas.

⁹⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu”, COM(2020) 380 final.

246. Finansiāls atbalsts valsts atbalsta veidā var būtiski veicināt vidiskā mērķa sasniegšanu — bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzību un atjaunošanu — vairākos veidos, tostarp stimulējot postījumu novēršanu kontaminētās vietās, degradēto dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanu vai investīciju veikšanu ekosistēmu aizsardzībai.
247. ES Klimatadaptācijas stratēģijas¹⁰⁰ mērķis ir piesaistīt investīcijas dabā balstītos adaptācijas risinājumos¹⁰¹, ņemot vērā, ka to īstenošana plašā mērogā palielinātu klimata noturību un veicinātu vairāku Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu.

4.6.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

248. Šajā iedaļā ir iekļauti saderības noteikumi atbalsta pasākumiem kontaminēto vietu remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un atjaunošanai un dabā balstītiem klimatadaptācijas risinājumiem.
249. Šī iedaļa neattiecas uz:
- (a) atveseļošanu pēc elektrostaciju slēgšanas un ieguves darbībām, uz kurām attiecas 4.12. iedaļa;
 - (b) pasākumiem, kuru mērķis ir kontaminēto vietu remediācija, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošana, bioloģiskās daudzveidības aizsardzība vai atjaunošana un dabā balstīti klimatadaptācijas risinājumi un kurus atbalsta ar kompensācijām par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi;
 - (c) atbalstu dabas katastrofu, zemestrīču, lavīnu, zemes nogruvumu, plūdu, vētru, viesuļvētru, vulkānu izvirdumu un dabiskas izcelsmes savvaļas ugunsgrēku radīto postījumu atlīdzināšanai¹⁰².
250. Atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt šādām darbībām:
- (a) videi nodarītā kaitējuma, tostarp augsnes vai virszemes vai pazemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanās, remediācijai;
 - (b) dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai no degradēta stāvokļa;
 - (c) investīcijām, kas veicina bioloģiskās daudzveidības vai ekosistēmu aizsardzību vai atjaunošanu, ja šīs investīcijas palīdz sasniegt labu ekosistēmu stāvokli vai aizsargāt ekosistēmas, kas jau ir labā stāvoklī;
 - (d) investīcijām dabā balstītos klimatadaptācijas risinājumos.

¹⁰⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija”, COM(2021) 82 final.

¹⁰¹ <https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/>.

¹⁰² Uz atbalstu šāda kaitējuma atlīdzināšanai attiecas Regulas (ES) Nr. 651/2014 50. pants.

4.6.3 Stimulējoša ietekme

251. Prasības, kas izklāstītas 252.–255. punktā, ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
252. Atbalstu kontaminētu vietu remediācijai un dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un atjaunošanai un dabā balstītiem klimatadaptācijas risinājumiem var uzskatīt par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, tikai tad, ja piesārņojuma radītājs nav noskaidrots vai to nevar saukt pie juridiskas atbildības, lai finansētu darbus, kas nepieciešami, lai novērstu un izlabotu vides degradāciju un kontamināciju saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā”. Piesārņojuma radītājs ir subjekts, kas ir atbildīgs saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem katrā dalībvalstī, neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/35/ES¹⁰³, vai citiem attiecīgiem Savienības noteikumiem¹⁰⁴.
253. Neskarot principu “piesārņotājs maksā”, atbalstam subjektam, kas ir atbildīgs saskaņā ar piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, var būt stimulējoša ietekme, ja tas sedz papildu izmaksas, kas nepieciešamas, lai palielinātu dekontaminācijas vai atveseļošanas projekta darbības jomu vai vērienu, pārsniedzot juridiskās saistības, kas noteiktas piemērojamos Savienības vai valsts tiesību aktos. Dalībvalstij ir jāpierāda, ka ir īstenoti visi saprātīgie centieni, lai noskaidrotu atbildīgo uzņēmēju. Ja persona, kas ir atbildīga saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, nav noskaidrota vai tai nevar likt segt izmaksas, var uzskatīt, ka valsts atbalstam, kas piešķirts par visiem dekontaminācijas vai atveseļošanas darbiem, ir stimulējoša ietekme. Ja persona, kas izraisījusi kontamināciju vai citu kaitējumu videi, ir noskaidrota, dalībvalstij jāpierāda, ka ir veikti visi tiesiskie pasākumi, lai liktu piesārņojuma radītājam segt izmaksas, tostarp ir veiktas juridiskas darbības. Komisija var uzskatīt, ka uzņēmumam nevar likt segt tā radītās kontaminācijas remediācijas izmaksas, ja tas vairs juridiski neeksistē un nevienam citam uzņēmumam nevar uzskatīt par tā tiesību pārņēmēju¹⁰⁵, un ja nav finansiāla nodrošinājuma remediācijas izmaksu segšanai vai tas ir nepietiekams.
254. Valsts atbalstam nav stimulējošas ietekmes, ja to piešķir kompensācijas pasākumu īstenošanai Padomes Direktīvas 92/43/EEK¹⁰⁶ 6. panta 4. punkta nozīmē. Tomēr var uzskatīt, ka atbalstam, kas vajadzīgs, lai segtu papildu izmaksas nolūkā paplašināt šo pasākumu darbības jomu vai vērienu, pārsniedzot juridiskos pienākumus, kas noteikti minētās direktīvas 6. panta 4. punktā, ir stimulējoša ietekme.
255. Turklāt atbalstu kontaminētu vietu remediācijai un dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai uzskata par stimulējošu, ja remediācijas vai atveseļošanas izmaksas pārsniedz zemes vērtības pieaugumu.

¹⁰⁴ Sk. Komisijas paziņojumu “Pamatnostādnes, kas sniedz vienotu izpratni par jēdzienu “kaitējums videi”, kā definēts 2. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu”, 2021/C 118/01 (OV C 118, 7.4.2021., 1. lpp.).

¹⁰⁵ Sk. Komisijas Lēmumu C(2012) 558 galīgā redakcija (2012. gada 17. oktobris) lietā SA.33496 (2011/N) — Austrija — *Einzelfall, Altlast, DECON Umweltechnik GmbH*, 65.–69. apsvērumu (OV C 14, 17.1.2013., 1. lpp.).

¹⁰⁶ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

4.6.4 *Samērīgums*

256. Attiecināmās izmaksas ir:

- (a) izmaksas, kas rodas sakarā ar augsnes vai virszemes ūdeņu vai pazemes ūdeņu kvalitāti pasliktinoša vidiskā kaitējuma remediāciju;
- (b) atveseļošanas darbu izmaksas;
- (c) izmaksas, kas rodas par darbiem, kurus veic, lai aizsargātu vai atjaunotu bioloģisko daudzveidību;
- (d) izmaksas, kas rodas par darbiem, kurus veic, lai īstenotu dabā balstītus klimataadaptācijas risinājumus.

257. Visus izdevumus, kas rodas par vietas remediāciju vai atveseļošanu vai bioloģiskās daudzveidības aizsardzību vai atjaunošanu, vai dabā balstītu risinājumu īstenošanu, var uzskatīt par attiecināmajām izmaksām par kontaminētu vietu remediāciju vai atveseļošanu vai bioloģiskās daudzveidības aizsardzību vai atjaunošanu.

258. Atbalsts var segt 100 % no attiecināmajām izmaksām, atskaitot zemes vērtības pieaugumu. Izvērtējumi par zemesgabala vērtības pieaugumu sakarā ar teritorijas remediāciju vai atveseļošanu jāveic neatkarīgam kvalificētam ekspertam.

4.7 Atbalsts nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā

4.7.1 Atbalsts vides nodokļu un parafiskālo nodevu samazinājumu veidā

4.7.1.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

259. Vides nodokļus vai parafiskālās nodevas piemēro, lai palielinātu izmaksas par videi kaitīgu rīcību, tādējādi atturot no šādas rīcības un paaugstinot vides aizsardzības līmeni. Principā vides nodokļiem un parafiskālajām nodevām būtu jāatspoguļo kopējās izmaksas, kas rodas sabiedrībai, un attiecīgi nodokļu vai parafiskālo nodevu summai, kas samaksāta par emisiju vienību; citiem piesārņotājiem vai patērētājiem resursiem vajadzētu būt vienādiem visiem uzņēmumiem, kas ir atbildīgi par videi kaitīgu rīcību. Kaut gan vides nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumi var šo nodokļu mērķi ietekmēt nelabvēlīgi, šāda pieeja var tomēr būt nepieciešama, ja atbalsta saņēmējiem pretējā gadījumā būtu tādi nelabvēlīgāki konkurences apstākļi, kuru dēļ vides nodokli vai parafiskālo nodevu vispār nebūtu iespējams ieviest.

4.7.1.2 Darbības joma un atbalstītā darbība

260. Labvēlīgāka attieksme pret dažiem uzņēmumiem var veicināt augstāku vides nodokļu vai parafiskālo nodevu vispārējo līmeni. Attiecīgi vides nodokļu vai nodevu samazinājumi var vismaz netieši sekmēt augstāku vides aizsardzības līmeni. Tomēr nedrīkstētu graut vispārējo vides nodokļa vai parafiskālās nodevas mērķi, proti, atturēšanu no videi kaitīgas rīcības.

261. Komisija uzskatīs, ka nodokļu vai nodevu samazinājumi vispārējam izvirzītajam mērķim nekaitē un vismaz netieši sniedz ieguldījumu vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanā, ja dalībvalsts pierāda, ka ir izpildīti šādi divi nosacījumi:
- (a) samazinājumi ir pienācīgi vērsti uz tiem uzņēmumiem, kurus visvairāk skar augstāks nodoklis;
 - (b) vispārpiemērojamā nodokļu likme ir augstāka, nekā tā būtu gadījumā, ja nebūtu samazinājuma.
262. Šajā nolūkā Komisija novērtēs dalībvalstu sniegto informāciju. Minētajā informācijā būtu jāietver nozares vai atbalsta saņēmēju kategorijas, uz kurām attiecas nodokļu samazinājumi, un apraksts par galveno atbalsta saņēmēju situācija katrā attiecīgajā nozarē, kā arī skaidrojums par to, kā nodokļu piemērošana varētu sniegt ieguldījumu vides aizsardzībā. Nozares, kas tiesīgas saņemt samazinājumus, būtu pienācīgi jāraksturo, un būtu jāiesniedz saraksts ar lielākajiem atbalsta saņēmējiem katrā nozarē (ņemot vērā jo īpaši apgrozījumu, tirgus daļas un nodokļu bāzes lielumu).

4.7.1.3 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.7.1.3.1 Nepieciešamība

263. Šo pamatnostādņu 264. punktā noteiktās prasības ir piemērojamas papildus 3.2.1.1. iedaļā izklāstītajām prasībām.
264. Komisija uzskatīs atbalstu par nepieciešamu, ja būs izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:
- (a) atbalsta saņēmēju atlase ir balstīta uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, un atbalsta piešķiršana notiek principā vienādi visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā;
 - (b) nesamazināts vides nodoklis vai parafiskālā nodeva izraisa ievērojamu ražošanas izmaksu pieaugumu, ko aprēķina kā bruto pievienotās vērtības daļu katrai nozarei vai individuālo atbalsta saņēmēju kategorijai;
 - (c) ražošanas izmaksu ievērojamo pieaugumu nevarētu novirzīt uz lietotājiem, neradot pārdošanas apjomu ievērojamu samazinājumu.

4.7.1.3.2 Piemērotība

265. Šo pamatnostādņu 266. un 267. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
266. Komisija atbalsta shēmas atļaus uz ne vairāk kā 10 gadu laikposmu, pēc kura beigām dalībvalsts, ja tā būs atkārtoti izvērtējusi attiecīgo atbalsta pasākumu piemērotību, varēs pasākumu paziņot atkārtoti.
267. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu nodokļu vai nodevu samazinājuma veidā vai fiksētas ikgadējas kompensācijas veidā (nodokļu vai nodevu atmaksa), vai kombinējot abus minētos veidus. Nodokļu atmaksas pieejas izmantošanas priekšrocība ir tāda, ka

uzņēmumus joprojām ietekmē vides nodokļa vai nodevas radītais cenu signāls. Nodokļu atmaksas apmērs būtu jāaprēķina, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, tas ir, ražošanas līmeni un patēriņu vai piesārņojumu, kas uzņēmumam bija attiecīgajā bāzes gadā.

4.7.1.3.3 Samērīgums

268. Šo pamatnostādņu 3.2.1.3. iedaļa neattiecas uz atbalstu vides nodokļu un parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.
269. Komisija uzskatīs atbalstu par samērīgu, ja būs izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem:
- (a) atbalsta saņēmēji maksā vismaz 20 % no valsts vides nodokļa vai parafiskālās nodevas;
 - (b) nodokļa vai nodevas samazinājums nepārsniedz 100 % no valsts vides nodokļa vai parafiskālās nodevas, ir tas ir atkarīgs no tā, vai starp dalībvalsti un atbalsta saņēmējiem vai atbalsta saņēmēju apvienībām tiek noslēgti līgumi, saskaņā ar kuriem atbalsta saņēmēji vai atbalsta saņēmēju apvienības apņemas sasniegt vides aizsardzības mērķus, kuriem ir tāda pati ietekme kā tad, ja atbalsta saņēmēji vai atbalsta saņēmēju apvienības maksātu vismaz 20 % no valsts nodokļa vai nodevas. Šādi nolīgumi vai saistības cita starpā var attiekties uz enerģijas patēriņa samazināšanu, emisiju un citu piesārņotāju samazināšanu vai jebkādiem citiem vides pasākumiem.
270. Šiem nolīgumiem ir jāatbilst šādiem kumulatīviem nosacījumiem:
- (a) sarunas par nolīgumu saturu vada dalībvalsts, tajā ir norādīti mērķrādītāji un noteikts grafiks mērķrādītāju sasniegšanai;
 - (b) dalībvalsts nodrošina nolīgumos ietverto saistību neatkarīgu un regulāru uzraudzību;
 - (c) nolīgumi tiek periodiski pārskatīti, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību un citas norises, kā arī tajos paredz iedarbīgas soda sankcijas gadījumiem, ja saistības netiek izpildītas.

4.7.2 Atbalsts vides aizsardzībai nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā

4.7.2.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

271. Dalībvalstis var apsvērt vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanu, izmantojot nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu. Ja šādu samazinājumu mērķis ir stimulēt atbalsta saņēmējus sākt projektus vai darbības, kuru rezultātā tiek radīts mazāks piesārņojums vai samazinās resursu patēriņš, Komisija pasākumus novērtēs, ņemot vērā 4.7.2. iedaļā izklāstītās prasības.

4.7.2.2 Darbības joma un atbalstītā darbība

272. Šī iedaļa attiecas uz atbalstu videi nekaitīgiem projektiem un darbībām, uz kurām attiecas 4.2.–4.6. iedaļa un kuras tiek īstenotas kā nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumi.
273. Ja nodokļa vai nodevas samazinājuma galvenais mērķis ir dekarbonizācija, piemēro 4.1. iedaļu, nevis 4.7.2. iedaļu.

4.7.2.3 Stimulējoša ietekme

274. Šo pamatnostādņu 275. un 276. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
275. Par katru atbilstīgo projektu vai atsauces projektu atbalsta saņēmēju kategorijai dalībvalstij jāiesniedz skaitlisks aprēķins, kā noteikts 3.2.1.3. iedaļā (50. punkts), vai līdzvērtīgi dati, lai Komisija veiktu novērtējumu, salīdzinot atsauces projekta vai darbības finansējuma rentabilitāti ar nodokļu vai parafiskālās nodevas samazinājumu un bez tā, un parādot, ka samazinājums stimulē videi nekaitīgā projekta vai darbības īstenošanu.
276. Atbalstu projektiem, ko sāk pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas, uzskata par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, ja ir izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:
- (a) ar attiecīgo pasākumu tiesības uz atbalstu tiek noteiktas saskaņā ar objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, un dalībvalsts savu rīcības brīvību neīsteno nekādā citā veidā;
 - (b) pasākums ir pieņemts un ir stājies spēkā, pirms tiek sākts darbs pie atbalstāmā projekta vai sākta darbība, izņemot pēctecīgo fiskālo shēmu gadījumā, ja uz darbību jau agrāk ir attiekušās iepriekšējas shēmas nodokļu vai parafiskālo nodevu atvieglojumu veidā.

4.7.2.4 Samērīgums

277. Šo pamatnostādņu 3.2.1.3. iedaļa neattiecas uz atbalstu vides aizsardzībai vides nodokļu un parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.
278. Atbalsts nedrīkst pārsniegt parasto nodokļa vai nodevas likmi vai summu, kas būtu piemērojama citādi.
279. Ja nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājums ir saistīts ar investīciju izmaksām, atbalsts tiks uzskatīts par samērīgu, ja vien tas nepārsniedz atbalsta intensitāti un maksimālās atbalsta summas, kas paredzētas 4.2.–4.6. iedaļā. Gadījumos, kad minētajās iedaļās ir paredzēta konkurenci veicinoša konkursa procedūra, šī prasība neattiecas uz nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumiem.
280. Ja nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājums samazina pamatdarbības kārtējās izmaksas, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt starpību starp videi nekaitīgā risinājuma un videi mazāk labvēlīgā hipotētiskā scenārija pamatdarbības izmaksām. Jāņem vērā arī potenciālie izmaksu ietaupījumi vai papildu ieņēmumi, kas rodas videi mazāk kaitīgās

darbības rezultātā. Ja hipotētiskā scenārija darbība vai investīcijas nenotiek, atbalsts nedrīkst pārsniegt starpību starp pamatdarbības izmaksām un ieņēmumiem, ietverot saprātīgu peļņu attiecīgajā periodā, un dalībvalstij ir jāievieš atgūšanas mehānisms, lai nodrošinātu, ka pārākums tiek atgūts.

4.7.2.5 Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

281. Prasības, kas izklāstītas 282.–283. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
282. Valsts atbalsts principā jāpiešķir vienādi visiem atbilstīgiem uzņēmumiem, kuri darbojas tajā pašā saimnieciskās darbības nozarē un kuru faktiskā situācija attiecībā uz atbalsta pasākuma mērķiem vai uzdevumiem ir vienāda vai līdzīga.
283. Ja nodokļa vai parafiskālās nodevas samazinājums skar projektus, uz kuriem attiecas 4.3.1. iedaļas darbības joma, piemēro 161.–166. punktu; ja tas skar projektus, uz kuriem attiecas 4.3.2. iedaļas darbības joma, piemēro 184.–189. punktu.

4.8 Atbalsts elektroapgādes drošībai

4.8.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

284. Tirgus un regulējuma nepilnības var izpausties kā cenu signālu nespēja nodrošināt efektīvus investīciju stimulus, kas, piemēram, izraisa elektroenerģijas resursu struktūras, jaudas, elastīguma vai atrašanās vietas neatbilstību. Turklāt tehnoloģisku pārmaiņu un klimata problēmu izraisītās ievērojamās pārmaiņas enerģētikas nozarē rada jaunus problēmu uzdevumus, kas saistīti ar elektroapgādes drošības garantēšanu. Lai gan arvien integrētāks elektroenerģijas tirgus parasti ļaus apmainīties ar elektroenerģiju ES mērogā, tādējādi mazinot valstu elektroapgādes drošības problēmas, var rasties situācijas, kad dažās dalībvalstīs vai reģionos pat sasaistītos tirgos elektroapgādes drošību nevar garantēt vienmēr. Tāpēc dalībvalstis var apsvērt iespēju ieviest pasākumus noteikta elektroapgādes drošības līmeņa nodrošināšanai.

4.8.2 Darbības joma un atbalstītā darbība

285. Šajā iedaļā aplūkoti saderības noteikumi attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kuru mērķis ir paaugstināt elektroapgādes drošību. Tie ietver jaudas mehānismus un pārtraucamības shēmas tādu ilgtermiņa un īstermiņa piegādes drošības jautājumu risināšanai, kurus izraisījušas tirgus nepilnības, kas liedz veikt pietiekamas investīcijas elektroenerģijas ražošanas jaudā, uzglabāšanas vai pieprasījuma reakcijas risinājumos, kā arī tīkla rezervēs, kuru mērķis ir novērst elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu jaudas nepietiekamību.
286. Šādus pasākumus var arī izstrādāt, lai veicinātu vides aizsardzības mērķu sasniegšanu, piemēram, izslēdzot jaudu, kas rada lielāku piesārņojumu, vai paredzot pasākumus, kas atslāņošanas procesā nodrošina priekšrocības jaudai, kura mazāk kaitē videi.

4.8.3 Atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība

4.8.3.1 Konkrētu saimniecisko darbību attīstības veicināšana

287. Savos paziņojumos dalībvalstīm būtu jānorāda saimnieciskās darbības veidi, kas tiks attīstīti atbalsta rezultātā. Atbalsts elektroapgādes drošības paaugstināšanai tieši veicina tādu saimnieciskās darbības veidu attīstību, kas saistīti ar elektroenerģijas ražošanu, uzglabāšanu un pieprasījuma reakciju, tostarp jaunas investīcijas un esošo aktīvu efektīvu atjaunošanu un uzturēšanu. Tas var arī netieši veicināt daudzus saimnieciskās darbības veidus, kuros elektroenerģiju izmanto par ielaidi, tostarp apkures un transporta elektrifikāciju.

4.8.3.2 Stimulējoša ietekme

288. Atkāpjoties no 25., 26. un 27. punkta, ņemot vērā tirgus nepilnību vispārējo raksturu, kas var radīt vajadzību stimulēt elektroapgādes papildu drošību, dalībvalstis var izmantot pierādījumus, kas iesniegti saskaņā ar 4.8.4.1. iedaļu, lai pierādītu ierosinātā pasākuma stimulējošo ietekmi kopumā. Novērtējums, kas vajadzīgs apgādes drošības paaugstināšanas pasākuma nepieciešamības pierādīšanai, analizēšanai un skaitliskai novērtēšanai, ļauj salīdzināt situāciju apgādes drošības ziņā, ja pasākums tiek īstenots, un hipotētisku situāciju, ja tas netiek īstenots.

289. Piemēro 28., 29., 30. un 31. punktā izklāstītos noteikumus par stimulējošu ietekmi.

4.8.4 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.8.4.1 Nepieciešamība

290. Šo pamatnostādņu 3.2.1.1. iedaļa nav piemērojama elektroapgādes drošības pasākumiem.

291. Elektroapgādes drošības problēmas būtība un cēloņi un attiecīgi arī vajadzība pēc valsts atbalsta elektroapgādes drošības garantēšanai ir pienācīgi jāanalizē un jāizsaka ar kvantitatīviem rādītājiem, tostarp, kad un kur ir sagaidāms, ka problēma radīsies, atsaucoties uz uzticamības standartu, kas noteikts Regulas (ES) 2019/943 25. pantā. Būtu jāapraksta skaitliskā aprēķina mērvienība un jānorāda tā aprēķināšanas metode, attiecīgā gadījumā atsaucoties uz attiecīgajām nozares tiesību aktu prasībām.

292. Attiecīgā gadījumā elektroapgādes drošības problēmas identifikācijai būtu jāatbilst pēdējai pieejamai analīzei, ko *ENTSO-E* veicis attiecībā uz elektroenerģiju saskaņā ar iekšējā enerģijas tirgus tiesību aktiem, jo īpaši:

- (a) attiecībā uz pasākumiem, kuru mērķis ir resursu pietiekamības nodrošināšana, — saskaņā Regulas (ES) 2019/943 23. pantā paredzētajiem resursu pietiekamības novērtējumiem;
- (b) attiecībā uz pasākumiem, ar kuriem risina strukturālu pārslodžu problēmu, — saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 14. panta 2. punktā minētajiem ziņojumiem par strukturālām pārslodzēm un citām būtiskām fiziskām pārslodzēm starp tirdzniecības zonām un tajās.

293. Lai pamatotu apgādes drošības paaugstināšanas pasākumu nepieciešamību, dalībvalstis var atsaukties arī uz valsts resursu pietiekamības novērtējumu, ciktāl tas atļauts Regulas (ES) 2019/943 24. pantā.
294. Pasākumi, kas saistīti ar tuvākajā laikā gaidāmu elektroenerģētisko krīžu risku, būtu jāparedz valsts riskgataavības plānā, kas paredzēts Regulas (ES) 2019/941¹⁰⁷ 11. pantā.
295. Dalībvalstīm, kas ierosina ieviest vairākus pasākumus, kuru mērķis ir elektroapgādes drošības paaugstināšana, ir skaidri jāpaskaidro, kā tie mijiedarbosies nolūkā sasniegt (bet nepārsniegt) uzticamības standartu.
296. Ir jāapzina, kāda(-as) regulējuma vai tirgus nepilnība(-as) neļauj sasniegt pietiekamu elektroapgādes drošību (un attiecīgā gadījumā vides aizsardzības līmeni), ja intervence netiek veikta.
297. Ir arī jāapzina jau īstenojamie pasākumi konstatētās(-o) tirgus nepilnības(-u) mazināšanai.
298. Dalībvalstīm ir skaidri jānorāda iemesli, kādēļ nav gaidāms, ka tirgus garantēs elektroapgādes drošību, ja valsts atbalsts netiks sniegts, ņemot vērā notiekošo un plānoto tirgus un tehnoloģiju attīstību.
299. Savā novērtējumā Komisija ņems vērā šādus elementus, kas dalībvalstij jāiesniedz:
 - (a) enerģijas variablas ražošanas ietekmes novērtējums, tostarp novērtējums par ietekmi no kaimiņreģionu sistēmām;
 - (b) pieprasījuma puses līdzdalības ietekmes novērtējums, tostarp to pasākumu apraksts, kas paredzēti, lai veicinātu pieprasījuma puses pārvaldību;
 - (c) starpsavienojumu un svarīgākās pārvades tīkla infrastruktūras faktiskās vai iespējamās esības novērtējums, tostarp īstenojamo un plānoto projektu apraksts;
 - (d) citu tādu elementu novērtējums, kas varētu radīt vai saasināt elektroapgādes drošības problēmu, piemēram, maksimālo vairumtirdzniecības cenu ierobežojumi vai citas regulējuma vai tirgus nepilnības. Ja tas nepieciešams saskaņā ar Regulu (ES) 2019/943, par minētās regulas 20. panta 3. punktā minēto īstenošanas plānu ir vajadzīgs Komisijas atzinums, pirms var piešķirt atbalstu. Īstenošanas plāns un atzinums tiks ņemti vērā nepieciešamības novērtējumā.

4.8.4.2 Piemērotība

300. Šo pamatnostādņu 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama elektroapgādes drošības pasākumiem.
301. Dalībvalstīm pirmām kārtām būtu jāapsver alternatīvi veidi, kā panākt elektroapgādes drošību, jo īpaši tāda efektīvāka elektroenerģijas tirgus modeļa ieviešana, kas var

¹⁰⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/941 (2019. gada 5. jūnijs) par riskgataavību elektroenerģijas sektorā (Riskgataavības regula) (OV L 158, 14.6.2019., 1. lpp.).

mazināt tirgus nepilnības, kuras apdraud elektroapgādes drošību. To var panākt, piemēram, uzlabojot elektroenerģijas nebalansa norēķinu darbību, labāk integrējot variablu ražošanu, stimulējot un integrējot pieprasījuma reakciju un uzglabāšanu, nodrošinot efektīvus cenu signālus, likvidējot šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai un uzlabojot infrastruktūru, tostarp starpsavienojumu. Atbalstu var atzīt par piemērotu apgādes drošības paaugstināšanas pasākumiem, ja, neraugoties uz pienācīgiem jau īstenotiem vai plānotiem tirgus struktūras uzlabojumiem un investīcijām tīkla aktīvos, bažas par piegādes drošību tomēr saglabājas.

4.8.4.3 Atbilstība

302. Atbalsta pasākumam vajadzētu būt pieejamam visiem atbalsta saņēmējiem vai projektiem, kas tehniskā ziņā spēj efektīvi veicināt apgādes drošības paaugstināšanas mērķa sasniegšanu. Tas ietver ražošanu, uzkrāšanu un pieprasījuma reakciju, kā arī minēto jaudas veidu mazu vienumu apvienošanu lielākos blokos.
303. Par piemērotiem uzskatāmi tādi ierobežojumi dalībai apgādes drošības paaugstināšanas pasākumos, kuru mērķis ir nodrošināt, lai šie pasākumi nekaitētu vides aizsardzībai (sk. 325. un 326. punktu).
304. Dalībvalstis tiek mudinātas savos apgādes drošības paaugstināšanas pasākumos ieviest papildu kritērijus vai iezīmes, lai veicinātu videi mazāk kaitīgu tehnoloģiju izmantošanu (vai piesārņojošu tehnoloģiju izmantošanas ierobežošanu), kas nepieciešams nolūkā atbalstīt Savienības vides aizsardzības mērķu sasniegšanu. Šādiem papildu kritērijiem vai iezīmēm jābūt objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem attiecībā uz skaidri noteiktiem vides aizsardzības mērķiem, un to rezultātā atbalsta saņēmēji nedrīkst saņemt pārmērīgu kompensāciju.
305. Ja tas ir tehniski iespējams, elektroapgādes drošības paaugstināšanas pasākumiem jābūt pieejamiem tiešai pārrobežu līdzdalībai jaudas piegādātājiem, kas atrodas citā dalībvalstī. Dalībvalstīm nodrošina, ka ar aizrobežu jaudu, kas spējīga nodrošināt iekšzemes jaudai līdzvērtīgu tehniskās veiktspējas līmeni, ir iespējams piedalīties tajā pašā konkursa procedūrā, kurā piedalās ar iekšzemes jaudu. Dalībvalstis var prasīt, lai aizrobežu jauda atrodas dalībvalstī, kam ir tiešs tīkla savienojums ar dalībvalsti, kura īsteno pasākumu. Ir jāizpilda arī attiecīgie noteikumi, kas paredzēti Regulas (ES) 2019/943 26. pantā.

4.8.4.4 Sabiedriskā apspriešana

306. Pirms atbalsta paziņošanas, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos, dalībvalstīm ir publiski jāapspriežas par pasākumiem, kas jāpaziņo saskaņā ar šo iedaļu. Apspriešanās pienākums nav piemērojams attiecībā uz grozījumiem jau apstiprinātos pasākumos, kas nemaina to tvērumu vai atbilstību, un gadījumos, kas minēti 307. punktā. Lai noteiktu, vai pasākums ir pamatots, paturot prātā šajās pamatnostādņēs noteiktos kritērijus, ir vajadzīga šāda sabiedriskā apspriešanās:
 - a) par pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķiramais atbalsts ir 100 miljoni EUR gadā vai lielāks, — vismaz astoņas nedēļas ilga sabiedriskā apspriešanās, aptverot šādus jautājumus:

- (i) atbilstība;
 - (ii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi;
 - (iii) atbalsta piešķiršanas procedūras galvenie parametri¹⁰⁸, tostarp konkurences veicināšanai starp dažādu veidu atbalsta saņēmējiem paredzētajiem¹⁰⁹;
 - (iv) ja konkurenci veicinoša konkursa procedūra netiek izmantota — pieņēmumi un dati, kas ir tāda skaitliskā aprēķina pamatā, kuru izmanto atbalsta samērīguma, tostarp izmaksu, ieņēmumu, pieņēmumu par darbību un tās ilguma, kā arī WACC, pierādīšanai, un
 - (v) gadījumos, kad var tikt atbalstītas jaunas investīcijas ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, — ierosinātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Savienības klimata mērķrādītājiem;
- b) pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķirtais gada atbalsta apmērs ir mazāks nekā 100 miljoni EUR gadā, — vismaz četras nedēļas ilga sabiedriskā apspriešanās, aptverot šādus jautājumus:
- (i) atbilstība;
 - (ii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi, un
 - (iii) gadījumos, kad var tikt atbalstītas jaunas investīcijas ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, — ierosinātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Savienības klimata mērķrādītājiem.
307. Sabiedriskā apspriešana nav nepieciešama attiecībā uz pasākumiem, uz kuriem attiecas 306. punkta b) apakšpunkts, ja tiek izmantota konkurenci veicinoša konkursa procedūra un ar attiecīgo pasākumu neatbalsta investīcijas enerģijas ražošanā, kurā izmanto fosilo kurināmo.
308. Apspriešanās anketas jāpublicē publiskā tīmekļa vietnē. Dalībvalstīm jāpublicē atbilde uz apspriešanos, apkopojot un apsverot saņemtās atbildes. Tajā būtu jāiekļauj paskaidrojums par to, kā ierosinātā pasākuma darbības joma / atbilstība minimalizē tā iespējamo ietekmi uz konkurenci. Dalībvalstīm, paziņojot par atbalsta pasākumiem saskaņā ar šo iedaļu, jāsniedz saite uz apspriešanās gaitā saņemtajām atbildēm.
309. Ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija varētu apsvērt alternatīvu apspriešanās metožu izmantošanu, ja vien atbalsta (turpināšanas) īstenošanā tiek ņemts

¹⁰⁸ Piemēram, izpildes laiks starp konkursa procedūru un piegādes periodu, piedāvājuma noteikumi, cenu noteikšanas noteikumi.

¹⁰⁹ Piemēram, ja ir atšķirīgi līguma darbības termiņi, atšķirīga metodika dažādu tehnoloģiju attiecināmās jaudas / izlaides apjoma aprēķināšanai, atšķirīga metodika subsīdiju aprēķināšanai vai izmaksai.

vērā ieinteresēto personu viedoklis. Šādos gadījumos apspriešanās var būt jāapvieno ar koriģējošām darbībām, lai minimalizētu pasākuma iespējamo kropļojošo ietekmi.

4.8.4.5 Samērīgums

310. Noteikumi, kas izklāstīti 311., 312., 313. un 314. punktā, ir piemērojami papildus 48., 49. un 50. punktā izklāstītajiem noteikumiem.
311. Izpildes laikam no atbalsta piešķiršanas līdz termiņam, līdz kuram projekti ir jāīsteno, jābūt tādām, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci starp dažādajiem atbilstīgajiem projektiem.
312. Izņēmumi attiecībā uz prasību piešķirt atbalstu un noteikt atbalsta līmeni, izmantojot konkurenci veicinošu konkursa procedūru, var būt pamatoti tikai tad, ja ir pierādījumi, tostarp attiecīgā gadījumā jebkādi pierādījumi, kas iegūti sabiedriskajā apspriešanās, ka gaidāmā līdzdalība tādā konkursa procedūrām visticamāk, nebūs pietiekama konkurences nodrošināšanai.
313. Attiecībā uz individuālā atbalsta piešķirumiem, kas nav piešķirti konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, dalībvalstīm ir jāpamato piedāvātie atbalsta līmeņi, pamatojoties uz atsevišķiem darījumdarbības plāniem attiecībā uz konkrēto atbalstāmo projektu, tostarp visiem 50. un 51. punktā uzskaitītajiem elementiem.
314. Dalībvalstis var izmantot arī konkurenci veicinošus sertifikātu / piegādātāja pienākuma shēmas, ja:
 - (a) shēmā noteiktais pieprasījums ir mazāks nekā potenciālais piedāvājums, un
 - (b) pārpirkšanas/sankcijas cenu, ko piemēro patērētājam/piegādātājam, kurš nav nopircis nepieciešamo sertifikātu skaitu (proti, cenu, kas veido maksimālo summu, ko var maksāt par atbalstu), nosaka, pamatojoties uz zudušās slodzes vērtību.

4.8.5 *Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana*

315. Šo pamatnostādņu 3.2.2. iedaļa nav piemērojama elektroapgādes drošības pasākumiem.
316. Daudzos gadījumos apgādes drošības paaugstināšanas pasākumu mērķis ir radīt efektīvus stimulus pietiekamām vispārējām investīcijām visā sistēmā nolūkā sasniegt plānoto uzticamības standartu, un tādēļ tie ne vienmēr ir saistīti ar katra atbalsta saņēmēja konkrētām identificējamām investīcijām.
317. Atbalsts jāveido tā, lai uzturētu tirgu efektīvu darbību un saglabātu efektīvus darbības stimulus un cenu signālus.
318. Nedrīkst paredzēt stimulus tādas enerģijas ražošanai, kas aizstāj mazāk piesārņojošu veidu enerģiju.
319. Prasības, kas noteiktas 317. un 318. punktā, vairākumā gadījumu tiks izpildītas, ja pasākuma ietvaros maksā par jaudu (EUR par megavatu (MW)), nevis par

elektroenerģijas izlaidi (EUR/MWh). Ja ir maksājums par jaudu (MWh), jāpievērš papildu uzmanība tam, lai tiktu novērsta nelabvēlīga ietekme uz tirgu un netiktu aizstāti mazāk piesārņojoši ražošanas avoti.

320. Piegādes drošības pasākumiem jāatbilst visiem attiecīgajiem izstrādes nosacījumiem, kas paredzēti Regulas (ES) 2019/943¹¹⁰ 22. pantā.
321. Lai nodrošinātu, ka netiek izkropļota cenu veidošana tirgū, attiecībā uz stratēģiskajām rezervēm un jebkuriem citiem pasākumiem, kur jauda tiek turēta ārpus tirgus, piemēro šādas papildu kumulatīvas prasības:
- (a) pasākuma resursus dispečē tikai tad, ja pārvades sistēmu operatori, visticamāk, izsmels savus balansēšanas resursus, lai panāktu līdzsvaru starp pieprasījumu un piedāvājumu;¹¹¹
 - (b) nebalansa norēķinu periodos, kad tiek dispečēti pasākumā ietvertie resursi, nebalanss tirgū tiek izlīdzināts vismaz zudušās slodzes vērtībā¹¹² vai vērtībās, kas pārsniedz tekošās dienas tehniskās cenas limitu¹¹³, atkarībā no tā, kura vērtība ir lielāka;
 - (c) pasākuma izlaidi pēc dispečēšanas attiecina uz balansatbildīgajām pusēm, izmantojot nebalansa norēķinu mehānismu;
 - (d) pasākumā ietvertos resursus vismaz uz līguma darbības laiku tur ārpus enerģijas tirgiem.
322. Attiecībā uz jaudas mehānismiem dalībvalstīm jānodrošina, ka jaudas piegādātāji cits citam var nodot jaudas piedāvājuma saistības.
323. Elektroapgādes drošības pasākumi nedrīkstētu:
- (a) radīt nepamatotus tirgus izkropļojumus vai ierobežot starpzonu tirdzniecību;
 - (b) mazināt stimulus investēt starpsavienojumu jaudā, piemēram, samazinot pārslodzes ieņēmumus esošajiem vai jauniem starpsavienojumiem;
 - (c) apgrūtināt tirgus sasaisti, tostarp attiecībā uz tekošās dienas un balansēšanas tirgiem;
 - (d) ietekmēt investīciju lēmumus attiecībā uz jaudu, kas bija pirms pasākuma.
324. Lai nemazinātu stimulus attiecībā uz pieprasījumu reakciju un nesaasinātu tirgus nepilnības, kas rada vajadzību pēc apgādes drošības paaugstināšanas pasākumiem, un

¹¹⁰ Attiecībā uz pasākumiem, ko iekļauj Regulā (ES) 2019/941 minētajā riskgataavības plānā, sk. arī minētās regulas 16. panta 1. punktu.

¹¹¹ Minētā prasība neskar resursu aktivizēšanu pirms faktiskās dispečēšanas, lai ievērotu resursu izmaiņu ierobežojumus un operacionālās prasības. Stratēģiskās rezerves izlaidi aktivizēšanas laikā neattiecinā uz balansa grupām vairumtirgos, un tā nemaina šo grupu nebalansu.

¹¹² Kā noteikts saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 11. pantu.

¹¹³ Kā minēts Regulas (ES) 2019/943 10. panta 1. punktā.

nodrošinātu, ka intervence apgādes drošības paaugstināšanai ir pēc iespējas ierobežota, apgādes drošības paaugstināšanas pasākuma izmaksas būtu jāsedz tirgus dalībniekiem, kas rada vajadzību pēc pasākuma. Piemēram, to var panākt, novirzot apgādes drošības paaugstināšanas pasākuma izmaksas elektroenerģijas patērētājiem laikā, kad pieprasījums pēc elektroenerģijas ir maksimāls.

325. Komisija uzskata, ka noteikti atbalsta pasākumi negatīvi ietekmē konkurenci un tirdzniecību, un tas, visticamāk, netiks kompensēts. Proti, daži atbalsta pasākumi var saasināt tirgus nepilnības un padarīt to neefektīvu, kaitējot patērētāju un sociālajai labklājībai. Piemēram, pasākumi, tostarp tīkla rezerves un pārtraucamības shēmas, kas pārsniedz emisiju robežvērtību, kuru piemēro jaudas mehānismiem, kas noteikti Regulas (ES) 2019/943 22. pantā, un kas var stimulēt jaunas investīcijas enerģētikā, kuras pamatā ir vispiesārņojošākais fosilais kurināmais/degviela, piemēram, ogles, dīzeļdegviela, lignīts, nafta, kūdra un degslānekļis, saasina tirgus radītās negatīvās vidiskās eksternalitātes.
326. Pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas enerģijas ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, var uzlabot elektroapgādes drošību, bet ilgtermiņā vēl vairāk saasināt negatīvās vidiskās eksternalitātes salīdzinājumā ar alternatīvām investīcijās tehnoloģijās, kas nerada emisijas. Lai Komisija, izmantojot balansa pārbaudi, varētu pārbaudīt, vai šādu pasākumu negatīvo ietekmi atsver to pozitīvā ietekme, dalībvalstīm būtu jāpaskaidro, kā tās nodrošinās, ka šādas investīcijas palīdzēs sasniegt Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju. Dalībvalstīm jo īpaši būtu jāpaskaidro, kā tiks novērsta šīs gāzi izmantojošās enerģijas ražošanas iesīkste. Piemēram, tas var ietvert saistību noteikšanu saņēmējam īstenot dekarbonizācijas tehnoloģijas, piemēram, CCS/CCU, vai aizstāt dabasgāzi ar atjaunojamo vai mazoglekļa gāzi, vai arī slēgt staciju termiņā, kas atbilst Savienības klimata mērķrādītājiem.
327. Attiecībā uz individuālā atbalsta pasākumiem vai shēmām, kur ieguvēji ir tikai īpaši ierobežots atbalsta saņēmēju skaits vai pašreizējais atbalsta saņēmējs, dalībvalstīm papildus būtu jāpierāda, ka ierosinātā atbalsta pasākuma rezultātā neradīsies lielāka ietekme tirgū.

4.9 Atbalsts energoinfrastruktūrai

4.9.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

328. Lai sasniegtu Savienības klimata mērķrādītājus, būs vajadzīgas ievērojamas investīcijas un energoinfrastruktūras modernizācija. Mūsdienīgai energoinfrastruktūrai ir būtiska nozīme tāda integrēta enerģijas tirgus darbībā, kas sekmē klimata mērķrādītāju sasniegšanu, vienlaikus nodrošinot energoapgādes drošību Savienībā. Atbilstoša energoinfrastruktūra ir nepieciešams efektīva enerģijas tirgus elements. Energoinfrastruktūras uzlabošana sekmē sistēmas stabilitāti, resursu pietiekamību, dažādu energoresursu integrāciju un energoapgādi nepietiekami attīstītos tīklos.
329. Ja tirgus dalībnieki nevar nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru, var būt nepieciešams valsts atbalsts, lai pārvarētu tirgus nepilnības un nodrošinātu, ka ir apmierinātas Savienības būtiskās vajadzības attiecībā uz infrastruktūru. Tirgus nepilnība, kas var rasties energoinfrastruktūras jomā, ir saistīta ar koordinācijas problēmām. Atšķirīgas

investoru intereses, neskaidrība par sadarbības iznākumu un tīkla ietekme var aizkavēt projekta attīstību vai tā efektīvu plānošanu. Tajā pašā laikā energoinfrastruktūra var radīt būtiskas pozitīvas eksternalitātes, tādējādi infrastruktūras izmaksas un ieguvumi var nevienlīdzīgā mērā skart dažādus tirgus dalībniekus un dalībvalstis. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsts energoinfrastruktūrai var labvēlīgi ietekmēt iekšējo tirgu, palīdzot novērst minētās tirgus nepilnības. Tas jo īpaši attiecas uz infrastruktūras projektiem ar pārrobežu ietekmi, piemēram, kopīgu interešu projektiem, kas definēti Regulas (EK) Nr. 347/2013 4. pantā.

4.9.2 Darbības joma

330. Šī iedaļa attiecas uz atbalstu energoinfrastruktūras būvniecībai vai modernizācijai, kā definēts 2.4. iedaļas 18. punkta (35) apakšpunktā. Ja vien projekts nav izslēgts no valsts atbalsta kontroles (sk. 331. punktu), Komisija to novērtēs, kā izklāstīts šajā iedaļā.
331. Uz investīcijām energoinfrastruktūrā, kas tiek veiktas likumīga monopola satvarā, neattiecas valsts atbalsta noteikumi. Enerģētikas nozarē tas jo īpaši attiecas uz dalībvalstīm, kurās konkrētu infrastruktūru būvniecība un ekspluatācija ar likumu ir rezervēta tikai PSO vai SSO.
332. Komisija uzskata, ka likumīgs monopols, kas nepieļauj konkurences izkropļojumus, pastāv, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:
- (a) uz infrastruktūras būvniecību un ekspluatāciju attiecas likumīgs monopols, kas izveidots saskaņā ar Savienības tiesību aktiem; tādā gadījumā PSO/SSO juridiski ir vienīgais subjekts, kam ir tiesības veikt noteikta veida investīcijas, un neviens cits subjekts nevar ekspluatēt alternatīvu tīklu¹¹⁴;
 - (b) likumīgais monopols nepieļauj ne vien konkurenci attiecīgajā tirgū, bet arī konkurenci par šo tirgu — tas nepieļauj nekādu iespējamu konkurenci par attiecīgās infrastruktūras ekskluzīvā operatora statusa iegūšanu;
 - (c) konkrētais pakalpojums nekonkurē ar citiem pakalpojumiem;
 - (d) ja energoinfrastruktūras operators darbojas citā (ģeogrāfiskā vai produktu) tirgū, kurā konkurence ir pieļauta, ir izslēgta šķērssubsidēšanas iespēja; tas nozīmē, ka ir jākārt atsevišķa uzskaitē, izmaksas un ieņēmumi ir pienācīgi jāsadala un ir jānodrošina, ka publiskais finansējums, kas piešķirts pakalpojumam, uz kuru attiecas likumīgais monopols, nenāk par labu citām darbībām. Attiecībā uz energoinfrastruktūru un gāzes infrastruktūru, tā kā saskaņā gan ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK, gan ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/73/EK 31. pantu vertikāli integrētiem subjektiem ir

¹¹⁴ Likumīgs monopols pastāv, ja konkrēts pakalpojums ar likumu vai regulatīviem pasākumiem ir rezervēts ekskluzīvam pakalpojumu sniedzējam noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā (arī vienā dalībvalstī), ar skaidru aizliegumu jebkuram citam operatoram sniegt šādu pakalpojumu (pat ne lai apmierinātu konkrētu lietotāju grupu iespējamu atlikuma pieprasījumu). Tomēr tikai tas vien, ka publiska pakalpojuma sniegšana ir uzticēta konkrētam uzņēmumam, nenozīmē, ka šādam uzņēmumam ir likumīgs monopols.

jākārto atsevišķa uzskaitē par katru no to darbībām, šī prasība, visticamāk, būs izpildīta.

333. Tāpat Komisija uzskata, ka investīcijas neietver valsts atbalstu, ja energoinfrastruktūra tiek ekspluatēta “dabiska monopola apstākļos”, kuru uzskata par pastāvošu, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:
- (a) infrastruktūrai nav tiešas konkurences, kā tas ir gadījumā, ja energoinfrastruktūra nav ekonomiski pārņemama un tādējādi tajā nav iesaistīti citi operatori, izņemot PSO/SSO;
 - (b) alternatīvs finansējums tīkla infrastruktūrā papildus tīkla finansējumam attiecīgajā nozarē un dalībvalstī ir nenožīmīgs;
 - (c) infrastruktūra ir veidota nevis tā, lai selektīvi atbalstītu kādu konkrētu uzņēmumu vai nozari, bet gan sniegtu labumu sabiedrībai kopumā, kas parasti attiecas uz gāzes un elektroenerģijas infrastruktūru.
334. Dalībvalstīm arī jānodrošina, ka enerģētikas tīklu infrastruktūras būvniecībai paredzēto finansējumu nevar izmantot, lai šķērssubsidētu vai netieši subsidētu citas saimnieciskās darbības, tostarp infrastruktūras ekspluatāciju. Attiecībā uz elektroenerģijas un gāzes infrastruktūru sk. 332. punkta (d) apakšpunktu.

4.9.3 Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.9.3.1 Nepieciešamība un piemērotība

335. Šo pamatnostādņu 3.2.1.1. un 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama atbalstam energoinfrastruktūrai.
336. Energoinfrastruktūru parasti finansē no tarifiem, ko maksā lietotāji. Daudzām infrastruktūras kategorijām minētie tarifi tiek regulēti, lai nodrošinātu nepieciešamo investīciju līmeni, vienlaikus saglabājot lietotāju tiesības.
337. Valsts atbalsta piešķiršana ir veids, kā novērst tirgus nepilnības, neizmantojot obligātus tarifus, ko maksā lietotāji. Tāpēc, lai pierādītu vajadzību pēc valsts atbalsta, piemēro šādus principus:
- (a) Komisija uzskata, ka attiecībā uz kopīgu interešu projektiem, kuri definēti Regulas (ES) Nr. 347/2013 4. pantā un uz kuriem pilnībā attiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, tirgus nepilnības koordinācijas problēmu ziņā ir tādas, ka finansējums, izmantojot tarifus, var būt nepietiekams, tāpēc var piešķirt valsts atbalstu;
 - (b) attiecībā uz kopīgu interešu projektiem, uz kuriem daļēji vai pilnībā neattiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, un attiecībā uz citu kategoriju infrastruktūru Komisija katrā gadījumā atsevišķi novērtēs vajadzību pēc valsts atbalsta. Novērtējumā Komisija ņems vērā šādus faktorus: i) cik lielā mērā tirgus nepilnība rada nepietiekamu nepieciešamās infrastruktūras nodrošinājumu; ii) cik lielā mērā infrastruktūra ir pieejama trešām personām un uz to attiecas tarifu regulējums, un iii) cik lielā mērā projekts veicina energoapgādes drošību Savienībā.

4.9.3.2 Atbalsta samērīgums

338. Samērīgums tiks novērtēts, pamatojoties uz finansējuma deficīta principu, kā noteikts 47., 50. un 51. punktā. Attiecībā uz atbalstu infrastruktūrai, kā paskaidrots 51. punktā, hipotētisko scenāriju uzskata par situāciju, kurā projekts netiktu īstenots. Atgūšanas mehānismu ieviešana ir nepieciešama gadījumos, kad pastāv ievērojams negaidītas papildu peļņas risks, piemēram, kad atbalsts gandrīz sasniedz atļauto maksimālo atbalstu, vienlaikus saglabājot stimulus atbalsta saņēmējiem minimalizēt izmaksas un laika gaitā darbījumbūvību attīstīt efektīvāk.

4.9.4 *Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana*

339. Šo pamatnostādņu 3.2.2. iedaļa nav piemērojama energoinfrastruktūrai. Analizējot valsts atbalsta energoinfrastruktūrai ietekmi uz konkurenci, Komisija izmantos turpmāk izklāstīto pieeju.
- (a) Ņemot vērā spēkā esošās prasības atbilstīgi iekšējā enerģijas tirgus tiesību aktiem, kā mērķis ir stiprināt konkurenci, Komisija kopumā uzskatīs, ka energoinfrastruktūras atbalstam, uz ko attiecas pilnīgs iekšējā tirgus regulējums, nav pārmērīgas kropļojošas ietekmes.
 - (b) Attiecībā uz infrastruktūras projektiem, uz kuriem daļēji vai pilnībā neattiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, Komisija katrā gadījumā atsevišķi novērtēs iespējamās konkurences izkropļojumus, jo īpaši ņemot vērā to, cik lielā mērā atbalstītā infrastruktūra ir pieejama trešām personām, kā arī piekļuvi alternatīvai infrastruktūrai, privāto investīciju izstumšanu un atbalsta saņēmēja vai saņēmēju konkurences stāvokli. Attiecībā uz infrastruktūru, uz kuru neattiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, negatīvo kropļojošo ietekmi uz konkurenci uzskata par īpaši nopietnu.
 - (c) Papildus iepriekš izklāstītajai pieejai Komisija uzskata, ka attiecībā uz investīcijām dabasgāzes infrastruktūrā pozitīvā ietekme uz konkurenci acīmredzami pārsniedz tās negatīvo ietekmi gadījumos, kad infrastruktūra ir piemērota izmantošanai ūdeņradim un atjaunīgajām gāzēm vai nebioloģiskas izcelsmes degvielām. Ja tā nav, tad, lai kompensētu negatīvo ietekmi uz konkurenci, attiecīgajai dalībvalstij jāpierāda: i) kāpēc nav iespējams izstrādāt projektu tā, lai tas būtu piemērots izmantošanai ūdeņradim un atjaunīgajām gāzēm vai nebioloģiskas izcelsmes degvielai, ii) kāpēc projekts nerada iesīkstes efektu attiecībā uz dabasgāzes izmantošanu un iii) kā investīcijas palīdz sasniegt Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju.

4.10 Atbalsts centralizētai siltumapgādei vai aukstumapgādei

4.10.1 *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

340. Centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu būvniecība vai modernizācija var sekmēt vides aizsardzību, uzlabojot atbalstītās sistēmas energoefektivitāti un palielinot tās ilgtspēju. Tomēr ar centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes

nodrošināšanu saistīto vidisko eksternalitāšu dēļ investīcijas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu būvniecībā un modernizācijā var izrādīties neefektīvas. Valsts atbalsts var palīdzēt novērst šo tirgus nepilnību, piesaistot efektīvas papildu investīcijas.

4.10.2 *Darbības joma un atbalstītā darbība*

341. Šī iedaļa attiecas uz atbalstu energoefektīvas centralizētas siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu būvniecībai vai modernizācijai. Atbalstītās investīcijas var attiekties uz siltuma/aukstuma ražošanas un uzglabāšanas stacijām vai sadales tīklu, vai abiem.
342. Šādi atbalsta pasākumi parasti attiecas uz ražošanas bloka būvniecību vai modernizāciju ar mērķi izmantot atjaunojamus energoresursus, atlikumsiltumu vai augstas efektivitātes koģenerāciju, tostarp siltumenerģijas uzglabāšanas risinājumus, vai uz sadales tīkla modernizāciju ar mērķi samazināt zudumus un palielināt efektivitāti, tostarp izmantojot viedus un digitālus risinājumus.
343. Ja dalībvalsts investē centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas modernizācijā, neievērojot energoefektivitātes standartu, tai jāapņemas uzsākt darbu, lai sasniegtu atbilstību minētajam standartam trīs gadu laikā pēc modernizācijas.

4.10.3 *Nepieciešamība un piemērotība*

344. Šo pamatnostādņu 3.2.1.1. un 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama atbalstam centralizētajai siltumapgādei vai aukstumapgādei. Komisija uzskata, ka valsts atbalsts var palīdzēt novērst tirgus nepilnības, veicot investīcijas, kas vajadzīgas energoefektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu izveidei. Turklāt valsts atbalsts energoefektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām, kurās par ielaides kurināmo izmanto atkritumus, tostarp atlikumsiltumu, var sekmēt vides aizsardzību ar nosacījumu, ka nav atkāpju no atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas principa¹¹⁵.

4.10.4 *Atbalsta pasākuma samērīgums*

345. Samērīgums tiks novērtēts, pamatojoties uz finansējuma deficīta principu, kā noteikts 47., 50. un 51. punktā.
346. Attiecībā uz sadales tīklu būvniecību un modernizāciju, kā izklāstīts 51. punktā, hipotētiskais scenārijs būtu situācija, kurā projekts netiktu īstenots.

¹¹⁵ Atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā ietilpst a) atkritumu rašanās novēršana, b) sagatavošana atkalizmantošanai, c) reciklēšana, d) cita atgūšana, piemēram, enerģijas atgūšana, un e) likvidēšana. Sk. Direktīvas 2008/98/EK 4. panta 1. punktu.

4.10.5 *Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana*

347. Šo pamatnostādņu 3.2.2. iedaļa nav piemērojama centralizētajai siltumapgādei vai aukstumapgādei. Komisija uzskata, ka tādu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu modernizācijai vai būvniecībai, kurās izmanto vispiesārņojošāko fosilo kurināmo/degvielu, piemēram, ogles, lignītu, naftu un dīzeļdegvielu, ir negatīva ietekme uz konkurenci un tirdzniecību, un maz ticams, ka to būtu iespējams kompensēt, ja vien nav izpildīti šādi nosacījumi:

- (a) atbalsts neattiecas tikai uz sadales tīkla modernizāciju;
- (b) sadales tīkls ir vai kļūst piemērots no atjaunojamiem energoresursiem iegūta siltuma vai aukstuma transportēšanai;
- (c) investīciju rezultātā nepalielinās enerģijas ražošana no vispiesārņojošākā fosilā kurināmā (piemēram, pievienojot papildu lietotājus);
- (d) ir skaidrs grafiks, kurā ietvertas stingri noteiktas saistības attiecībā uz atteikšanos no vispiesārņošākā fosilā kurināmā, kas atbilst Savienības 2030. gada klimata mērķrādītājam un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītājam.

348. Attiecībā uz centralizētās siltumapgādes iekārtu būvniecību vai modernizāciju pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas enerģijā, kuras pamatā ir dabasgāze, var īstermiņā samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, bet ilgākā laika posmā saasināt negatīvās vidiskās eksternalitātes salīdzinājumā ar investīcijām alternatīvos enerģijas veidos. Lai uzskatītu, ka šīm investīcijām dabasgāzē ir pozitīva ietekme uz vidi, dalībvalstīm ir jāpaskaidro, kā tās nodrošinās, ka investīcijas sekmē Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāja un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāja sasniegšanu, un jo īpaši tas, kā tās izvairīsies no iesīkstes šajā ar gāzi darbināmajā enerģijas ražošanā vai ar gāzi darbināmas enerģijas ražošanas iekārtās. Piemēram, tas var ietvert saistību noteikšanu atbalsta saņēmējam īstenot CCS/CC vai aizstāt dabasgāzi ar atjaunīgo vai mazoglekļa gāzi, vai arī slēgt staciju termiņā, kas atbilst Savienības klimata mērķrādītājiem.

349. Analizējot valsts atbalsta centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām ietekmi uz konkurenci un samērojot to ar atbalstīto saimniecisko darbību, Komisija veiks katra atsevišķā gadījuma novērtējumu, samērojot projekta ieguvumus energoefektivitātes un ilgtspējas ziņā ar negatīvo ietekmi uz konkurenci un jo īpaši iespējamo negatīvo ietekmi uz alternatīvajām tehnoloģijām vai siltumapgādes un aukstumapgādes pakalpojumu sniedzējiem un tīkliem.

4.11 Atbalsts, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumu energoietilpīgiem lietotājiem

4.11.1 *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

350. Savienības ekonomikas pārveide saskaņā ar paziņojumu par zaļo kursu daļēji tiek finansēta no nodevām par elektroenerģijas patēriņu. Lai īstenotu zaļo kursu, dalībvalstīm jāievieš vērienīgas dekarbonizācijas rīcībpolitikas nolūkā līdz 2030. gadam ievērojami samazināt Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas un līdz 2050. gadam

panākt klimatneitralitāti. Šajā sakarā ir iespējams, ka dalībvalstis turpinās šādas rīcībpolitikas finansēt no nodevām, un tāpēc ir iespējams, ka šīs nodevas varētu palielināties.

351. Attiecībā uz dažām ekonomikas nozarēm, kas ir īpaši cieši saistītas ar starptautisko tirdzniecību un kas vērtības radīšanā lielā mērā izmanto elektroenerģiju, pienākums minētās nodevas maksāt pilnā apmērā var radīt būtisku papildu slogu. Šis slogs var palielināt risku, ka darbības šajās nozarēs tiks pārceltas ārpus Eiropas Savienības uz vietām, kurās vidisko disciplīnu nav vai tās nav tik vērienīgas. Turklāt šādas nodevas palielina elektroenerģijas izmaksas salīdzinājumā ar tiešo emisiju izmaksām un tādējādi var kavēt ražošanas procesu elektrifikāciju, kam ir izšķiroša nozīme Savienības ekonomikas veiksmīgā dekarbonizācijā. Lai šos riskus mazinātu, dalībvalstis var minētās nodevas samazināt uzņēmumiem, kas darbojas attiecīgajās ekonomikas nozarēs.
352. Šajā iedaļā ir izklāstīti kritēriji, ko Komisija piemēros, novērtējot saimnieciskās darbības attīstību, kā arī to, kāda ir konkrētiem energoietilpīgiem lietotājiem piešķirto elektroenerģijas nodevu samazinājumu stimulējošā ietekme, nepieciešamība, piemērotība, samērīgums un ietekme uz konkurenci. Saderības kritēriji, kas izklāstīti 3. nodaļā, attiecas tikai uz tiem kritērijiem, attiecībā uz kuriem šajā iedaļā nav paredzēti īpaši noteikumi.
353. Komisija ir izmantojusi attiecīgus pasākumus, lai apzinātu nozares, kas ir īpaši pakļautas 351. punktā minētajiem riskiem, un ir ieviesusi samērīguma prasības, ņemot vērā, ka gadījumos, kad samazinātās nodevas ir pārāk lielas vai piešķirtas pārāk daudziem elektroenerģijas patērētājiem, var tikt apdraudēts kopējais finansējums no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas atbalstam un konkurences un tirdzniecības izkropļojumi var būt īpaši lieli.

4.11.2 *Darbības joma — nodevas, kuru gadījumā var piešķirt samazinājumu*

354. Saskaņā ar šo iedaļu dalībvalstis var piešķirt samazinājumus nodevām par elektroenerģijas patēriņu, no kurām finansē kādu enerģētikas rīcībpolitikas mērķi. Tas ietver nodevas, no kurām finansē atbalstu atjaunojamiem energoresursiem vai koģenerāciju, un nodevas, no kurām finansē sociālos tarifus vai enerģijas cenas izolētos reģionos. Šī iedaļa neattiecas uz nodevām, kas ietver daļu elektroapgādes izmaksu attiecīgajiem atbalsta saņēmējiem. Piemēram, šajā iedaļā nav paredzēti atbrīvojumi no tīkla maksas vai no maksas jaudas mehānismu finansēšanai. Šī iedaļa neattiecas uz nodevām par citu veidu enerģijas, jo īpaši dabasgāzes, patēriņu.
355. Tādu nodevu, no kuriem var piešķirt samazinājumus, ietekme uz risku, ka ražošana varētu tikt pārcelta ārpus Eiropas Savienības, ir atkarīga no visu atbilstīgo nodevu kopējās finansiālās ietekmes un no visiem šādu nodevu samazinājumiem, kas piešķirtas atbalsttiesīgajiem saņēmējiem. Tādēļ dalībvalstīm, kas vēlas ieviest pasākumu, kurš jānovērtē saskaņā ar šo iedaļu, visi šādi samazinājumi ir jāiekļauj vienotā shēmā un kā daļa no paziņojuma ir Komisija jāinformē par visu atbilstīgo nodevu un visu ierosināto samazinājumu kumulatīvo ietekmi. Ja dalībvalsts vēlāk nolemj ieviest papildu samazinājumus nodevām, uz kurām attiecas šī iedaļa, tai būs jāpaziņo par grozījumiem esošajā shēmā.

356. Komisija uzskata, ka dalībvalstis nodevu samazinājumus saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt tikai tad, ja šo nodevu vispārējais kumulatīvais līmenis (pirms jebkādiem samazinājumiem) ir vismaz [...] EUR/MWh.

4.11.3 *Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana*

4.11.3.1 Atbilstība

357. Atbalsts saskaņā ar šo iedaļu būtu jāattiecina tikai uz nozarēm, kas atrodas neizdevīgos konkurences apstākļos un ir pakļautas riskam, ka tās atbilstīgo nodevu dēļ varētu tikt pārceltas ārpus Savienības. Pārcelšanas risks ir atkarīgs no attiecīgās nozares elektroietilpības un tās saistības ar starptautisko tirdzniecību. Attiecīgi atbalstu var piešķirt tikai tad, ja uzņēmums pieder pie nozares, kurā tirdzniecības intensitāte Savienības līmenī ir vismaz 20 % un elektroietilpība Savienības līmenī ir vismaz 10 %. Turklāt Komisija uzskata, ka līdzīgs risks pastāv nozarēs, kurās elektroietilpība ir vismaz 7 % un tirdzniecības intensitāte ir vismaz 80 %. Nozares, kas atbilst šiem atbilstības kritērijiem, ir uzskaitītas I pielikumā.
358. Ja dalībvalsts piešķir atbalstu tikai atbalsttiesīgo saņēmēju apakšgrupai vai piešķir dažādu līmeņu samazinājumu dažādām atbalsttiesīgo saņēmēju kategorijām, tai jāpierāda, ka šis lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz objektīviem, nediskriminējošiem un pārredzamiem kritērijiem, un ka atbalsta piešķiršana notiek principā vienādi visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā.

4.11.3.2 Atbalsta pasākuma samērīgums

359. Komisija uzskatīs atbalstu par samērīgu, ja atbalsta saņēmēji maksās vismaz 25 % no izmaksām, ko rada elektroenerģijas nodevas, kuras dalībvalsts iekļauj savā shēmā.
360. Tomēr pašu ieguldījums 25 % apmērā no atbilstīgajām elektroenerģijas nodevām varētu pārsniegt to uzņēmumu iespējas, kas īpaši cieši saistīti ar starptautisko tirdzniecību. Tāpēc dalībvalsts tā vietā papildu izmaksas, ko rada elektroenerģijas nodevas, var ierobežot līdz 1,5 % no attiecīgā uzņēmuma bruto pievienotās vērtības (BPV).
361. Šo pamatnostādņu 360. punkta nolūkā uzņēmuma BPV ir bruto pievienotā vērtība pēc ražošanas faktoru izmaksām, kas ir BPV tirgus cenās, no kuras ir atskaitīti netiešie nodokļi un kurai pieskaitītas saņemtās subsīdijas. Bruto pievienoto vērtību pēc ražošanas faktoru izmaksām var aprēķināt šādi: apgrozījums plus kapitalizētā produkcija, plus citi saimnieciskās darbības ienākumi, plus vai mīnus krājumu izmaiņas, mīnus preču un pakalpojumu iepirkumi¹¹⁶, mīnus citi nodokļi par produktiem, kas saistīti ar apgrozījumu, bet nav atskaitāmi, mīnus ar ražošanu saistītās nodevas un nodokļi. Alternatīvi BPV pēc ražošanas faktoru izmaksām var aprēķināt, par pamatu izmantojot bruto darbības rezultātu, kam pieskaita personāla izmaksas. Ieņēmumus un izdevumus, ko uzņēmuma pārskatos klasificē kā finanšu vai ārkārtas ieņēmumus un izdevumus, pievienotajā vērtībā neieskaita. Pievienoto vērtību pēc ražošanas faktoru

¹¹⁶ "Preces un pakalpojumi" neietver personāla izmaksas.

izmaksām aprēķina “bruto”, jo netiek atņemtas vērtības korekcijas (piemēram, amortizācija)¹¹⁷.

362. Šo pamatnostādņu 361. punkta nolūkos izmantos to pēdējo trīs gadu vidējo aritmētisko, par kuriem ir pieejami BPV dati.

4.11.3.3 Valsts atbalsta veids

363. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu nodevu samazinājuma veidā vai fiksētas ikgadējas kompensācijas (atmaksas) veidā, vai abus minētos veidus kombinējot¹¹⁸. Ja atbalstu piešķir nodevu samazinājuma veidā, ir jāievieš *ex post* monitoringa mehānisms, lai nodrošinātu, ka jebkāda atbalsta pārākums tiks atmaksāts līdz nākamā gada 1. jūlijam. Ja atbalstu piešķir atmaksas veidā, to aprēķina, pamatojoties uz novērotajiem elektroenerģijas patēriņa līmeņiem un attiecīgā gadījumā uz bruto pievienoto vērtību laika periodā, kurā tika piemērotas atbilstīgās nodevas.

4.11.3.4 Energoauditi un vadības sistēmas

364. Attiecībā uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar 4.11. iedaļu, dalībvalstij ir jāapņemas pārliecināties, ka atbalsta saņēmējs izpilda savu pienākumu veikt energoauditu Direktīvas 2012/27/ES 8. panta nozīmē. To var veikt vai nu kā atsevišķu energoauditu, vai sertificētas energopārvaldības vai vidiskās pārvaldības sistēmas, piemēram, Savienības vides vadības un audita sistēmas (EMAS)¹¹⁹, ietvaros.
365. Dalībvalstij arī jāapņemas uzraudzīt, vai atbalsta saņēmēji, kam jāveic energoaudits saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES 8. panta 4. punktu, veic vienu vai vairākas šādas darbības:
- (a) īsteno audita ziņojuma ieteikumus, proti, attiecīgo investīciju atmaksāšanās laiks nepārsniedz trīs gadus un investīciju izmaksas ir samērīgas;
 - (b) samazina sava elektroenerģijas patēriņa radīto oglekļa pēdu tā, lai vismaz 30 % patērētās elektroenerģijas būtu saražota no bezoglekļa avotiem;
 - (c) ievērojamu daļu vismaz 50 % apmērā no atbalsta summas investē projektos, kas ievērojami samazina iekārtas siltumnīcefekta gāzu emisijas; attiecīgā gadījumā investīcijām būtu jārada samazinājumi, kas ir ievērojami mazāki par attiecīgo kritēriju, kuru izmanto bezmaksas kvotu piešķiršanai Savienības ETS.

¹¹⁷ Kods 12 15 0 saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas izveidots ar Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 58/97 (1996. gada 20. decembris) par uzņēmējdarbības strukturālo statistiku (OV L 014, 17.1.1997., 1. lpp.).

¹¹⁸ Fiksētas ikgadējas kompensācijas (atmaksas) izmantošanas priekšrocība ir tāda, ka uzņēmumiem, kas gūst labumu no atbalsta, rodas tāds pats elektroenerģijas robežizmaksu pieaugums (proti, tāds pats elektroenerģijas izmaksu pieaugums par katru patērēto papildu megavatstundu), un tādējādi iespējamie konkurences izkropļojumi nozarē ir ierobežoti.

¹¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1221/2009 (2009. gada 25. novembris) par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu (OV L 342, 22.12.2009., 1. lpp.).

4.11.3.5 Pārejas noteikumi

366. Komisija uzskata, ka nepaziņotu atbalstu, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumus energoietilpīgiem lietotājiem laikposmā pirms šo pamatnostādņu publicēšanas, var atzīt par samērīgu ar iekšējo tirgu atbilstoši šādiem nosacījumiem:
- (a) atbalsts bija nepieciešams atbalsta saņēmēju īstenoto saimniecisko darbību attīstībai, un
 - (b) ir notikusi izvairīšanās no pārmērīgiem konkurences izkropļojumiem.

4.12 Atbalsts akmeņogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanai

367. Šo pamatnostādņu 4.12.1. un 4.12.2. iedaļā ir paredzēti saderības noteikumi, kuri piemērojami divu veidu pasākumiem, ko dalībvalstis var veikt, lai atbalstītu tādu elektrostaciju slēgšanu, kurās dedzina ogles (gan akmeņogles, gan lignītu), kūdras vai degslānekli, un, iespējams, arī šo kurināmo ieguves operāciju (kopā tās ir “ogļu, kūdras un degslānekļa operācijas”) slēgšanu.
368. Abās nākamajās iedaļās ir izklāstīti kritēriji, ko Komisija piemēros, novērtējot stimulējošo ietekmi, nepieciešamību, samērīgumu un ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Saderības kritēriji, kas izklāstīti 3. nodaļā, attiecas tikai uz tiem kritērijiem, attiecībā uz kuriem abās nākamajās iedaļās nav paredzēti īpaši noteikumi.

4.12.1 *Atbalsts agrīnai slēgšanai*

4.12.1.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

369. Pāreja no elektroenerģijas ražošanas, kurā izmanto ogles, kūdras un degslānekli, uz citiem ražošanas veidiem ir viens no vissvarīgākajiem dekarbonizāciju veicinošajiem faktoriem elektroenerģijas nozarē Savienībā. Šo pāreju lielā mērā veicina tādi tirgus spēki kā oglekļa cenu ietekme un konkurējošie atjaunojamie enerģijas resursi, kam ir zemas robežizmaksas.
370. Tomēr dalībvalstis var nolemt paātrināt šo tirgus virzīto pāreju, no noteikta datuma aizliedzot elektroenerģijas ražošanu, kurā izmanto šos kurināmos veidus. Šis aizliegums var radīt situācijas, kurās rentablas ogļu, kūdras un degslānekļa operācijas ir jāslēdz pirms to saimnieciskās izmantošanas laika beigām, un tādējādi var radīt peļņas zaudējumus.

4.12.1.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

371. Šajā iedaļā ir izklāstīti saderības noteikumi attiecībā uz pasākumiem, ko veic, lai kompensētu rentablu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju agrīnu slēgšanu.
372. Pasākumi, uz kuriem attiecas šī iedaļa, var veicināt konkrētu saimniecisko darbību vai jomu attīstību. Piemēram, šādi pasākumi var radīt telpu citu, iespējams, videi nekaitīgāku darbību attīstīšanai, lai kompensētu agrīnas slēgšanas izraisīto elektroenerģijas ražošanas jaudas samazinājumu. Bez pasākuma šī attīstība, iespējams, nenotiks tādā pašā apmērā. Turklāt ar šādiem pasākumiem ieviestā prognozējamība un

juridiskā noteiktība var palīdzēt veicināt noteikto ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanu.

4.12.1.3 Stimulējoša ietekme

373. Pasākumam ir jāizraisa tādas izmaiņas operatoru saimnieciskajā rīcībā, lai tie savas ogļu, kūdras un degslānekļa operācijas slēgtu pirms to saimnieciskās izmantošanas laika beigām. Lai noskaidrotu, vai tā ir, Komisija salīdzinās pasākuma ietekmi ar hipotētisko scenāriju, kurā nebūtu noteiktas obligātas slēgšanas un saistītās kompensācijas. Hipotētiskajam scenārijam vajadzētu būt balstītam uz pamatotiem pieņēmumiem atbilstoši prognozētajām norisēm un atspoguļot attiecīgo iekārtu paredzamos ieņēmumus un izmaksas. Ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanai būtu jānotiek ne vēlāk kā vienu gadu pēc kompensācijas piešķiršanas, izņemot gadījumus, kad ir ieviests korekciju mehānisms, lai aktualizētu aprēķinu, pamatojoties uz visjaunākajiem pieņēmumiem. Iznēmuma gadījumos dalībvalsts var pamatot, kāpēc ir nepieciešams ilgāks laikposms, tostarp bez korekciju mehānisma. Pasākums nedrīkst izraisīt pasākumam piemērojamo noteikumu apiešanu apgādes drošības dēļ.

4.12.1.4 Nepieciešamība un piemērotība

374. Kompensāciju par šādu zaudētu peļņu, ko izraisa rentablu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju agrīna slēgšana, nereti palīdz izvairīties no tiesiskiem strīdiem ar operatoriem un nodrošina juridisko noteiktību un prognozējamību. Uz kompensāciju par zaudētu peļņu, par ko izlemj valsts tiesa saskaņā ar valsts tiesību aktu normām, kuras piemērojamas ikvienam prāvniekam līdzīgā situācijā, ņemot vērā šādas kompensācijas būtību, visticamāk, neietilps valsts atbalsta kontroles darbības jomā. Šāds nosacījums nav attiecināms uz kompensāciju, ko nosaka dalībvalsts iestādes vai par ko vienojas ar uzņēmumiem. Šādos gadījumos Komisija nevar izslēgt, ka šie kompensāciju veidi ietver valsts atbalstu, jo Komisija nevar pārbaudīt, vai piešķirtā kompensācija ir vienāda ar kompensāciju, kas tiktu piešķirta saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

4.12.1.5 Samērīgums

375. Atbalsts principā ir jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem saskaņā ar 3.2.1.3. iedaļu¹²⁰. Šī prasība neattiecas uz gadījumiem, kad dalībvalsts pierāda, ka konkursa procedūra, visticamāk, nebūs konkurenci veicinoša objektīvu iemeslu dēļ. Tā var notikt, piemēram, ja potenciālo dalībnieku skaits ir ierobežots, ja vien situācija nav radusies diskriminējošu atbilstības kritēriju rezultātā.
376. Ja atbalstu piešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, Komisija pieņems, ka atbalsts ir samērīgs un nepārsniedz nepieciešamo minimumu.
377. Ja nav konkurenci veicinošas konkursa procedūras, Komisija novērtēs samērīgumu, katru gadījumu izskatot atsevišķi. Šajā kontekstā Komisija detalizēti analizēs dalībvalsts pieņēmumus, lai noteiktu zaudēto peļņu un papildu izmaksas, ko rada agrīna slēgšana, salīdzinot ar paredzēto rentabilitāti faktiskā un hipotētiskā scenārijā. Papildu

¹²⁰ Pamatnostādņu 49. punktā norādītā 25 % prasība neattiecas uz konkursa procedūrām saskaņā ar šo 4.12. iedaļu.

izmaksas nevar ietvert izmaksas, kas būtu radušās arī hipotētiskā scenārijā, piemēram, demontāžas izmaksas. Gadījumos, kad ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana notiek vairāk nekā vienu gadu pēc kompensācijas piešķiršanas, dalībvalstij ir jāievieš mehānisms, kas aktualizē aprēķinus, pamatojoties uz jaunākajiem pieņēmumiem, izņemot gadījumus, kad tā var parādīt, kāpēc šāda mehānisma izmantošana ir nepamatota konkrētā gadījuma ārkārtas apstākļu dēļ.

4.12.1.6 Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

378. Dalībvalstij ir jānoskaidro un skaitliski jānosaka paredzamie ieguvumi videi no pasākuma, ja iespējams, izsakot kā subsīdijas par novērstu CO₂ ekvivalenta emisiju tonnu. Novērtējot pasākuma ieguvumus dekarbonizācijas izteiksmē, Komisija arī ņems vērā, vai pasākums ietver CO₂ kvotu brīvprātīgu atcelšanu valsts līmenī.
379. Ir svarīgi nodrošināt, ka pasākums tiek strukturēts tā, lai līdz minimumam ierobežotu konkurences izkropļojumus tirgū. Ja atbalstu piešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, kurā bez diskriminācijas var piedalīties visi ogļu, kūdras un degslānekļa izmantošanas darbību operatori, Komisija pieņems, ka atbalstam ir ierobežota kropļojoša ietekme uz konkurenci un tirdzniecību. Ja netiek organizēta konkurenci veicinoša konkursa procedūra, Komisija novērtēs atbalsta ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, pamatojoties uz pasākuma plānu un tā ietekmi uz attiecīgo tirgu.

4.12.2 Atbalsts ārkārtas izmaksu segšanai

4.12.2.1 Atbalsta nepieciešamības pamatojums

380. Konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana var radīt ievērojamas sociālas un vidiskas izmaksas elektrostaciju un ieguves darbību līmenī. Dalībvalstis var izlemt segt šādas ārkārtas izmaksas, lai mazinātu slēgšanas procesa sociālās un reģionālās sekas.

4.12.2.2 Darbības joma un atbalstītās darbības

381. Šajā iedaļā ir izklāstīti saderības noteikumi attiecībā uz pasākumiem, ko veic, lai segtu ārkārtas izmaksas, kuras rada konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana.
382. Pasākumi, uz kuriem attiecas šī iedaļa, var veicināt attiecīgā apgabala sociālo, vidisko un drošības pāreju.
383. Šī iedaļa ir piemērojama tiktāl, ciktāl uz pasākumu neattiecas Padomes Lēmums (2010. gada 10. decembris) par valsts atbalstu nekonkurētspējīgu ogļraktuvju slēgšanas atvieglošanai¹²¹.

¹²¹ Padomes Lēmums (2010. gada 10. decembris) par valsts atbalstu nekonkurētspējīgu ogļraktuvju slēgšanas atvieglošanai (OV L 336, 21.12.2010., 24.–29. lpp.).

4.12.2.3 Nepieciešamība un piemērotība

384. Komisija uzskatīs atbalstu ārkārtas izmaksu segšanai par nepieciešamu un samērīgu tikai tad, ja tas var palīdzēt mazināt konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanas sociālo un vidisko ietekmi attiecīgajā reģionā un dalībvalstī.

4.12.2.4 Stimulējoša ietekme un samērīgums

385. Valsts atbalstu ārkārtas izmaksu segšanai var izmantot tikai, lai segtu izmaksas, ko rada konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana.
386. Segto attiecināmo izmaksu kategorijas ir noteiktas II pielikumā. Izmaksas, kas izriet no neatbilstības vides noteikumiem, un izmaksas, kas saistītas ar pašreizējo ražošanu, nav attiecināmas.
387. Jo īpaši attiecībā uz atbalstu ārkārtas vides aizsardzības izmaksu segšanai šādu atbalstu var piešķirt tikai tad, ja piesārņojuma radītājs nav noskaidrots vai to nevar saukt pie likumīgas atbildības par šādu izmaksu segšanu saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā”. Piesārņojuma radītājs ir subjekts, kas ir atbildīgs saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem katrā dalībvalstī, neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/35/ES¹²², vai citiem attiecīgiem Savienības noteikumiem¹²³.
388. Neskarot principu “piesārņotājs maksā”, valsts atbalstu var piešķirt subjektam, kas ir atbildīgs saskaņā ar piemērojamiem Savienības un valsts noteikumiem, tikai lai segtu ārkārtas vides aizsardzības izmaksas, kas pārsniedz juridiskos pienākumus saskaņā ar piemērojamiem Savienības un valsts noteikumiem vai saskaņā ar iepriekšējām saistībām/līgumsaistībām.
389. Ja subjekts, kas ir atbildīgs saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, nav noskaidrots vai tam nevar uzlikt pienākumu segt izmaksas, valsts atbalstu var piešķirt visu ārkārtas vides aizsardzības izmaksu segšanai. Dalībvalstij ir jāpierāda, ka ir īstenoti visi saprātīgie centieni, lai noskaidrotu atbildīgo subjektu. Ja persona, kas izraisījusi kontamināciju vai citu kaitējumu videi, ir noskaidrota, dalībvalstij jāpierāda, ka ir veikti visi tiesiskie pasākumi, lai liktu piesārņojuma radītājam segt izmaksas, tostarp ir veiktas juridiskas darbības. Komisija var uzskatīt, ka uzņēmumam nevar likt segt tā radītās kontaminācijas remediācijas izmaksas, ja tas vairs juridiski neeksistē un nevienu citu uzņēmumu nevar uzskatīt par tā tiesību pārņēmēju, un ja nav finansiāla nodrošinājuma remediācijas izmaksu segšanai un/vai tas ir nepietiekams.
390. Atbalsta summai jābūt ierobežotai ar atbalsta saņēmēja ārkārtas izmaksu segšanu, un tā nedrīkst pārsniegt faktiski radušās izmaksas. Komisija pieprasīs, lai dalībvalstis skaidri un atsevišķi norādītu atbalsta summu katrai no attiecināmo izmaksu kategorijām, kā norādīts II pielikumā. Ja dalībvalsts sedz šādas izmaksas, pamatojoties uz aplēsēm, pirms tās atbalsta saņēmējam ir faktiski radušās, tai ir jāveic radušos izmaksu *ex post*

¹²³ Sk. Komisijas paziņojumu “Pamatnostādnes, kas sniedz vienotu izpratni par jēdzienu “kaitējums videi”, kā definēts 2. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atļūdzināšanu”, 2021/C 118/01 (OV C 118, 7.4.2021., 1. lpp.).

pārbaude, pamatojoties uz detalizētiem paziņojumiem, ko atbalsta saņēmējs iesniedzis piešķirējā iestādē, iekļaujot rēķinus vai izziņas par ārkārtas izmaksām, kas radušās, kā arī attiecīgi jākorrigē piešķirtās summas.

4.12.2.5 Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

391. Ja atbalsts aprobežojas ar tādu ārkārtas izmaksu segšanu, kas radušās atbalsta saņēmējam, Komisija uzskata, ka tam ir ierobežota kropļojoša ietekme uz konkurenci un tirdzniecību.
392. Saņemto atbalstu saņēmēja peļņas vai zaudējumu pārskatos norāda kā patstāvīgu ieņēmumu posteni atsevišķi no apgrozījuma. Ja atbalsta saņēmējs turpina tirdzniecību vai darbību pēc attiecīgo ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanas, tam par šīm darbībām ir jāveic precīza un atsevišķa uzskaitē. Piešķirtais atbalsts ir jāpārvalda tā, lai nebūtu iespējams to nodot tā paša uzņēmuma citas saimnieciskās darbības veikšanai.

4.13 Atbalsts pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem par vides aizsardzības un enerģētikas jautājumiem

4.13.1 Darbības joma un atbalstītā darbība

393. Šī iedaļa attiecas uz atbalstu pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem, kas tieši saistīti ar projektiem vai darbībām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes. Atbalstu var piešķirt neatkarīgi no tā, vai pēc pētījuma vai konsultāciju pakalpojuma tiek veiktas investīcijas, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes.

4.13.2 Stimulējoša ietekme

394. Prasība, kas izklāstīta 395. punktā, ir piemērojama papildus prasībām, kas izklāstītas 3.1.2. iedaļā.
395. Atbalstu energoauditiem, kas jāveic saskaņā ar Direktīvu 2012/27/ES, var uzskatīt par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, tikai tiktāl, ciktāl energoauditu veic papildus obligātajam energoauditam saskaņā ar minēto direktīvu. Tomēr, ja energoauditu veic papildus obligātajam energoauditam saskaņā ar minēto direktīvu, atbalstu papildu energoauditam var uzskatīt par tādu, kam ir stimulējoša ietekme.

4.13.3 Samērīgums

396. Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par pētījumu vai konsultāciju pakalpojumu, kas attiecas uz projektiem vai darbībām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes. Ja tikai daļa no pētījuma vai konsultāciju pakalpojuma ir saistīta ar investīcijām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, attiecināmās izmaksas ir izmaksas par tām pētījuma vai konsultāciju pakalpojumu daļām, kas saistītas ar šīm investīcijām.
397. Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 60 % no attiecināmajām izmaksām.
398. Atbalsta intensitāti var palielināt par 20 procentpunktiem par pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem, kas veikti mazo uzņēmumu uzdevumā, un par 10 procentpunktiem par pētījumiem un konsultāciju pakalpojumiem, kas veikti vidēju uzņēmumu uzdevumā.

5. IZVĒRTĒŠANA

399. Lai pastiprinātu konkurences un tirdzniecības izkropļojumu ierobežošanu, Komisija var pieprasīt veikt paziņojamo atbalsta shēmu *ex post* izvērtējumu. Izvērtējumi jā sagatavo attiecībā uz shēmām, kurās iespējamie konkurences un tirdzniecības izkropļojumi ir īpaši lieli, tas ir, attiecībā uz shēmām, kurām pastāv risks, ka tās varētu būtiski ierobežot vai izkropļot konkurenci, ja to īstenošana netiek laikus izskatīta.
400. *Ex post* izvērtējums tiks prasīts par atbalsta shēmām ar lielu budžetu vai oriģinālām iezīmēm un shēmām tirgos, kuros ir paredzamas būtiskas komerciālās, tehnoloģiju vai regulatīvās izmaiņas. Jebkurā gadījumā *ex post* izvērtējums par shēmām būs vajadzīgs, ja valsts atbalsta budžets vai uzskaitē iekļautie izdevumi pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā konkrētā gadā vai 750 miljonus EUR shēmu kopējā darbības laikā. Shēmu kopējais darbības laiks ietver shēmas un ikvienas priekštecīgās shēmas, kas aptver līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko apgabalu, kopējo ilgumu, sākot no 2022. gada 1. janvāra. Ņemot vērā izvērtējuma mērķus un lai neradītu nesamērīgu slogu dalībvalstīm un projektiem ar mazāku atbalsta apjomu, *ex post* novērtējuma prasība attiecas tikai uz tām atbalsta shēmām, kuru kopējais ilgums pārsniedz trīs gadus, sākot no 2022. gada 1. janvāra.
401. Ņemot vērā novērtējuma mērķus un lai neradītu pārmērīgu slogu dalībvalstīm un projektiem ar mazāku atbalsta apjomu, prasība paziņojamām atbalsta shēmām piemērot *ex post* izvērtējumu tiks piemērota tikai atbalsta shēmām ar lielu budžetu vai oriģinālām iezīmēm vai tad, ja tiek prognozētas būtiskas izmaiņas tirgū, tehnoloģijās vai regulējumā.
402. *Ex post* izvērtējuma prasību var nepiemērot atbalsta shēmām, kuras tiek īstenotas kā tādas shēmas tūlītējs turpinājums, kas aptvērusi līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko apgabalu, kas ir novērtēta, par ko ir iesniegts galīgais novērtējuma ziņojums saskaņā ar Komisijas apstiprināto novērtējuma plānu un par ko nav izdarīti nekādi negatīvi konstatējumi. Ikvienu shēmu, kuras galīgais novērtējuma ziņojums neatbilst apstiprinātajam izvērtējuma plānam, ir nekavējoties jā aptur.
403. Izvērtējumam vajadzētu būt vērstam uz to, lai pārbaudītu, vai ir īstenoti shēmas saderīguma pamatā esošie pieņēmumi un nosacījumi, jo īpaši, lai noteiktu atbalsta pasākuma nepieciešamību un efektivitāti, ņemot vērā tā vispārīgos un konkrētos mērķus, un tam būtu jāsniedz ieskats par shēmas ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību.
404. Dalībvalstij ir jāpaziņo izvērtējuma plāna projekts, kas Komisijas veiktajā shēmas novērtējumā būs neatņemama daļa, šādi:
- (a) kopā ar atbalsta shēmu, ja tās valsts atbalsta budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā konkrētā gadā vai 750 miljonus EUR tās kopējā darbības laikā, un
 - (b) 30 darbdienu laikā pēc būtiskām izmaiņām, kuru rezultātā shēmas budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR shēmas kopējā darbības periodā, un
 - (c) 30 darbdienu laikā pēc tādu izdevumu ierakstīšanas oficiālajos pārskatos, kas iepriekšējā gadā pārsniedz 150 miljonus EUR.

405. Izvērtējuma plāna projektam ir jāatbilst Komisijas noteiktajiem kopējiem metodikas principiem¹²⁴. Izvērtējuma plāns, ko apstiprinājusi Komisija, ir jāpublisko.
406. *Ex post* novērtējums jāveic no atbalsta piešķirējas iestādes neatkarīgam ekspertam, pamatojoties uz izvērtējuma plānu. Izvērtējumu veido vismaz viens starpposma un viens galīgais izvērtējuma ziņojums. Abi ziņojumi jāpublisko.
407. Tādām atbalsta shēmām, uz kurām Grupu atbrīvojuma regula neattiecas vienīgi to lielā budžeta dēļ, Komisija to saderīgumu novērtēs, pamatojoties vienīgi uz izvērtējuma plānu.
408. Galīgais izvērtējuma ziņojums ir jāiesniedz Komisijai laikus, lai tā varētu novērtēt atbalsta shēmas iespējamo pagarināšanu, taču ne vēlāk kā deviņus mēnešus pirms tās darbības beigām. Minēto termiņu var saīsināt shēmām, kurām izvērtējuma prasība iestājas pēdējos divos to īstenošanas gados. Izvērtējuma precīzais tvērums un kārtība tiks noteikti lēmumā, ar ko apstiprina atbalsta shēmu. Attiecībā uz visiem turpmākajiem atbalsta pasākumiem ar līdzīgu mērķi ir jāapraksta, kā ir ņemti vērā izvērtējuma rezultāti.

6. ZIŅOŠANA UN UZRAUDZĪBA

409. Saskaņā ar Padomes Regulām (ES) 2015/1589 un (EK) Nr. 794/2004 dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai gada ziņojumi.
410. Dalībvalstīm jāveic visu atbalsta pasākumu sīka uzskaite. Šādā uzskaitē jābūt ietvertai informācijai, kas nepieciešama, lai konstatētu, ka ir izpildīti nosacījumi attiecībā uz attiecināmajām izmaksām un atbalsta maksimālo intensitāti. Šāda uzskaite jā saglabā 10 gadus no atbalsta piešķiršanas dienas un jāiesniedz Komisijai pēc pieprasījuma.

7. PIEMĒROJAMĪBA

411. Komisija piemēros šīs pamatnostādnes no 2022. gada 1. janvāra.
412. Šīs pamatnostādnes aizstāj Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam¹²⁵.
413. Komisija šīs pamatnostādnēs piemēros, lai novērtētu visa tā paziņotā atbalsta saderīgumu, attiecībā uz kuru tā ir aicināta pieņemt lēmumu pēc 2022. gada 1. janvāra. Nelikumīgs pētniecības, izstrādes un inovācijas atbalsts tiks novērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas bija piemērojami dienā, kad atbalsts tika piešķirts.
414. Saskaņā ar Līguma 108. panta 1. punktu Komisija dalībvalstīm ierosina šādus piemērotus pasākumus:

¹²⁴ Komisijas dienestu darba dokuments “*Common methodology for State aid evaluation*”, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final.

¹²⁵ Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam” (OV C 200, 28.6.2014., 1. lpp.).

- (a) dalībvalstīm pēc vajadzības ir jāgroza spēkā esošās vides aizsardzības un enerģētikas nozares atbalsta shēmas, lai tās atbilstu šīm pamatnostādnēm, ne vēlāk kā līdz 2023. gada 31. decembrim;
- (b) dalībvalstīm ir jāsniedz skaidra beznosacījumu piekrišana 414. punkta (a) apakšpunktā ierosinātajiem piemērotajiem pasākumiem divu mēnešu laikā no dienas, kad šīs pamatnostādnes publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja atbilde netiks saņemta, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts ierosinātajiem pasākumiem nepiekrīt.

8. PĀRSKATĪŠANA

415. Komisija var jebkurā laikā pieņemt lēmumu šīs pamatnostādnes izskatīt vai grozīt, ja tas ir nepieciešams ar konkurences politiku saistītu iemeslu dēļ vai lai ņemtu vērā citas Savienības rīcībpolitikas un starptautiskās saistības, vai jebkāda cita pamatota iemesla dēļ.